

చైత్ర బజారు ధరలు

1930 మే నెల 1-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యాలు

శివసాగులు

మను సాగు 1-3	12 8 0	13 4 0
మను 1-3	13 8 0	14 0 0
మను 1-3	14 0 0	15 8 0
మను 1-3	8 0 0	8 12 0
మను 1-3	19 0 0	20 0 0

2. ధాన్య పప్పులు

మను 1-3	12 12 0	14 0 0
మను 1-3	16 0 0	17 0 0
మను 1-3	14 0 0	16 0 0
మను 1-3	17 8 0	18 0 0
మను 1-3	7 4 0	8 0 0

3. నూనెలు

మను 1-3	110 0 0	118 0 0
మను 1-3	14 0 0	19 0 0
మను 1-3	88 0 0	91-0-0
మను 1-3	98 99	100 97
మను 1-3	98 0 0	95 0 0

4. పప్పులు

మను 1-3	94 0 0	96 0 0
మను 1-3	50 0 0	55 0 0
మను 1-3	98 0 0	105 0 0
మను 1-3	28 0 0	35 4 0

మను 1-3 40 45

మను 1-3 28 0 0 49 0 0

మను 1-3 26 0 0 26 4 0

మను 1-3 28 0 0 38 0 0

మను 1-3 30 0 0 31 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

మను 1-3 24 0 0 30 0 0

Before the MONSOON arrives

వేడిమి వాన మిశ్రరముమందు దారుణము తగ్గిన వెంటనే మిశ్రరమునకు మరల శక్తివచ్చుటకును, ఇతరవ్యాధులు చేరకుండుటకు తగుమైన జాగ్రత్త గలిగియుండవలెను.

వాటర్ బెరీస్ కాంపౌండు

సందు శరీరమును వృద్ధిచేయుగల బలమైన టుషులు గలవు. దీని యందు మృగముల నూనెలు చేర్చబడలేదు. అంతయు యంత్ర సహాయముచేతనే తయారుగాబడుటచే, చేతులతో అంటబడలేదు. సర్వజను లుపయోగించదగినది. గత 25 సంవత్సరముల నుండి వైద్యులందరి యామోదమును బడసియున్నది.

బజారులందును, మందులమ్మ మార్పులలోను దొరుకును.

WATERBURY CHEMICAL COMPANY

Pharmaceutical Chemists

113-127 West 18th St., New York, U. S. A.

ప్రత్యేకమగ హెచ్చు శీతోష్ణసేతులుగల ప్రాంతములకే తయారొనర్చుటకే, యెట్లుపయోగించినను సగుణుల నిచ్చును.

WATERBURY'S COMPOUND

లవణసత్వగ్రహము

నరసరావుపేట యువకుల ఉత్సాహము

నరసరావుపేట, ఏప్రిల్ 29:—గుంటూరు జిల్లాలో

మెట్టతాలూకాగ నుండి యెట్టి యుద్ధమును చొరరాదను కొను నరసరావుపేట యందు గూడ నడింపల్లి దక్షిణామూర్తి గారును, నిత్యనందంగారావు అవతాసమును ధిక్కరించి ఉప్పును తయారు చేసెదమని మళ్ళీ డెప్టీ మేజిస్ట్రేటు గారికి నోటీసు నిచ్చి క్రిందటి శనివారం సాయంత్రము 5 గంటలకు ప్రారంభించి ముగిసిపలు కార్యాలయమున కెదురుగ నున్న పరనాలయము వద్ద సాయ్యి కట్టలు పెట్టి పరాలనుండి గొని తెచ్చిన సముద్రపునీటిని గాచి ఉప్పు తయారుజేసిరి. ఇటుల జేయుదురని ఉజ్జో టమటమగూడ వేయబడెను. 3, 4 గంటలకే జతలు గుంపుగుంపులుగ జేబొచ్చిరి. అందరతోబాటు పోలీసువారును తాలూకా అధికారులును విచ్చేసిరి. ఉప్పు చక్కగ తయారయ్యెను. ఇందు యాకోజున నిత్యనందం గారు రావీలులేక పోవుటకు పాటిబండ్ల సుబ్బారావుగారు, జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణగారును ఆ ఉప్పును పొట్లం కాని చొప్పున పిల్లలెందరో కొనుక్కొనిరి. కొనుక్కొటకు ముందు శిక్షబొందు విషయమున చేసిన వారును కొనుక్కొను వారును సమానులే యను విషయము తేటతెల్లము జేయబడెను. నిత్యనందం గారు మరి యితరులును నేడు మరల లవణసత్వ గ్రహము జేయుటలుల డెలియచున్నది.

ఖద్దరు మాట యిచ్చట అనరాదు. చాల కొద్దిమంది మాత్రము ఖద్దరు ధరించుచున్నారు. ఖద్దరు ఖరీదెక్కువనియు ఒళ్లు కొనుకొని పోవుననియు, కొందామన్నను దొరకదనియు, అనువా రున్నారు. ఎవరినైన ను ఖద్దరు ధరించువిషయమున నమ్మించవచ్చునగాని యిచ్చట న్యాయవాదులమాత్రము నమ్మించుటకు శక్యముగాదు. ఇది వరలో డాక్టరు పట్టాభిగారు బందరు ఉపన్యాసమునందు చెప్పియుటల 'లాయర్లు విద్యాధికులు, ప్రతిదానికిని యెదో ఒక సెక్షను ప్రయోగింతురు. ఏవో ఒక ఆక్షేపణదెత్తురు' అను

వచనములు యిచ్చట వర్తిల్లును. న్యాయవాదులలో ను మారు 20 మందికిగాను ముగ్గురో నల్లరో మాత్రము ఖద్దరు ధరించు నట్లు గాన్పించుచున్నది. ఇతర న్యాయవాది సంఘములు ఖద్దరు ధరించుటనుగూర్చియే గాక దేశపురోభివృద్ధికి నైతిక ముగ్గున తమ అనుమాలమును జూపుచు తీర్మానముల గావించుచున్నారు. ఇచ్చట నట్టి తీర్మానమేమియు గావించునట్లుల వైటికిరాలేదు. (ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

శనివార పేట

శనివారపేట గ్రామములో యీనెల 27 తేదీన ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని అరెస్టుచేసినందులకు జాతీయ పతాకమును మంగళవాయిద్యములతో ఊరేగించి బహిరంగసభ గావించినాము. సదరు సభలో ఆంధ్రనాయకుల అరెస్టును గురించి ఆమాదమున్ను చెన్నరాష్ట్రమున పోలీసుల అక్రమచర్యలను గురించి తీవ్రఖండనయున్న కంది నాగభూషణం గారిచే ప్రతిపాదించబడి నారితేటి రత్నయ్య నాయుడుగారిచే ఆమాదించబడెను ఈనెలాఖరుకు మాగ్రామమునుండి కొందరు వాలంటీర్లు సత్యాగ్రహయాత్రకు వెళ్లుటకు స్థిరపరచు కొన్నాడు.

గ్రామవాసి.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామకృష్ణలివారి

క్షీరవర్ధని

తల్లులకు చనుబాలను వృద్ధిచేయును. అన్ని మార్పులలో దొరుకును. నెల బుడి 1-8 రు 1-8.

ఆయుర్వేద నిలయయ (రిజిస్టర్డ్) బెజవాడ.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

చేరైనుపదవి ఖాళీగా నుండవలయునను తీర్మానము

బెజవాడ, 29-4-30:—గాంధీపార్కునందు నిత్యము సభలు జరుగుచున్నవి. వేసకువేలు జనము స్త్రీలు పురుషులు సభలకు విచ్చేసి గంటలకొలది కూర్చుని ఉపన్యాసములను వినుచున్నారు. చాల యుత్సాహముతో నున్నారు. ఖద్దరును ధరించువారిసంఖ్య నానాటికి వృద్ధియగుచున్నది. కావలసిన ఖద్దరు కొరకని కారణమున ఇంకను కొందరు ఖద్దరును ధరించుటకు అవకాశము కలుగుటలేదు.

నిన్నటిసభకు అద్దేపల్లి వెంకటగర్నాధ రామశేషయ్య గారధ్యక్షతవహించిరి. బెజవాడపట్టణము దుగ్గిరాల బల రామకృష్ణయ్య చౌదరిగారు సత్యాగ్రహోద్యమ పవిత్రతను గూర్చియు, ఎల్లరు యీ శాంతిసమరమున పాల్గొను నావశ్యకతనుగూర్చియు విపులముగ ముచ్చటించిరి. పిమ్మట శ్రీమతి కాకరపల్లి జ్ఞానప్రసాదాంబగారు ఖద్దరుయొక్క మహాత్మ్యమునుగూర్చి విపులముగ నుపన్యసించిరి. నేటిసభకు డాక్టరు శివలెంక మల్లిఖార్జునరావుగారధ్యక్షత వహించిరి. నందూరు వెంకటరంగాచార్యులుగారు, మతం బాలకుబ్రహ్మణ్యం గుప్త గారు ముచ్చటించుచు బెజవాడ చేరుమకాగిరిసానము కాశీ శ్యేరరావు పంతులుగారు వచ్చుదనుక ఖాళీగ నుండవలెను.

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా నాయకులగు సాగి సుబ్బరాజు వారిజిల్లాయందు ఎటుల జరుపుదముగ యుద్యమము సాగుచున్నదియు వివరించి ప్రతిపాటు దీక్షతో యాసంగంధము సాగించబడవలయుననిరి. మరియు పోలీసువారి దుండగములను నిరసించుచు ముచ్చటించిరి. విదేశీప్రత్యముల బహిష్కారమును గూర్చి భీమవరమున జరుగుచున్న ప్రయత్నములను వివరించుచు ఆతాలాకాలో నెవటను విదేశీబట్టలను ధరించువా రుండగనిరి. పిమ్మట సభవారు బెజవాడ మునిసిపల్ చేరుమేక పీఠము ఖాళీగ నుంచబడవలయునని తీర్మానించిరి.

తీర్మానములు నున్నవి:—

“మన బెజవాడ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులున్న మన నాయకులున్న, త్యాగమూర్తియై ప్రజల దాస్యవిముక్తికొరకు ప్రభుత్వమువారిచే నిర్బంధించబడి ఒకసంవత్సరము కారాగృహమునకు వెడలిన శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశీశ్యేరరావు పంతులవారి గౌరవార్థము బెజవాడ పురపాలక అధ్యక్షుపదవి యొక్క ఖాళీసానమునకు మరియొకరిని ఎన్నుకొనకుండా శ్రీ పంతులవారు కారాగృహమునుండి విముక్తులగువరకు ఆ అధ్యక్ష సానమును ఖాళీగా నుంచి తమ ఆత్మగౌరవమును, యీ బెజవాడ పౌరుల గౌరవమును నిలబెట్టుటకుగాను యీ పౌర మహాసభవారు బెజవాడ పురపాలక ఉపాధ్యక్షులను పుర పాలక సభ్యులను క్షమించున్నారు.

తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించబడినది.

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఏప్రిలు 27:—ప్రతిదినము తిలకుచౌకులో సభ జరుగుచున్నటులు నిన్నటిదినమున కూడా సభజరిగినది. ఆ సభకు శ్రీయుత దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య గారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఇటీవల చెన్న పట్టణములో శాంతిసైనికులు యీ కేగింపుతో పోవుచున్నప్పుడు పోలీసువారు చేసిన దుండగములు దుష్ప్రత్యములు మొదలగునవి అనగా కర్రలతో కొట్టడము గుర్రములతో త్రొక్కింపడము వాటినిగూర్చి కోకా అహోబలరావునాయుడు గారు యీ ఉద్యమములోకి దుమికి నందులకు చాలా ప్రశంసించుచూ చిరకాలములోనే వీరికి శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానము అలంకరించెడు యోగ్యత కలుగుగాక అని వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఆశీర్వాదము చేసిరి.

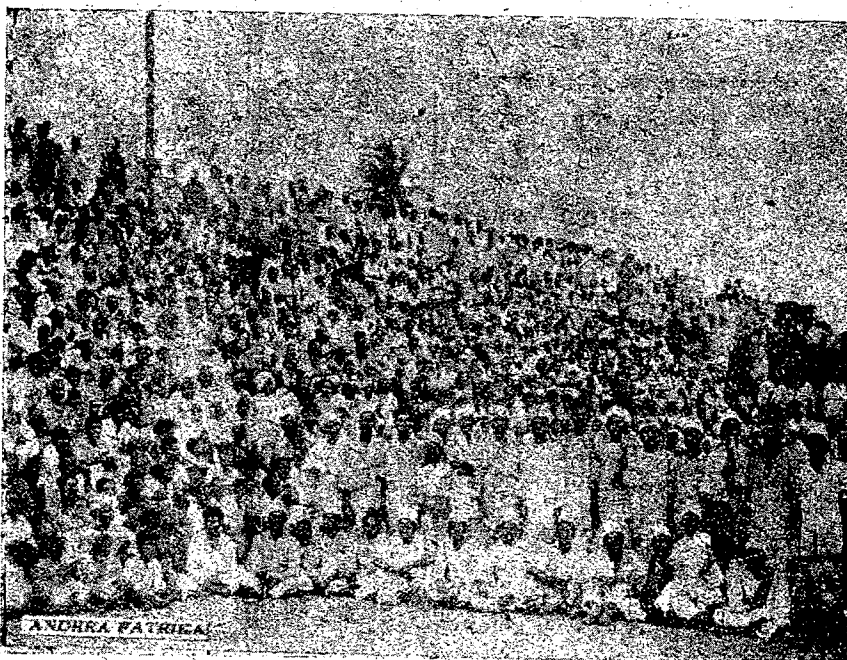
కొరపాటి అంకమ్మగారు అనే స్త్రీరత్నము తాను తెచ్చిన ఉప్పు పాట్లములను నేలంపేయగా యొకటి కోకా అహోబలరావునాయుడు గారు 161 లకు రెండవ దానిని నిభానిపూడి ప్రకాశరావు గారు రు 25 రూపాయలకు కొని యుండిరి. ధాన్యము వర్తకులగుమాస్తా సంఘమువారు 116 రూపాయిలు విస్ఫురణెట్టి రాజారావుగారు వగైరా 141-11.6 రూపాయిలు, ఎర్రమట్టి నారాయణరావు గారు యొక బంగారు ఉంగరము నిచ్చిరి.

బందరు రాబ్రహ్మణకపేట చౌకులోయున్న కొనేటి మధ్య రాతి స్తంభముపైన జాతీయపతాకము నిన్నటి దినమాన తోటనరసయ్యగారి వలన ప్రతిష్ఠింపబడెను. దానిని ముగ్గురు పోలీసు బంట్రోతులు ఊడపిడిచేసిరి. నేటి దినమున పరమ హంస పరివ్రాజకాచార్యులగు శ్రీ శ్రీ కొండెపల్లి వీరభద్రాచారిగారు పదిమంది శాంతిసైనికులతో ఆ ప్రదేశమునకు వెళ్లి 6000 వేలమంది ప్రేక్షకులకు యెదుట తిరిగి జాతీయపతాకమును ఆ ప్రదేశముననే నెలకొల్పి జాతీయపతాకముయొక్క

రాజమండ్రి స్త్రీలసత్యాగ్రహము

శ్రీచాలకోడేటి సూర్యప్రకాశరావుగారి భార్య మధ్య కూర్చునియున్నది. స్మృతిగారి తల్లి వెనుక నిలిచియున్నది.

రాజమండ్రి క్రద్ధానందఘాటునందు సభలో స్వరాజ్యలక్షణము విక్రయించుట. (ఫోటోలు—వి.)

వాడేపు భద్రరాజుగారు
బి. ఎ. (ఆనర్సు)

బుదగలో జాతీయ పతాకన స్థానము

(1)

(2)

(1) ఈవిశ్వరము వి. సి. ఎస్. పోటీపరీక్షలందు తీర్చులైన ఆంధ్రులు వీరొక్కరే. వా. కొమర్రాజు వా. విశ్వన్నగారు. మద్రాసు పరీక్షలందు, వీరు బి. ఎ. ఆనర్సు పరీక్షలో చెన్న రాష్ట్రమున ప్రథమ బి
(2) తిలకుచౌకునందు తత్త్వానందస్వామిలవారు స్థాపించుట. ఇదివరకు యిచట స్థాపించిన ధ్వజము ఎవరో తిరిగి స్థాపించినపుడు నేనకవేలు జనము వచ్చి దర్శించిరి.

(బాల)

చిన్నమునుగూర్చియు దాని గౌరవమునుగూర్చియు ఉపన్యసించిరి. స్వామిలవారు శాంతి సైనికులు పతాకమును కాపాడుటకై అక్కడనే వేచియుండిరి. పతాకమును నెలకొల్పిన తరువాత పతాకమునకు కర్పూరదళిత యిచ్చి మంగళములు బాడిరి. ప్రేక్షకులతో నిండ్రిపోయిన ప్రదేశములో బండ్ల రాకపోకలు యిబ్బందులు లేకుండగనే శాంతి సైనికులు సర్వవిధములతోడ్పడిరి. అట్టి సమయములో గాని తరువాతగాని పోలీసులు అక్కడ యెవరు ఎవరికంటికి కనబడలేదు.

కడపలో నానాసానములు 7 సంబంధి గృహమును సత్యాగ్రహ శిబిరముగా మే మార్చునన్నాను. శ్రీయుత ఆర్యాదు పరకమల ప్రారంభోత్సవము జరుప ప్రార్థించియున్నాము. లయందు వాగ్దానముజేసిన వారింటిల్లెల్లరు మే నా కడప పట్టణము చేరవలయునని ప్రార్థించుచు రా. నీమ జిల్లాలయందు సత్యాగ్రహ మొనరింపక వారి నెల్లరి నావహించుచున్నాను. కే. (గం.

మోక్షం

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకం)

జ్వరం

మల్లయ్య—నేను ఏదయిన వూరికి బయలుదేరడానికి పూర్వపురోజున నాకు జ్వరం తగులుతుంటుంది.

మల్లయ్య—అట్లా అయితే, యింకొకరోజు మందుగనే బయలుదేర గూడదా?

రేగుపండ్లు

తోటవాడు—రేగుపండ్లు మాద ఏం చేస్తున్నావు?

బాలుడు—రేగుపండ్లు కింకవడితే, వాటిని చెట్టుమీదికి వేసుకోవడం, అతికిస్తున్నాను.

నూది

ఒకడు—అతను ఎంతో మంచివాడు, ఒక్కనూది దొరికినా తీసుకోడు.

ఇంకోడు—గొడుగు దొరికితే తీసుకొంటాడేమో పదిలి పెట్టి చూడు.

కొట్టడం

ఎల్లయ్య—నన్ను కొట్టోపెట్టి తాళంవెయ్యండి, నా పెళ్లాన్ని కట్టిసుకు కొట్టాను.

పోలీసుసార్లెంటు—కొట్టితే, వచ్చిపోయిందా?

ఎల్లయ్య—చావలేదు. నన్ను కొట్టడానికి పరిగెత్తుకుని వస్తున్నది.

బంగనపల్లి

ఒకడు—బంగనపల్లిని చూశావా?

ఇంకోడు—చూశాను, ఆ పండు ఎంత కిస్తున్నారు?

సహాయం

బాలుడు—నాన్నా, మన మీ ప్రపంచములో ఇతరులకు సహాయం జేయడానికి వున్నా మని టీచరు చెప్పాడు.

తండ్రి—ఆ సంగతి నిజమే.

బాలుడు—అయితే, ఇతరు లెందుకున్నారు?

ఆఫీసు

ఒకడు—ఈ ఆఫీసు పనులకు బాధ్యత గలవారెవరు?

గుఱ్ఱాస్తా—నాకు బాగా తెలియదండి, ఏనయినా అోపం వస్తేవారే నన్నే అందరు తిట్టుతారు.

బాకీ

ఎల్లయ్య—సంవత్సరంకిందట తీసుకొన్న బాకీని వెంటనే ఇయ్యమని, నిన్ను ఆఖరిసారి అడుగుతున్నాను. ఇక మీద అడగను.

మల్లయ్య—ఇకమీద అడగనన్నందుకు, నాకు చాలా సంతోషం.

అప్పు

ఎల్లయ్య—మల్లయ్య, ఒక్కరూపాయి బదులు ఇయ్యమంటే ఇవ్వనన్నాడు. ఇంట్లోకంటే నీచులు ఉంటారా?

మల్లయ్య—నేను ఉన్నాను.

మర్యాద

యజమాని—మీకు కొంచెము ఆన్నం వడ్డించమన్నారా? అతిథి—అక్కరలేదు.

యజమాని—కొంచెముపరవాన్నం తెప్పించమన్నారా? అతిథి—అక్కర లేదు.

యజమాని—అయితే మీకేమి కావాలి?

అతిథి—చాలాఅన్నం, చాలాపరవాన్నం కావాలి.

గొప్ప

పెద్దమనిషి—ఇన్నికథలు చెప్పావు. నీగొప్ప చెప్పుకున్నావు. అన్నిటినీ నువ్వే గెలిచినట్టు చెప్పావు. నీకు చేతకాని పనివుంటే చెప్పు. దానిని నేనుచేస్తాను.

గర్వపోతు—నా బాకీలు చెల్లించలేనండి. మీ రాపని చెయ్యండి.

సంబంధం

ఒకడు—నీకు ఎల్లయ్యకూ సంబంధ మేమిటి?

ఇంకోడు—నా కిస్తానన్న పిల్లను, ఎల్లయ్య కిచ్చారు.

రూపాయి

చెన్నపట్నం అంతా చూపించడానికి ఎల్లయ్యతో ఒకడు వచ్చుకొన్నాడు. పట్టణం చూపించి స గతు లన్నీ చెప్పి తరువాత, తనకు డబ్బు ఇయ్యమని అడిగాడు.

ఎల్లయ్య—నువ్వుచెప్పిన సంగతులన్నీ నిజమేగదా? ఈరూపాయి తీసుకో.

ఒకడు—నిజమయినా కాకపోయినా, రూపాయి ఖరీదు కన్నా ఎక్కువసంగతులే చెప్పాను.

గొడుగు

ఇల్లు కాలుతుండేను. నిప్పు ఆర్పుతుండేరి.

యజమాని—అయ్యా, దానిని రక్షించండి. వెంటనే రక్షించండి. ఒకమాసమయినా నిండలేదు.

నిప్పు ఆర్చేవాడు—అయ్యా, లోపల చూశాను. పిల్ల లేడండి.

యజమాని—పిల్లేమిటయ్యా?

నిప్పు ఆర్చేవాడు—దేనిని రక్షించమన్నది?

యజమాని—నా గొడుగును కొని మాసమయినా కాలేదు.

పని

ఒకడు—నీపని ఎట్లా వున్నది?

ఇంకోడు—చాలా బాగున్నది. నాకింద అయిదుగురు పనిచేస్తున్నారు.

ఒకడు—అ డెట్లా?

ఇంకోడు—నేను మేడమీద పనిచేస్తుంటాను.

ప్రకటన

ఒకప్రకటనలో యిట్లా వుండేను.

“మాదగ్గర అయిదురూపాయల వస్తువులు కొనుక్కోనే వాళ్ళకు కోటు తగిలించేది ఒకటి, సిగరెట్టు కాలేచేది ఇంకోటి బహుమానంగా ఇస్తాం.”

ఎల్లయ్య అయిదురూపాయల వస్తువులకు ఆర్డరుపంపెను. వాటితోపాటు ఒకమేకు, ఒకనిప్పుపుల్ల పెట్టి పంపిరి.

నాటకం

టీచరు—పాపం చెయ్యనివాళ్లు ఎక్కడికి పోతారో మీకు తెలుసా?

బాలుడు—తెలియదండి.

టీచరు—నేను చెప్పతాను కనుక్కండి. అక్కడ ఎప్పుడు సంగీతంపాడుతుంటారు. నాట్యంచేస్తుంటారు. చిత్ర మయిన దీపాలు వెలుగుతుంటవి. సువాసనలు వస్తుంటాయి. అవి ఏమిటో చెప్పండి.

బాలుడు—నాటకం కంపెనీ.

అరెస్టు

మేజిస్ట్రేటు—మల్లీశువా! నానాదికి ఇకమీదట రా వద్దని నేను చెప్పలేదా?

ఖయీదీ—మీరు చెప్పారనిచెప్పినా వినకుండా, పోలీసు వాళ్లు నన్ను అరెస్టుచేసి తీసుకువచ్చారండి.

నాటకం

ఎల్లయ్య—నేను రచించిన నాటకం ఎట్లా వున్నది? సుఖంగా ముగిసిందాలేదా?

మల్లయ్య—నాటకం ఆడటం ముగిసింది తరువాత, చూడవచ్చినవాళ్లు సుఖపడ్డారు.

వెంట్రుకలు

ఒకడు—ఎల్లయ్యకు పొడుగాటి వెంట్రుక లున్నాయి.

ఇంకోడు—తండ్రిద్యారా, వచ్చినయా?

ఒకడు—తండ్రికి బట్టతల్లే.

ఇంకోడు—బట్టతల్ల అయినా, సోరాలను తయారుచేసి అమ్ముతాడు.

బదులు

ఒకడు—ఒకరూపాయి బదులు ఇస్తావా?

ఇంకోడు—ఇస్తాగాని, అందువల్ల మనన్నేహానికి భంగ మయ్యేట్లుయితే ఇయ్యను.

ఒకడు—మన ఇద్దరికీ నేహం లేదుగా?

నెయ్యి

న్యాయాధిపతి—నువ్వు డబ్బు ఇయ్యలేకపోతే, కమ్మని నెయ్యి పొయ్యమని ఎందుకు అడిగావు?

ముద్దు—డబ్బు ఎట్లాగూ ఇయ్యలేను గనుక, మంచి నెయ్యి ఎందుకు తీసుకోరాదని అడిగాను.

గడ్డం

ఒకడు—కొన్ని సంవత్సరాలకిందట, నీవల్లే నాకూ గడ్డం వుండేది. అది బాగుండలేదని కనుక్కుని, దాన్ని తీసి వేశాను.

సు రా జ్ మ ల్

వారి స్వచ్ఛమైన

వెండి సామగ్రి.

313, ఎన్.ఎస్.ఆర్. రోడ్,

రాజ్ ఘోష్ట గేట్,

మద్రాసు.

2

తిరుచినాపల్లి

ఇంకోడు—కొన్ని సంవత్సరాలకిందట, నీవల్లే నాకు ముఖం ఉండేది. అది బాగుండలేదని కనుక్కుని, దాన్ని తీసి వేస్తామంటే మీలులేకపోయింది. అందుచేత గడ్డం పెంచాను.

తలచుకోడం

వృద్ధుడు—నేను ఏం తలచుంటున్నానో చెప్పు.

మంత్రవేత్త—నేను ఒకసారి మిమ్మను పదిరూపాయలు బదులు ఇయ్యమంటే, ఇయ్యలేదే అని అడుగుంటున్నాడు.

వృద్ధుడు—నే నాసంగతి అనుకోలేదు.

మంత్రవేత్త—అయితే, ఇప్పుడయినా బదులు ఇస్తారా?

ఆకలి

యజమాని—మీరు బాగా భోజనం చెయ్యడంలేదే మీకు ఆకలి కాలేదా?

అతిథి—మీరు పక్కనవూర్చుంటే, ఆకలి పోతుందండి.

సంగీతము

బాలుడు—అక్కయ్యకు సంగీతంపెట్టే కొనిపెట్టావు గదా? నాకు బైసికిలు కొనిపెట్టు.

తండ్రి—బైసికిలు ఎందుకు?

బాలుడు—అక్కయ్య సంగీతంపాడడం మొదలుపెట్టగానే, నేను బైసికిలు ఎక్కి ఎక్కడికయినా వెళ్లిపోతాను.

బైసికిలు

తండ్రి—పరీక్ష ప్యాపయితే, నీకు బైసికిలు కొనిపెట్టు తానంటేని. అయినా తప్పావు. చదవకుండా ఏం చేశావు?

కొడుకు—బైసికిలుతోక్కడం ఎట్లాగో నేర్చుకొన్నాను.

రుజువు

ఎల్లయ్య—నిన్ను గురించి అనేకసంగతులు విన్నాను.

పుల్లయ్య—అయినా, నువ్వు ఒకటి రుజువు చెయ్యలేవు.

పిచ్చి

ఒకడు—ఈ ఇల్లు చూశారా? మావుల్లో వున్న వాటి అన్నిటికన్న పెద్ద ఇల్లు.

ఇంకోడు—మావుల్లో ఇంకతన్నా పెద్దయిల్లు చాల వున్నాయి. ఇదేం గొప్ప కాదు.

ఒకడు—అట్లాగా, నేను చూపించింది పిచ్చివాండ్లు ఆస్పత్రి. మీవుల్లో పిచ్చివాళ్లు ఇక్కడికన్నా చాలమంది వున్నారు కాబోలు.

వయస్సు

ఎల్లయ్య—మీ ఆయనకు నలభై ఏళ్లు. మా ఆయనకు ప ఏళ్ల భేదం వుంది.

పుల్లయ్య—అట్లాగా? అయినా నువ్వు మాదా ఆయనంత చిన్నదానవుగానే కనిపిస్తావే.

వజ్రం

ఎల్లయ్య—నాభార్య చాలా కఠినమయిన మహా కలది.

పుల్లయ్య—ఆవిడను సంతోష పెట్టడం ఎట్లా? ఎల్లయ్య—వజ్రం ఇస్తే, దానిమనస్సు కోసుకు పోతుంది.

సముద్రం

ఒకడు—నువ్వు సముద్రప్రయాణం చేసావా?

ఇంకోడు—చేసానుగాని, నాకు విసుగు పుట్టింది. ఒకడు—ఎందుచేత?

ఇంకోడు—ఒక అల చూస్తే, అన్ని అలల్లా వున్నాయి. భేద మేమీ లేదు.

కుక్క

ఎల్లయ్య—మీకుక్క మొరగడంచేత, నా అని సంగీతం పాడుకోడానికి మీలులేకపోయింది.

పుల్లయ్య—మీ అమ్మాయే ముందుగా మొరిగింది.

పటాలు

ప్రశ్న—చిత్రకారులు తమ పటాలకింద సంతోషం చేస్తారు ఎందుకు?

జవాబు—పటానికి మొదలేదో, చివరేదో, చూసేవాళ్లు తెలుసుకోడానికి.

సత్యగ్రహము

మహాత్ముడు చికిల్ వేల్లుట

బహిరంగసభలో నుపన్యసించుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—నేడు సాయంత్రము మహాత్ముడు బిల్లి మోరానుండి మోటారులో చికిల్ వేల్లును. అచట బహిరంగసభలో ఉపన్యసించెను. “ఈ తాలూకాలోనున్న 48 గ్రామాధికారులలోను 28 మంది రాజీనామా నిచ్చిరి. 800 చెట్లను నగకుటకు యజమానులు పంపించిరి. చాలమంది తికిల్ లను రాట్టములను కొనుగోనారు. ఇవట కాంతిపైనిక శివరము ను యేర్పాటు చేసినపిమ్మట నూలు వడుకుటకు సంబంధించిన పనుల నన్నిటిని ప్రజలకు నేర్పుటకు యేర్పాటు చేయబడెను. ఈ గ్రామము యిదివరకు చాల వెనుకబడి యుండెను గాని యిటీవలనే అధికమగు ప్రబోధము కలిగినది” అని వారు మహాత్ము య కరిగించిరి. ఈయేర్పాటులను మీరు వెంటనే చేయవలెను గాని ఆలస్యము చేయకూడదు. ఈస్థిలో ఒక్కొక్కమైన ఆలస్యము జరుగకూడదు. మీకుకలిగిన ప్రబోధము స్థిరముగా నుండవలెను, గాని సోదాబుడ్డి పొంగువలె క్షణములోనే చల్లారిపోకూడదు” అని మహాత్ముడు నుడివెను. అసభలో ఉప్పు పొట్లములు గూడ అమ్మబడెను. (ఆ. ప్రె.)

బిల్లి మోరాలో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

కరాచీనుండి బిల్లిమోరా వచ్చుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—నేడు ఉదయమున కరాచీనుండి బయలుదేరి మహాత్ము డిచికిల్ వచ్చెను. ఈ గ్రామము బహిరంగ సభాసభలో చేరినదిగాని బ్రిటిషు సరిహద్దులోని ధను మచకాడీ ఉప్పుకాలువవద్దనే యీసభ జరిగినది. ప్రస్తుతము మనదేశమునందలి సంస్థానములలో ఉపన్యసించుటకును ఉప్పు చేయుటకును నేను పూనుకొనలేదు. మొదట బ్రిటిషువారితో మనకున్న విషయములను పరిష్కరించుకొన వలెను. పిమ్మట సంస్థానముల విషయమును గూర్చి ప్రయత్నింపవచ్చును. సంస్థానములలో నివసించుచున్న వారుగూడ సంస్థానములలో కాసనోల్లంఘనము నిపుడు జరుపకూడదు గాని విదేశవస్త్రము లను మద్యములను బహిష్కరించుటలోను అందులకు పికెటింగు చేయుటలోను వారు తోడ్పడవచ్చును. మద్యవ్యాపారములను ననే మన దేశమునందలి కార్మిక వర్గమువారు పూర్తిగా చెడి పోయిరి గాన కార్మిక వర్గములను కాపాడుట బ్రిటిషుయిండియా వారికిని సంస్థానములవారికిని గూడ ప్రధానకర్తవ్యమే యగు చున్నది. మద్యపానము నిర్మూలము కావలెననిన, త్రాగుబోతుల మనోవృత్తులు పూర్తిగా మారవలెను. అట్టి మార్పును కలిగింప జేయుటకు తన సామర్థ్యము స్త్రీలకుమత్రమే కలదు. మద్య విక్రయశాలలవద్ద పికెటింగుచేయుటలో పార్సీబాతివారితో వెట్టు బడిన కల్లు సారాగుకాములవద్ద మాత్రమే నేను పికెటింగు చేసెదనని కొందరు తలచుచున్నారు. అది పొరపాటు. అన్ని యాధుకాములవద్దనుగూడ నేను పికెటింగు చేసెదను. నా కందరును సమానలే. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు మున్నగు భారతీయులందరును నాకు సోదరతుల్యులే గాన మన దేశీయులలో అన్ని మతములవారి దుకాణముల వద్దనుగూడ నేను పికెటింగు చేసెదను. ఆంగ్లేయులసారాదుకా యములవద్దనుగూడ నేను పికెటింగు చేయగోరెదనుగాని ప్రస్తుతము వారు మనకు యజమానులుగా నుండగోరుచున్నారగాని సోదరులుగా నుండగోరుట లేదు గాన వారి సారాదుకాములవద్ద గూడ నిపుడే పికెటింగును ప్రారంభించుటకు నే నిపుడు జంకు న్నాను.

మనము మద్యపానమును పూర్తిగా నిర్మూలించని యెడల ఆహింసాత్మక కాంతిసమరమువలన మనము స్వరాజ్యమును పడయజాలము. మన స్వరాజ్యప్రభుత్వమునకు ఒక త్రాగు బోతు అధ్యక్షుడుగా నుండకూడదు. అంతవరకే? త్రాగుబోతు లు ఓటరులుగాగూడ నుండకూడదు. కలిక్రిష్టియతముననుపాసీ యము యెడల కనబడిననుగూడ వెంటనే దానిని భగ్న మొన రింపవలెను. మీ వివాదములను పంచాయతీల మూలముననే పరిష్కరించుకొనవలెను” అని మహాత్ము డనెను. ఆ సభలో నొక య ఒక నెండి తికిల్ని మహాత్మునకు సమర్పించిరి. దానిపైని

స్వరాజ్యమే నూలుదారము అని చెక్కబడెను. దానిని నేలము వేసిరి.

శ్రీయుత బి. ఎఫ్. బారుచాగారు వచ్చుట

శ్రీయుత బి. ఎఫ్. బారుచాగారు నేడిచట మహాత్ముని సందర్శించుటకు వచ్చిరి. (శ్రీ ప్రె.)

స్త్రీల సభలో మహాత్ముని ఉపన్యాసము

వందలకొలది స్త్రీలువచ్చుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—మహాత్ముడు పురుషుల సభ లో ఉపన్యసించిన పిమ్మట స్త్రీల సభలో ఉపన్యసించెను. ఆ సభకు వెళ్ళునందలమంది స్త్రీలువచ్చిరి. “మీరు నూలువడుకుడు. పికెటింగు చేయుడు. ప్రతి స్త్రీయును తన బిడ్డలకొరకు వంట చేసి వారికి భోజనమునెట్లుపెట్టునో అటులనే వారికందరికిని కావలసినబట్టలకు సరిపడెడు నూలునుగూడ ఆమెయేవడుకు చుండవలెను. పురుషులను స్త్రీలును సమానముగా పనిచేసిననే గాని స్వరాజ్యమురాదు” అని మహాత్ము డనెను. (ఆ. ప్రె.)

గుజరాతు స్త్రీలు రాజప్రతినిధికి లేఖను పంపుట

28 వ తేదీ రాత్రి పంపబడెను.

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—ఈ లేఖపైని ఘూర్జర దేశము నందలి స్త్రీలలో ప్రముఖులగువారు చాలమంది సంతకములను చేసిరి. ఈ లేఖ నిన్ను రాత్రి రాజప్రతినిధికి పంపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

స్త్రీలు జంతుహింసనుగూడ నిరోధించు చుండుట

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు 4 మేకలను 3 కోళ్లను కాపాడుట

జలల్పూరు, ఏప్రిల్ 30:—జలల్పూరులో స్త్రీల శివరము వద్ద నున్న గ్రామదేవత గుడివద్ద బలియిచ్చుటకు దుబ్బాబాతి వారు కొందరు 4 మేకలను 3 కోడిపెట్టలను తీసుకొనివచ్చిరి. దానిని చంపకూడదు, అది జీవహింస యగును. దానివలన పాప ము వచ్చునని శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారు వారికి బోధించిరి. అంతలో గజాచారిడియగు నొక స్త్రీగూడ వచ్చి తనకుగ్రామ దేవత ఆవేశించినదని యిటుల చెప్పినది.

మీరు జంతువులను పక్షులను చంపకూడదు. కల్లు సారా మున్నగువానిని త్రాగకూడదు. ఒక వత్సరములో గానే మహాత్మునకు విజయము కలుగును. స్వరాజ్యము వచ్చును. అని ఆమె చెప్పెను. అంతట వారు దానిని చంపుట మానివేసి వెల్లిపోయిరి. యారీతిగా శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు 7 ప్రాణు లను కాపాడిరి.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారు 29 ని సిసాదరావల్లి ఆచట 12 మంది స్త్రీలను వలంటీరులుగా చేర్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు మున్నగువారి బహిష్కరణ ప్రచారము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—శ్రీమతి సరోజినీదేవి, శ్రీమతి కమలాదేవి, కృష్ణ ను సతి (దాదాభాయిగారి కుమార్తె) సిద్దికుసలి, అబీదాల్ సలిగార్లు మున్నగువారు నాగుపదాలో జరిగిన ఘోషాస్త్రీల సభలో నుపన్యసించుచు విదేశవస్త్రములను బహిష్కరింపవలెననియును ఉద్యమమునకు తోడ్పడవలెననియు గోరిరి. (శ్రీ ప్రె.)

సింధు

కరాచీలో స్త్రీలసభ

కరాచీ, ఏప్రిల్ 29:—కరాచీ శిలిఖుదినా హాల్లో నేడు మధ్యాహ్నము స్త్రీల సభ జరిగినది. స్వరాజ్య ఆశ్రమము నందలి శ్రీమతి పార్వతీదేవిగారును శ్రీమతి గిద్వానీ సతి గారును శ్రీమతి లీలావతిగారును ఉపన్యసించిరి. పురుషులు అత్యధికమగు త్యాగము నొనరించుచున్నారగాన స్త్రీలుగూడ తమ కర్తవ్యమును నెరవేర్పవలెనని వారు బోధించిరి. (శ్రీ ప్రె.)

దార్శన ఉప్పుకొరారులపై మహాత్ముని దాడి

వలంటీరులకు నియమములు

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—“నాతో దార్శనకు రా గోరు వలంటీరులు నూలువడుకుట యేమలను చేయుట తికిల్లను చేయుట మున్నగు పనులను విధిగా నేర్చియుండవలెను” అని మహాత్ముడు విధించుటచే మహాత్ముని స్వంతదళములోని వలంటీరులలో యిదివరకు యీపనులు చేతగానివా రిపుడు చాలశ్రద్ధ తో వీని నభ్యసించుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

దార్శన కొరారులనుగూర్చిన ప్రభుత్వ ప్రకటనమును మహాత్ముడు పాటించకుండుట

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—దార్శనలోని ఉప్పుకొరారు లలోని ఉప్పు గుత్తదారులదిగాని దొరతనమువారిది కాదని సాల్పు రివిన్యూకలెక్టరు చేసిన ప్రకటనను మహాత్మునకు చూపించగా “నాప్రయత్న మునకు దీనివలన నెట్టి నిరోధమును కలుగదు. ఆ గుత్తదారుల హక్కులను దొరతనమువారు కాపాడక తప్పదు. గాన నేను తప్పుకదాదీని సరిపెదను” అని మహాత్ముడు నుడివెను. రాజప్రతినిధికి పంపదలచిన లేఖను మహాత్ము డొకను వ్రాయ లేడు. (శ్రీ ప్రె.)

వి. జే. పటేలుగారి రాజీనామా

మహాత్ముని అభినందనము

బిల్లి మోరా, ఏప్రిల్ 29:—“భారతదేశ నేపథ్యంబరి లోను వయోజ్యేష్ఠుడగు నాయకుడుగూడ భారతశాసనసభనుండి బుద్ధిపూర్వకముగా లేచివచ్చినపిమ్మట విశలభాయిగారి రా జీనామాకొరకు మనలో చాలమంది ప్రతిదివమును గూడ నిరీ షించుచునే యుంటిమి, ఆ వృద్ధనాయకుడు పండిత మదనమో హన మాలవ్యాగారే. 1921 లో అసహాయోద్యమము మిక్కిలి ప్రబలముగా నున్నపుడు రాజీనామా నియ్యనందులకుమాలవ్యా జీని దేశీయులు చాల నిరసించుచుండినను గూడ వారు కాసన సభను వదలలేదు. అట్టి మాలవ్యాజీగూడ నిపుడు కాసనసభను వదలివేసినందున పటేలుగారి రాజీనామాకొరకు దేశీయులందరు ను ప్రతీక్షింపసాగిరి. పాన నిపుడు పటేలుగారు భారతశాసన సంఘాధ్యక్షతకు రాజీనామా నిచ్చినందులకు దేశీయులందరితో పాటు నేనుగూడ పటేలుగారి నభినందించుచున్నాను” అని మహాత్ముడు పత్రికావిలేఖరులకు తెలియజేసెను. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబులో డాక్టరు ఆలం, డాక్టరు సత్యపాలుగార్ల అరెస్టు

రాజద్రోహమునకు అరెస్టుచేయబడుట

లాహోరు, ఏప్రిల్ 30:—రాజద్రోహమున 124 ఏ నెక్సుక్రింద డాక్టరు మహమదు ఆలం డాక్టరు సత్య పాలుగార్లను అరెస్టుచేసిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్రమున గ్రామాధికారిని సస్పెండు చేయుట

ఉప్పుకొనినందుకు గ్రామమునకు శ్రీ శేఖాల శంకర రెడ్డిగారిని సస్పెండుచేయుట

నెల్లూరు - గోగులపల్లి, ఏప్రిల్ 27:—నెల్లూరుజిల్లా లో ముడివర్తిపాలెం గ్రామమునకు శ్రీ శేఖాల శంకరరెడ్డి గారు స్వరాజ్యలహమును కొనినందులకు, ఆయనను సస్పెండు చేసిరి. (స్వ. వి. తం.)

శ్రీ ప్రకాశగారికి జుల్నానా

బాబు భగవాన్దాసుగారి బంధిని జప్తుచేయుట

కాశీ, ఏప్రిల్ 29:—యూ. భా. కాం. సం. కార్య దర్శియగు బాబు భగవాన్దాసుగారికి శిక్షతోపాటు 100 రూ పాయలు జుల్నానాగూడ వేయబడెను. ఆ సామ్యుపనూలు చేయుటకు భగవాన్దాసుగారింటికి వెల్లిరి. ఆయన నిరాకరింపగా ఆయనబండిని జప్తుచేసి తీసుకొనిపోయిరి. కాశీలో ప్రతిదిన మును ఉప్పు తయారుచేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

వి. జే. పటేలుగారు ఢిల్లీలో సత్యాగ్రహ శ్రమమునకు వెళ్లుట

శ్రీమతి కుమారి సత్యవతిదేవిగారు పటేలుగారికి కుంకుమతో తిలకమును వెట్టుట

ఢిల్లీ, ఏప్రిల్ 29 :—నేడు ఉదయమున 7-30 గంటలకు వి. జే. పటేలుగారు ఢిల్లీలోనున్న సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమునకు వెళ్ళిరి. ఆచటనున్న 175 మంది వలంటీరులను వారికి స్వాగత మొసగిరి. ఆచట శ్రీ వలంటీరుల నాయకురాలగు శ్రీమతి కుమారి సత్యవతిదేవిగారు పటేలుగారి ముఖముపైని కుంకుమ బొట్టు పెట్టి కుభస్వాగత మొసగిరి. అంతట పటేలుగారు బాతీయపతాకమును లేవనెత్తిరి. ఈ పతాక మెన్నటికిని మరలక్రిందకు దింపబడగూడదు" అని వలంటీరులకు బోధించిరి.

(ఫీ. ప్రె.)

బొంబాయిలో శ్రీల డోరేగింపు

కెప్టనుసతి నాయకత్వము క్రింద 500 మంది

శ్రీలు డోరేగింపు జరుపుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—స్వర్ణీయ దాదాభాయి నాథోజీగారి కుమార్తెయగు శ్రీమతి కెప్టను సతిగారి నాయకత్వముక్రింద 500 మంది శ్రీలు నేడు మధ్యాహ్నము బొంబాయిలో గొప్ప డోరేగింపు జరిపిరి. విదేశీవస్తువులను బహిష్కరింపుడు కట్టును, సారాను తాగకుడు-విక్రయింపకుడు" అని వారు బోధించిరి. శేషటినుండి వారు పిక్కటింగు ప్రాకారంబించెదరని తెలియచున్నది.

(ఆ. ప్రె. స్పెషలుహిందు)

బొంబాయి శాసనసంఘసభ్యుల శ్రీయుత సత్కర్మాలు ముజుందారుగారు

రాజీనామా నిచ్చుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29 :—దొరతనమువారి నిర్బంధ విధానమును నిరసించుచు బొంబాయి శాసనసంఘసభలో షోలా పూరు మహమ్మదీయతర ప్రజల ప్రతినిధి యగు సత్వరలాలు ముజుందారుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. (ఫీ. ప్రె.)

మహారాష్ట్రము

గోసవి, కనే, శాస్త్రి, జోషీగార్ల అరెస్టు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—శ్రీయుతులు ఎల్. వి. భోపల్కరు, గోష్లేగార్లను అరెస్టుచేసినవిమర్శలు కొలాబా జిల్లా నాయకులను మరి నలుగురిని అరెస్టుచేసిరి. గోసవి (సతారా), కనే, శాస్త్రి (సవ్యసే), జోషీ, (పూనా) గార్లు అరెస్టుచేయబడిరి. (ఫీ. ప్రె.)

శ్రీయుతులు ప్రకాశం, నాగేశ్వరరావుపంతులుగార్లకు శిలావిగ్రహములు

(సం.)

ఒక వర్షము సూచన

శ్రీయుతులు ప్రకాశం, నాగేశ్వరరావుపంతులుగార్లవద్దను గొప్పవేలవ ప్రశంసానూహముగ వారి గౌరవార్థము మద్రాసునందు వారి శిలావిగ్రహములు స్థాపింపవలెనని నూచించుచున్నాను. ఈనూచనను మద్రాసుపౌరులు అంగీకరించి యీ కార్యమును నెరవేర్చవలెనని కోరుచున్నాను. ఈ విషయమున మద్రాసు యువకసంఘమువారు త్రవ్వకానింపవలెననియు కోరుచున్నాను అని మద్రాసు యువకసంఘసభ్యులగు శ్రీ. కే. యస్. వెంకట్రామన్, బి. ఏ. వి. యల్. గారు వ్రాయుచున్నాడు.

ఖద్దరు వస్త్ర దీక్ష

రాట్నముల గిరాకీ

విల్పూరా, ఏప్రిల్ 29 :—ఖద్దరు పరిశ్రమార్థర నిర్వాహకులగు లక్ష్మీదాసుగారు యాక్రింది రీతిగా ప్రకటన చేసిరి:—

దేశీయతలను రాట్నముల గిరాకీ హెచ్చుగానున్నది. రాట్నములను తయారుచేయుటకై బార్దొలీయందు కారానా ఏర్పాటుచేయబడినది. ఈ కారానాయందు రాట్నములు విరివిగా వేవేగముగా తయారు చేయుటకై వడంగులు అనేకులు వచ్చి పనిచేయువలసియున్నది. పనిచేయు వడంగులకు వేతనము లియ్యబడును. కాని, వడంగి పనివాండ్లు తక్కువగా నుండుట వల్ల రాట్నములు సమృద్ధిగా తయారగుట లేదని కాని, ఆలస్యముగా తయారగుచున్నవనిగాని, అందువల్ల స్వరాజ్యము ఆలస్యముగా లభించు నని గాని మనలను లోకులు నిందింపకుండుటకై వడంగు లందరును యీ కారానాలో పని చేయుటకై రాగోరుచున్నాము.

భీమరథులో శ్రీ వలంటీరులు సారాను కారామువద్ద పిక్కటింగు చేయుటవల్ల ఎవరును త్రాగుట లేదు. అందువల్ల ఆరుకాణము మూసివేయబడినది. (ఫీ. ప్రె.)

కరాచీలో శ్రాత్రగా నూలువడికే ఫ్యాక్టరీ

కరాచీ, ఏప్రిల్ 28:—స్వదేశీవస్తువులను, ఖద్దరు వస్త్రములను గిరాకీ హెచ్చుగా ఉన్నది. అందువల్ల ఇచటనున్న గొప్ప ధనికులు నూలువడికే ఫ్యాక్టరీ నొకటి ఏర్పాటు చేయుటకై నిశ్చయించిరి. యంత్రాగార ప్రవీణుడు అందుకు కాపలసిన ఏర్పాట్లన్నియు ముగించెను.

కలకత్తాలో వర్తకుల స్వదేశీత్వ

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—పండిత మదనమోహన మాల వ్యాపార కలకత్తాలోని విదేశీవస్త్రవ్యాపారములను మార్పారీ వర్తకు లందరితోడను సంప్రతించిరి. రెండు గంటల చర్చ జరిగెను. విదేశీవస్త్రముల బహిష్కరణ విధానమును తయారు చేయుటకై వర్తక సంఘమువారు 15 మంది ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనిరి.

మాలవ్యాపారుల గత కలివారము గుజరాతీ శ్రీలసభలో ఉపన్యసించిరి. గుజరాతీ శ్రీలు 506 మంది ఖద్దరు దీక్షను స్వీకరించి ప్రమాణములు చేసిరి.

హారాలో విదేశీవస్త్ర దుకాణములవద్ద వలంటీర్లు పిక్కటింగు చేయుచున్నారని, కాని, వలంటీర్లు రాకపూర్వమే పోలీసువారు ఆచట పిక్కటు చేయుచుండిరి. వలంటీర్లు తమ దుకాణములవద్ద పిక్కటు చేసినంతమాత్రమున అల్లర్లు లేమియు జరుగజాలవని దుకాణదారు లందరును చెప్పుటవల్ల పోలీసు వారు దుకాణములవద్దనుండి వెడలి పోయిరి. (ఫీ. ప్రె.)

కల్లికోట, ఏప్రిల్ 28:—కల్లికోట మహమ్మదీయులు కూడ గాంధీగారి ఉద్యమమునకు సుముఖులైయున్నారని నిన్నటిసభ చాటుచున్నది. హుస్సేన్ యా ముల్లాగారు బ్రహ్మాండ మైనసభలో ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులకు బోధించుచు భారతీయమహమ్మదీయు లెల్లరును గాంధీగారికి తోడ్పడవలెనని చెప్పిరి.

ఐ. సి. ఎస్. పరీక్షా ఫలితములు

విద్యుగురు మద్రాసీ లుత్తిర్లుగట

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 28:—1929సంవత్సరం ఆక్టోబరునెల 25 వతారీఖునాడుయీసంవత్సరం జనవరినెలలో పరీక్షలను జరిపి ఐ. సి. ఎస్. నకు ఏడుగురిని ఎన్నుకొనెదరనియు యీవరీక్షకు ఫలితముగాకొన్ని సంఘములకు జేదినయవకులు ఐ. సి. ఎస్. లో ప్రవేశించుటకు వీలులేక పోయిన మరీఏడుగురిని ప్రభుత్వము వారేని నియామకపద్ధతిద్వారా నియమించెదరనియు ప్రభుత్వప్రకటనయొకటి జరిపియుండెను. ఢిల్లీయందు జరిగిన పరీక్షలో స్వల్పసంఖ్యాకసంఘమునకు జేదినయభర్తీయొకడు గలిచినందువలన ఏడింటికి బదులు రెసానములనే పరీక్షములముగా ప్రభుత్వమువారు భర్తీచేయగలిగిరి. ఈవిషయ మైందన యభ్యర్థులు ఎనమండుగురును పైనుదహరించిన పరీక్షలోనుత్తీర్ణులయిరి:—(ధరమ్)పాల్ భంధారీ (2) పి. రామకృష్ణఅయ్యరు (3) ఎల్ రంగనాథన్ (4) పి. ఈశ్వరన్ (5) అనాయరు ఉల్లాఖాన్ (6) కే. ఎస్. వెంకటరామన్ (7) బి. భద్రరాజు (8) అజనీ భూషన్ ఛటర్జీ. (ఆ. ప్రె.)

నదిలో స్త్రీమరు మునిగిపోవుట

చాలమంది చనిపోవుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 28:—జగన్మోహన్ గంగజినుండి గోలం డోకు తపాలును గొనిపోవుచుండిన 'కోన్డార్' అను స్త్రీమరు నిన్నటి సాయంకాలము గొప్ప గాలివానకు ఫలితముగా యమునా నదిలో మునిగిపోయినదని తెలియుచున్నది. స్త్రీమరులో 800 మంది ప్రయాణికులుండిరి. మెయిల్ సార్దూ, బంబ్రౌతు కానవచ్చుటలేదు. ఇంతవరకు 20 మంది ప్రయాణికులుత్రామే సంగ్రహింపబడియున్నారు.

ఇంతవరకు కనుపడనివారిలో నొక విరోపియను కుటుంబమువారును గలరు.

స్త్రీమరు ఎచ్చట మునిగిపోయినది కనుగొనబడినది. అది చాల లోతునకు మునిగిపోయియున్నది. 1897 లో నిర్మింపబడిన యీ స్త్రీమరు 1926 లో పునర్నిర్మింపబడెను. బాగుగా పరిశీలించబడిన విషయమున యీ స్త్రీమరు పోయిననెల కలకత్తానుండి బయలుదేరినదని స్త్రీమరు స్వంతదారులగు జెనరల్ సేవిగే షన్ కంపెనీవారి యుద్యోగిగములు నునువుచున్నారు.

వివరములు

'కోన్డార్' సెరాజ్ గంగజినుండి ఆదివార ముదయము బయలుదేరెను. ఆనాటి మధ్యాహ్నమునకే బినాయ్ యనుస్థలమును చేరెను. ఆచటనుండి మరల ప్రయాణమై నగర్ బారికి వెడలుచుండెను. నగర్ బారి యింకను ఆరమైలులోనే యున్నదనగా (సాయంకాలము 5-30 గంటలకు) తీవ్రమైనతుపాను ప్రారంభమయ్యెను. ఇంతవరకు ఇద్దరు ప్యాసెంజరులును, ఒకగుమస్తాయు, పనివాండ్లుమగ్గురును, ఇద్దరుచక్కాణీలును, జేరోకడును సంగ్రహింపబడియున్నారు. ఈతుపానుకు ఫలితముగానే యమునానదీ తీవ్రము లగు గ్రామములలో నిండ్లు కూలిపోయి, గ్రామస్థులు నిరాశ్రయులై యున్నారు.

తుపానువలన స్త్రీమరు తిరుగబడిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

సీమమందులను బహిష్కరించుట

బొంబాయిలో ప్రయత్నములు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29 :—ఈక్రింది యుద్దేశ్యములను నెరవేర్చుటకై బొంబాయి వైద్య సంఘమువారికొక యువసంఘమును నియమించియున్నారు:—

(1) ఇండియాలోనే మందులను తయారుజేయుటకు ప్రోత్సహమును కలిగించుటకును, వలయు సాధకముల కనుగొనుటకును (2) బొంబాయి పోలీసులు సర్ హరికిషన్ దాస్ గారి ఆనుపత్రి యావరణములోనికి ఆశ్రమముగా జొచ్చుటను గూర్చియు, కలకత్తా పోలీసులు వైద్యసహాయ పరికరముల (అంబులెన్సు) ధ్వంసమొనగ్చుటను గూర్చియు నిజానిజముల పరిశీలించుటకు (3) ఇకముందటువంటి సంభవములు జరుగకుండుటకు తగిన చర్యను దీసికొనుటకు. (ఆ. ప్రె.)

చిటగాంగు విశేషములు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—బారకపూరులో కసిపూరు ఆర్టిలరీ మ్యాగజీన్ గేటునొద్ద కావలికాచుచున్న రిగ్గురువిరోపియ నలమిదికి రాత్రి 2-30 గంటలకు 4 రివాల్యరులు త్రేల్చబడెను. కావలవారును కాల్చిరి. ఎవ్వరికిని గాయములు కాలేదు. పితూరీదారులు మోటారులో వచ్చి, మోటారులో తిరిగి పోయిరి. ఇంకను పత్తా చిక్కలేదు. (ఆ. ప్రె.)

రాజకీయముగా సంశయాస్పదులైనవారి గృహములను పరిశోధించి, పోలీసులు అనేకులను అరెస్టు చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆలిపూరు జైలుకొట్టాట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—హైదరాబాద్ వాణిజ్య సంఘము వారు ఆలిపూరు జైలు దురంతరములను నిష్పాక్షికముగా విచారించుట కొక ఉపసభ్యమును నియమింపవలెనని బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు తొలి నంపిరి.

తిరునల్వేలి, ఏప్రిల్ 28 :—చెన్ననగరమున సత్యాగ్రహులపట్లను, ప్రజలపట్లను పోలీసువారు జరిపినదౌర్జన్యమును ఖండించుటకై తిరునల్వేలిలో ఒకసభజరిగెను. పోలీసు దౌర్జన్యమును ఖండించుచు ఒక తీర్మానము ఆమోదించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

WANTED.

Candidates desiring to serve in Government, Railway and Canal Departments. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamps:

Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE, Nai Sarak Delhi.

వివిధరాష్ట్రములు

హిందూ

హిందూ, ఏప్రిల్ 29:—హిందూ సత్సంగము కలంబిల్ల ఉప్పును కొన్ని బస్తాల్లో తెచ్చి, పడి ఆజా చొప్పున అమ్ముచున్నారు. బహుభర రెండున్నర అజా.

పోలీసు సూపరింటెండెంటువై అభియోగము

చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు పోలీసు సూపరింటెండెంటువై తెలిపిన అభియోగమును త్రోసివేసిరి. ఏప్రిల్ 11 తేదీని గిర్గాము పోలీసుకోర్టునొద్ద పాతల ననేకలను హిందూచి నందులకు కేసు తెచ్చినను, పోలీసు ఉద్యోగిని నిందితుని చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞ లేకపోవుటచే విచారణ వీలు కాదని మేజిస్ట్రేటు గారు తీర్పుచెప్పిరి.

హిందూ, ఏప్రిల్ 29:—ధార్యరూపి ఒకవిలేఖరి 28 వ తేదీన వ్రాయును, ఉప్పుసత్సంగము కర్నూటకముండు అనేక స్థలములకు అల్లుకొనుచున్నదని తెలుపుచున్నాడు. కర్నూటకముండు అనేక సత్సంగములకు జైలుశిక్ష విధింపబడినది. ప్రీటుకూడ అరెస్టు అయినవారిపానముల నాక్రమించుచున్నాడు. సత్సంగములు విదేశవస్తుబహిష్కారమునకై తీవ్ర ప్రచారమును సాగించుచున్నారు. పీడర్లును, వర్తకులును వారికి తగినంతపరకు తోడ్పడుచునే యున్నారు.

హిందూ కాంగ్రెసు సంఘమువారు అహింస పీడనులని పోయలను పాచ్చిరించుచు కరపత్రములను పంపకము చేయుచున్నారు.

సికిందరాబాదు పోలీసు పరిశోధనలు

హిందూ, ఏప్రిల్ 29:—నిజాముగారి పోలీసులు ఏకకాలమున 15 గృహములను పరిశోధించిరి. గొప్ప ఉద్యోగుల ననేకులకు బెరసింపు లేఖలను వ్రాసియుండిరియను రాజద్రోహ సారస్వతము వారి కడ నున్నదనియు సందేహపడినది కారణము. కాగితములను గ్రంథములను వ్రాతపత్రములును పోలీసువారికి దొరకినవి దీనినిని పోబడినవి.

సికిందరాబాదు, ఏప్రిల్ 29:—గృహ పరిశోధనలను గూర్చి అనేకవివరాలు గలవు. ప్రభుత్వమువారు రాజద్రోహ సారస్వతము ఎవ్వరు అదుపుచేయనది కన్పెనుటకని కొందరును ప్రభుత్వ ప్రాతిపదికపంపు నొకవానినిగూర్చి యని మరి కొందరును పలుకుచున్నారు. పరిశోధనలు ముఖ్యముగా ముద్రణాలయములందును వాటికి సంబంధించిన వారి గృహములందును జరిగినవి.

సింధురాష్ట్రము

పోలీసు చర్యలు ఖండించుట

కరాచీ, ఏప్రిల్ 28:—కరాచీ మ్యునిసిపాలిటీవారు సమావేశమై ఏప్రిల్ 18వ తేదీ పోలీసువారు కావించిన దుండగములను ఖండించుచు కొవి రామ్ గారు తెచ్చిన తీర్మానమును ఎట్టి పరంగాను లేక ఆమోదించిరి.

పురపాలక సంఘమునకు కాగితము లయ్యవేయుటకై పెట్టిన టెండర్లలో డ్రెస్టింగ్ తక్కువ టెండరు గుమారు 6000 రు. పెట్టినను దాని ప్రతికూల ప్రచారము కారణముగా టెండరు నిరాకరించిరి.

అనేకపోల్ల సత్సంగము

కరాచీ, ఏప్రిల్ 29:—సత్సంగముల జట్టు ఒకటి తంజో ఆడమునకు పోయెను. హిందూజాతి పత్రికాధిపతి మహారాజా లోకరామ్ గారు రచ్చటికి సోమవారము ఉదయము చేరిరి. ఆ దిన మంతయు స్థానిక ప్రచారకులతో నాలోచించి కాంగ్రెసు కార్యాలయముల నెలకొల్పిరి. సాయంత్రము ఉప్పు మట్టిని వాలంటీర్లు తీసికొని వచ్చి, ఊరు చుట్టును తిరిగిరి. తరువాత బ్రహ్మాండమైన సభ జరిగెను.

గుమ్రానునందు 7000 ముడి జనులయొందు ఏమనని గారి నాయకత్వమున ఉప్పు తయారుచేయబడి రు 50 కు అమ్ముబడినది.

లాథీచార్జి మోదసింగుగారి నాయకత్వమున దాడు కండు ఉప్పు చట్టము నల్లంఘించెను. పోలీసులు తయారైన ఉప్పును లాగికోనజూచిరి. కాని వాలంటీర్లు పట్టును పీడలేదు.

తమిళనాడు

వదారణ్యం, ఏప్రిల్ 29:—రాజగోపాలాచారి గారు తమదళముతోగూడ యిచ్చటికి చేరగానే అపూర్వమైన స్వాగత మొనంగబడినది. 7000 మంది జనులుచేరిరి. మహమ్మదీయులును, హిందువులును కలిసిమెలిసి భజనచేసిరి.

శ్రీయుత రాజగోపాలాచారి రెండవదళము వలంటీర్లు తన అనుజ్ఞ లేక బయలుదేరి రాకూడదని హెచ్చరించుచున్నారు. వంతులు అయ్యర్ రాజగోపాల అయ్యర్ గారిపై తేలిచిన అభియోగములనుగూర్చి శ్రీరాజగోపాలాచారిగారు ప్రకటన తోకటి గావించుచున్నారు. దీనినకు ప్రజలేమాత్రమును శ్రీచేకపూరితులు కాకూడదనియును, ఇది ప్రాపంచిక సమర

మగుటచే మనము హింసను అహింసచేతనే జయింపవలె నని యును వారు చెప్పుచున్నారు.

కే ర ఖ

పయ్యూరు, ఏప్రిల్ 28:—ఇవల సీలకంఠయ్యగారి నాయకత్వమున సత్సంగము సాగుచున్నది. భయమును పీడుడని నాయకులు ప్రజలకు బోధించుచున్నారు. 8 మంది వలంటీర్లు కుప్పెగా యింటు గలరు.

సంయుక్త రాష్ట్రము

మిరటలు, ఏప్రిల్ 29:—గొప్ప సాయంత్రము పురసాధమున వి. జె. పటేలుగారిని పీడినామా నొసగుండుల కళిందండు చుట్టక బహిరంగ సభ జరిగెను. విదేశ వస్తు బహిష్కారము ముఖ్యముగా నొక్కచెప్పుబడినది.

మహాత్ముడు చంద్రసాహెబుగారును ఇతరవాలంటీర్లును అరెస్టుయిన విషయమునుగూర్చి వ్రాసినకాటర్లు రు 151 లకు వేలం చేయబడినవి. సరఫ్ ఖానా భూములందు ఉప్పుసత్సంగము నకు నాయకుడైన జగన్నాథ ప్రసాదగారిని అరెస్టుచేసిరి.

సత్సంగము శివరమున ఒక వాలంటీరు కలరాచే మరణించెను. 3200 స్వరాజ్యులకము పొట్టుములు విక్రయింపబడినవి. అనేకులు శివరమునండి ఉప్పుమట్టిని కొంటోవుచున్నారు. వలంటీర్లు వేరువేరుదళములుగా గ్రామములందు ప్రచారముచేయుచున్నారు. ప్రతి తపాసీలు నందును మే నెల 28 వ తేది ఉప్పు సత్సంగము చేసెదరు. విదేశవస్తు విక్రయము నిరోధము సాగుచున్నది.

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 29:—సర్దార్ నారాయణ ప్రసాదసింగుగారిని ఉప్పు చట్టము క్రింద అరెస్టుచేసి నైని జైలునకు పంపిరి.

అలహాబాదు జిల్లాబోర్డువారు తదు క్రింద పనిచేయు వారు సత్సంగమునందు పాల్గొనవచ్చునన్న తీర్మానమును రద్దుచేసికొనిరి.

బూడకా ఏప్రిల్ 28:—సత్సంగముల నాయకుల ననేకులను బాబకాసింగ, మంగళసింగ, లక్ష్మణుడు, దామోదరీ స్వయాపు, నేత వ్యధిరాజసింగు, రఘువీరకాయగార్లును అరెస్టు చేసియున్నను ఈ దినము ప్రార్థన 3 గంటలకు బాచెల్లి దళము ప్రేమకంఠగారి నాయకత్వమున 4000 మంది ప్రేక్షకులయొడుట ఉప్పు సత్సంగముసంబంధము పోలీసు దీప్తి సూపరింటెండెంటును ఇతర ఉద్యోగులను చూచుచుండిరి. మరేమియు చేయలేదు.

మధ్యరాష్ట్రము

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 29:—జి. వి. పి. రైల్వే సత్సంగములను 48 మందిని విచారణ పొందుచున్నవారిని ప్రభుత్వమువారు వదలివేసిరి.

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 28:—సి. పి. (మరాఠీ) యుద్ధ సంఘాధ్యక్షుడు అభ్యంతరుగాను 10 మంది వలంటీర్లతో నిప్ప బహిరంగముగా ఉప్పుచేసిరి. రెండు పొట్టుములు రు. 111, రు. 225 కు అమ్ముబడినవి. కొంతమంది వాలంటీర్లు శ్రాత్తగా చేరిరి. విదేశీ టాపీలు తలకపెట్టుబడినవి. అభ్యంతరు తమ ఉపన్యాసమున, పటేలుగారిని రాజీనామా నిచ్చివండుటకు, స్థానిక రెస్పాన్సివు పక్షమువారు సత్సంగహోద్యమమున చేరిండునకును ప్రకటించిరి. ఎల్లదును ఈ రాక్షస ప్రభుత్వమును తుడ ముట్టిండుమో, తాము ప్రయత్నిమున పాతులగుటయో గాక చేరు తెన్ను లేదని ధృఢ నిశ్చయముతో ఉద్యమమునందు చేరవలెగని వారు చెప్పిరి.

మధ్యరాష్ట్ర (మరాఠీ) రెస్పాన్సివు వాడులు నిన్న మూంజీగారి గృహమున సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానములు గావించిరి.

(1) రెస్పాన్సివు పక్షమువారు, ప్రజల సమిష్టి యుద్ధమునందు సమ్మతము గాను తాము 1926-27 ప్రకటనలో నిర్ణయించిన నూత్రముల భంగము లేకుండ, కాంగ్రెసువారు ప్రారంభించిన సత్సంగహోద్యమమునందు పాల్గొనుటకు నిశ్చయించుచున్నారు.

(2) వారివారి మండలములందు యీ పక్షమువారు ఉపసంఘముల నేర్పరపవలెనని కోరుచున్నారు.

(3) కేవలము అన్యాయమును దుర్భరమునైన ఉప్పు మొలగు చట్టముల నుల్లంఘించుటకును, సభలలో నిషిద్ధ గ్రంథముల చదువుటకును.

(4) అన్ని విధములను స్వదేశీని ప్రోత్సహించుటయొక్క లిటిమి పవ్వులను, ముఖ్యముగా వస్తువులను బహిష్కరించుటను.

(5) ఈ రాష్ట్రముందు ప్రతి గ్రామముందును జాతీయ వైనిక దళముల నెలకొల్పుటకును.

(6) మద్యము మొదలైన నిషా వస్తువులను బహిష్కరించుటకు ప్రచారము సల్పుటకును.

డా॥ మూంజీగారు అధ్యక్షత వహించిరి. మేనెల మొదటితేదీని ఒక బహిరంగసభ జరుగును. అందు డా॥ మూంజీగారు ఉప్పు చేసెదరు. నిషిద్ధ గ్రంథములు చదువబడును.

అనంతపూరులో ఉప్పుసత్సంగము

శ్రీ పి. గోవిందరెడ్డిగారు కాంగ్రెసుకు రూ॥ 14000 ఆస్తి విరాళ మొనగట

(ఒకవిలేఖరి)

అనంతపూరు, ఏప్రిల్ 27:—గత 25 వ తేదీని సాయం కాలము 6 గం. పాడునందు మండల కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత సి. ఓబిరెడ్డి (వెనుక యం. యల్. సి) గారి అధ్యక్షతన బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీ ఓబిరెడ్డిగారిని సత్సంగహోద్యమముందు చేరి మండల నాయకత్వమును వహించుటని ప్రేరణ గావించుచుండిన ఓబిరెడ్డిసతిగారుకూడ సభకు విచ్చేసిరి. సభలో ఈమె హాజరుటచే సత్సంగములలో మరింత ఉత్సాహమును పురికొల్పెను. శ్రీ పముదుర్తి గోవిందరెడ్డిగారు కూడ సభకు వచ్చియుండి. శ్రీ ఓబిరెడ్డిగారు మహాత్మా గాంధీగారి ఉద్యమముగూర్చి చూట్టాడును కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమములో నమ్మకము గలవారను ఆకార్యక్రమమును అచరణలోనికి తెచ్చినవారను ఉప్పుసత్సంగమునందు చేరదని ఉద్యోగించిరి.

మరియొక సభ

26 వ తేదీని మరియొక బహిరంగ సభ జరిగెను. ఈ సభకు శ్రీ వై. నారాయణ రెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీయుతులు పత్సర్ రాయచాల్ల కే. రామకృష్ణాచార్యు టి. రామనాథరావుగారు సత్సంగహోద్యమమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. శ్రీ పి. గోవిందరెడ్డిగారు రూ॥ 14000 విలువగల తనస్వంత ఆస్తిని కాంగ్రెసుసంఘమునకు విరాళముగా నొసగుటలు వాదనము గావించిరి సభలో తెలుపబడినది. ఈవిధితో యింకాకొంత మొత్తమును వసూలు చేసి అనంతపూరులో రాజీయ ప్రచారకులకుగాను ఒక ఆశ్రమము యేర్పరపవలెనని విరాళముసంగిన రెడ్డిగారి ఉద్దేశ్యము. జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు త్వరలోనే సభజేసి విరాళమును స్వీకరించెదరు.

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 29:—డా॥ గోపాలకృష్ణయ్యగారి నాయకత్వమున సత్సంగము శివరమునండి 4 గంటలకు బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపు బయలుదేరి చొల్లంగి చేరెను. అటు 3000 మంది జనులు సమిష్టికాసనోల్లంఘనము జరిగిరి. 100 మంది ప్రీటుకూడ పొల్లొనిరి. తరువాత గోపాలకృష్ణయ్య, వెంకటప్పయ్యగారు ఉప్పుచట్టమును ఢిక్కరింపునని ప్రజలకు బోధించిరి.

విశాఖపట్నం మండలకాంగ్రెసు సంఘము

మేనెల 4 తేదీ ఆదివారమునాడు అవసరసమావేశ మొకటి కాంగ్రెసుకార్యాలయమున 5 గంటలకు జరుగెను. ఇప్పుడు నిర్బంధింపబడిన వారికి బదులుగా కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుట, ఇక జరుగవలసిన కార్యమునుగూర్చి నాయకుల అంత్య సందేశమును చదువుటమొదలైన విషయములు. ప్రతి కాంగ్రెసు సభ్యుడును దయచేయవలెనని ప్రార్థన. వి. జె. సుబ్బ(కోకాధికారి)

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 30:—మదరాసు పరిసీథు లిక్కడ సంచలనమును ఆగ్రహమును కలిగించినది. నిన్నరాత్రి బ్రహ్మాండమైన బహిరంగసభ జరిగెను. సాధారణముగా మద్యపానము చేయువారు, ఇక త్రాగమని అనేకులు ప్రమాణము చేసిరి.

వెంపూరు కల్లోలము

కాంగ్రెసు విచారణసంఘము

లాహోరు, ఏప్రిల్ 29:—ప్రస్తుతము అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ్యులు సంఘాధ్యక్షు డగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు వెంపూరు అల్లరిని క్రోధగా విచారించుట కొక సంఘము నేర్పరచిరి. అందు మాలానా అబ్దుల్ కలామ్అజదు, అబ్దుల్ ఖాదర్, డా॥ కిష్టు, సర్దారు కార్నూల్ సింగ, డా॥సత్యపాలు, లాలాదుని చందుగార్లు కలరు.

దేవప్రసాదులకు వైద్యసహాయము

మాలానా అబ్దుల్ కార్నూల్ ఖనూరిగారికి చీఫ్ కిమిషనరునుండి యీక్రిందితంతరి వచ్చెను.

26 వ తేదీ మిరిచ్చిన కంటి చేసెనది. వచ్చు వైద్యుల సంఖ్యను, పేర్లను వారి డిగ్రీలను తెలిపిన బాగుండును, మాలానా గారు బదులుకంటి నిచ్చిరి. “డా॥ గులాము మహమ్మదు ఎక్సీమును, కాక్లెఫ్, యం. బి. గార్లను ఇద్దరు సహాయులతోను, ఇద్దరు నేనకులతోను పంపుచున్నాను.”

చెన్నపురిలో పోలీసువారు
తుపాకులు కాల్చుట

ఆదివారమునాటి గలభాగూర్చి కమిషనరు ప్రకటన

27వ తేదీని మెరినావద్ద తిరువల్లి కే.డి. సముద్రతీరమున జరిగిన అల్లరిగూర్చి పోలీసుకమిషనరుగారు ప్రభుత్వాధికారిత్వా యీ దిగువ ప్రకటన గావించుచున్నారు:—సాయంకాలము 6 గం. మెరినావద్ద కాపలానున్న పోలీసువారిపై దారి పోయేది మోటారుకారులపైని అప్పుడప్పుడు రాళ్లువేయుటతో అల్లరి ప్రారంభమయ్యెను. పోలీసు కమిషనరును లా-ఆర్డరు కాఫీ డి ఫ్యూటి కమిషనరును 200 మంది సాయుధులగు పోలీసుదళముతోను 15 (సోమరు) ఆక్టివలతోను అన్వేషికి వెంటనే వచ్చి లాఠీలతో గుంపును తరిమివేయ యత్నించిరి. తరిమివేయబడిన గుంపు ఇనుకలోనికిబోయి పోలీసువారు ముందుకు పోగనే తిరిగి వెనుకవైపునకు వచ్చి రాళ్లు రు వ్రుట ప్రారంభించిరి. వారికి తోడు బీచినభలో నున్న తుంటు రులు కొందరుచేరి ఆవైపునండి పోలీసువారిని బెదిరించిరి. ముందరించుటకై సోపరులును జనులును యినుకలోనికి విస్తరించుకొనిపోయి రాళ్లవర్షము వడుచుండ చీకటిలో నొకగంట నేపుపోరాడి జనులగుంపును చెదరగొట్టిరి. ఈలోపుగ పోలీసు వారికి చాల బెబ్బలు తగిలెను. ఒక ఇన్స్పెక్టరునకు బీపువై కల్తిపోయి తగిలెను. అన్యవ్యవహారమున యొక్కవ ప్రమాదము లేదు. పిదప నుమారు 2000 మంది ఉద్రేకపూరితులు వైక్రాప్తని తోడు మొదలగు నిలిచియుండిరి. పోలీసువారు యెదురుగ పోవగ, బకింగునకు కాలవదాటిపోయిరి. ప్రక్కలనుండి రాళ్లు వడుచుచుంటుచే పోలీసువారు ముందుకు పోవాలనుండిరి. గుంపును చెదరగొట్టక తప్పినది కాదు. అందుచే కుడివైపున దుండ గొండవై ఒకచుట్టు తుపాకులు కాల్చబడెను. దానివలన పోలీసువారు బకింగునకు కాలవ వంతెనవరకు పోవ వలయ్యెను. పిదప కాలవతూర్పు ఒడ్డునండి ప్రక్కగ రాళ్లువడుచుచుంటుచే మరి రెండు చుట్టు తుపాకులు కాల్చవలసివచ్చెను. పోలీసువారు వంతెన చేరుకొనుచుండగ, ప్రక్కలనుండి రాళ్లువడుచునే యుండెను. జనుల కెద్దగుంపు వారికి ఎదురుగ వచ్చుచుండెను. మరి రెండు చుట్టు తుపాకులు (వేల్చి) వారిని అరికట్టవలసివచ్చెను. వారు 100 గజముల దూరమునకు పోయిరిగాని ప్రక్కలనుండి వెనుకనుండి సందులలోనుండి, ఇండ్లపైనుండి రాళ్లువడుచుచుంటుచే ముందున్న వారి వైపునకు పోవుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. ఆ సమయమున మరి రెండు చుట్టు తుపాకులు కాల్చగ రాళ్లువడుట తగ్గెను. పోలీసువారు రోడ్డుకు అడ్డుముగిలించిరి. జాలగుంపునకు వెనుకనుండి మిలిటరీవారు వచ్చి యెదుర్కొనువరకు అట్లు వారి కడ్డుముగ నిలిచిరి. మిలిటరీవారు వెంటనేవచ్చిరి. కాని యీలోపుగనే గుంపు భయపడి చెదిరిపోయెను. 60 మందికివైగా పోలీసువారు గాయపడిరి. ఇప్పటికి (28 తేదీ) తెలిసినంతవరకు ప్రజలలో 2 రు తుపాకుగండుచే ననిపోయిరి. ఇంకనైదుగురు గాయములపడిరి. గాయపడినవారిలో నొకడు పిదప నుండె జబ్బుచే చనిపోయెను. అదివరకే ఆతనికి నుండె జబ్బుండెను.

వేలం నోటీసు

మల్లారాల్లి బి. యల్. నారాయణరావు పంతులుగారి దగ్గర మల్లారాల్లి వోలేటి శేషగిరిరావుగారు (ప్రాప్రైటరు షిప్రీటర్) సా. కి. నాడ వేరు పున్నుకొన్న బాపతు డిలివరీచేసుకొనుటకు తప్పిపోయిన అద్దములు పెట్టెలు వున్నవిగా (As they are) 19 పందొమ్మిదిన్నీ (20" + 28" వైశ అద్దములు పెట్టె ఒకటికి 26 గలవి) సదుం శేషగిరిరావుగారి లెఖును పదు నారాయణరావుపంతులుగారి కోరికపైన యీ మేనెల 2 తారీఖు కుకవారము సాయంకాలము 4 గంటలు లగాయరు కాకినాడ బజారులో నాకొట్టునట్టి లాట్లుగా వేలంవేయుదును గాన కావలసినవారు పాడగోరవను. హెచ్చుపాటుపైన కొట్టి వేయడమవుల. పాటఖాయరచిన వేలంనే సా. ఇచ్చి పెట్టెలు బుప్పగించుకొనవలయును, లేనియెడల తిరిగి వేలం వేసినప్పుడు ఖచ్చిలు రాబట్టుకొనవలయును

వ.రా:—ఏప్రిల్ 23 తేదీని జరిగిన వేలమునకు చాలింత మంది పాటదార్లు రానందున ఆకోజన నిలుపు చేయడమైనది.

కాకినాడ శ్రీకాకోళ్ళ వెంకట్రావు
28-4-30 ఆక్షనరు.

వైస్రాయి గారికి
మహమ్మదల్లిగారి తంతి

సిద్ధా, ఏప్రిల్ 30:— ఏప్రిల్ 15 తేదీని మహమ్మదల్లిగారు వైస్రాయిగారి కిదిగువనంది పంపి:—“దేశములోని ప్రస్తుతపరిస్థితులను, మహమ్మదాధిగారిని అరెస్టుచేసి, మరింత క్లిష్టముగా విలపించుచుగూక యని విమ్ము ప్రార్థించుచున్నాను. మహమ్మదాధిగారు ప్రభుత్వమువారును తమ జలాబుములను దృశ్యము గావించియే యున్నారు. ప్రతివ్యక్త కొంతుగొనక, ఉపసంహరమున కుపక్రమించి, కొంతని స్వతంత్రమును నెలకొల్పుదురుగాక. మీరు నాకు ప్రత్యయ మొసంగుచునేని యిరు పక్షములకును గౌరవమైన సంతి కుదురుటకు నా కక్షికొలిచి ప్రయత్నించెదను. దీనిని మహమ్మదాధిగారిని తంతిములకముగా తెలుపుము, యిదేవిధమున వారినిరాదా ప్రార్థించుచున్నాను.”

వైస్రాయిగారి ప్రత్యుత్తరము

వైస్రాయిగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శి మాలానా మహమ్మదాల్లిగారి కిండి ప్రత్యుత్తరమును 25 తేదీని పంపిరి.

“ఏప్రిల్ 15 తేదీని మీరు పంపిన తంతిని అందుకొని దానిని పురస్కరించిన సదుద్దేశ్యమును గౌరవించుచున్నాను. వైస్రాయిగారు తెలుపగోరుచున్నార, దేశమందలి పరిస్థితులకు వైస్రాయిగారు చింతిల్లుచున్నారని చెప్పి నవసరములేదు. ఎట్లు ఈ పరిస్థితులు కలిగినదియును నేను మీకు జ్ఞప్తిచేయవలెను. రాజుగారి ప్రభుత్వము ఇస్లామాన్ని రాజకీయవాదులకు తో ప్రసంగించి, ఈ దేశముయొక్క రాజ్యాంగవిధానమును త్యరితముగాను భగ్రదహను పరిష్కరించుటకును, అంతరాయములను తొలగించుటకును, ఒక సమావేశమును మార్చెదమని కను అభిప్రాయమును ప్రకటించియుండిరి. గురజ్జడమహేశ్వర, ఈయారులలో కొందరు మైత్రితో చాచిన చేయిని గ్రహింపక, వాద ప్రతివాదములకు దూరమై వివాదకరమగు పద్ధతుల ననుసరించుచు, కానోల్లంపు నోద్యమమును సాగించుటకు పూనుకొనిరి. ఈ యుద్ధమును ప్రారంభింపక పూర్వకే, వైస్రాయిగారు, ఢిల్లీ కాపనభలో నుపన్యసింపుచు, జనవరి 25 తేదీని యావాక్యముల మధహరించి యున్నారు. “ఇప్పటి వరకు కష్టములను పరిష్కరించుటకై ఇంగ్లాండును హిందూదేశమున కలసి సంప్రదింపవలెనని కాకున్న సభలో గానింపబడిన ప్రకటన ననుసరించి, కేక్త్యుసారము పాటుపడుట నాయొక్కయు, రాజుగారి ప్రభుత్వముయొక్కయు ఉద్దేశ్యమై యున్నది. ఆయనకు కాంతిని కాపనములను సమర్థించుటకై, నాకును నా ప్రభుత్వమునకును గల బాధ్యతను సంపూర్ణముగా నిర్వహించుట నాకు తచ్చని విధియై యున్నది. ఈధర్మ విశ్వహాంతుల మితిగల దేశీయులైరును, సంపూర్ణముగా నాకు తోడ్పడెదనని నమ్ముచున్నాను.” హిందూదేశ సమస్య పరిష్కారమునకున్న వైస్రాయి పద్ధతియం బెట్టి మార్చునలేదు. కాని చట్టము బహిరంగముగా ధిక్కరింప బడు నన్నీ నాళ్లును, తమిళుల ప్రతివాదము ననుసరించి, సమయానుకూలముగా నిట్టిధిక్కారము నెదుర్కొనుట తప్ప కద మార్గము వైస్రాయి గారిగాని, వారి ప్రభుత్వమునకు గాని మృగ్యమని మీకు విశేషమే.”

నోటీసు

గుంటూరు సబుకోర్టులో

O. P. 8 of 1929

పిటిషనర్లు:— 1. వరికూటి సుబ్బారావు,
2. యీ శీతారామయ్య మైనర్లు అయినందున నెట్టుప్రొందు తల్లి నాగమ్మ.

And

రెస్పాండెంట్లు:—వరికూటి అచ్చన్న వగైరా

6-వ రెస్పాండెంట్లు అయిన (నామా రావుపులు త్రోవగుంట వంగవోలు తాలూకా)కు.

యీ నెంబరు పిటిషనర్లను పాపరుగా అంగీకరించి పిటిషను పెన్సూలు దాఖలా ఆస్తి స్వాధీనపరిపించవలసి నదిగా పిటిషన్లు దాఖలు కుకొన్న పిటిషను 25-5-30 తేదీకి 6-వ రెస్పాండెంట్లు నోటీసు నిమిత్తం వాయిదా వేయబడినది గాన తెలియజేయడమయినది.

ఎమ్. రంగారావు,
బి. ఎ., బి. ఎల్.
పిటిషనర్ తరపు వకీలు,

దుర్గాబాయమ్మగారి విన్నపము

ప్రజలందరు దౌర్జన్యవర్ధి వీడకున్నచో నత్యాగ్రహాలు నిరసనవ్రత మూనెదరు

శ్రీమతి గుమ్మడినల్ల దుర్గాబాయమ్మగారు మదరాసు సత్యాగ్రహోద్యమ నా నుకురాలు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు ఈమధ్య జరిగిన అల్లరులలో నిర్దోషులగు ప్రజలు కొందరు చని పోవుటయు కొంతయునులగు పొగులకు కొందరి గాయములు తగులుటయు ఇతర విధములను ఇబ్బందులు కలుగుటచేరిన మన సిద్ధినిచ్చి పునరాలోచన చేయవలసి వచ్చెను. ఎవరో కొద్దిమంది నిర్లక్ష్యపు జనము తప్ప తక్కిన పుర జనులందరును అహింసాతత్వము నలరచుకొని, సత్యాగ్రహాలు గాని వారి నాయకులుగాని ఒసంగి ఉత్తమప్రకారము ప్రవర్తించున్నారు. ఆ కొద్దిమంది యల్లరిని కారణముగైకొని పోలీసువారు సత్యాగ్రహాలను మాత్రమేగాక అమాాయపు జనులను గూడ చావమాదుచు తుపాకులను కాల్చుచున్నారు. సత్యాగ్రహాలు ఈ బెబ్బలు పాటించుటలేదు. సత్యాగ్రహ పోరాటము జరుగుచునే యుండవలెను, నిలవరాదు. కావున కాంతముగ కట్టుదిట్టముగ సభలను ప్రబోధములను జరుపునట్లే మతో గావింపబడు నూచనల వతికమింపవండ ప్రజలైరును తోడ్పడవలెనని కోరుచున్నాము. అధికారలే కొందరు మనుష్యులను నియమించి అల్లరులను జరిపిచెడివర్ధులను మేమెరుగుదుము కాని అట్టిసమయములనే మనము అహింసాదీక్షను చాలబాగ్రహ ననుసరింపవలెను. ఈవిన్నపము ప్రజలందరిని అందినవిదప మేను తిరిగి ప్రభుత్వమువారిపై సత్యాగ్రహవ్రతమును కొనసాగించెనము. ఈ విన్నపముందినప్పట్లుగూడ ప్రజలందరును అహింసాతత్వము నలరచుకొని దౌర్జన్యమును విడ నాడెన్నచో సత్యాగ్రహాలు నిరసనవ్రత మూని భోజనము మానుటకు నిశ్చయించిరి.

నూనర్లుపురం స్వేచనువద్ద రైలుప్రమాదము

ఈ నెల 28 వ తారీఖున సాయంత్రము 7 గంటలకు చీరాలనుంచి నూనర్లుపురంకు వెళ్లుచుండిన ఒక గూడ్డుబండి ప్రమాదవశముచే ఏడువాగిల్లు నూనర్లుపురం స్వేచను సమీపము లో రైలుపట్టాలనుంచి బారి భూమిలోకి చొచ్చుకొనిపోయెను. రైలులో ఉన్నవారికి ఎట్టి ప్రమాదము గలగలేదు. కాక పోకలు నిలచిపోయెను. బెజవాడ డిస్ట్రిక్టు ట్రాఫిక్ సూపరెంటెండెంటుగారికి యీసంగతి తెలియగానే వెంటనే నూనర్లుపురంకు వచ్చి అతిస్పృహతమైన విర్మాటులనుచేసి ప్రయాణికులకు ఎక్కిన ఇబ్బంది లేకగా రెండుచైత్రులనుండి వచ్చిన బండ్లలోని ప్రయాణికులను వారి సామానులను యాబండిలోనుంచి ఆ బండిలోనికిని ఆబండిలోనుంచి ఈ బండిలోనికిని మార్చించిరి. అట్లు మారునప్పుడు వై అధికారి ఎక్కువకేదగ్గా ప్రయాణికులకు ఎక్కువ పొకర్మములను జేసిరి. మాడవరగతిలో నున్న ఒక హైందవస్త్రీ తన సహాయములేక దిగుటకు ఇబ్బంది పడుచున్నప్పుడు త్రి దొరవారు తాము వ్యయముగా ఆమె నెడ్డుకువెల్లి వారి స్వంతచేతులతోడిసి కూలివానిచే ఆమెసామానును ఆమె ఎక్కివలసి న బండిలో కూలివానిచేర పెట్టించిరి. యిట్టి సం దర్భము లోవై జిల్లా అఫీసు గారియొక్క జోదార్యమును నిగర్మమును విక్రిలి కొనియాడ దగియున్నది. ప్రయాణికుల బండ్లు ఎక్కువకాలమునిలిపి ప్రయాణికులకు విమగనల కలుగకుండా సాఫ్యమైనంత త్వరలో పనులు పూర్తిచేయుటకు వారు చాలాశ్రమ తీసికొనియున్నారు. చీరాల స్వేచనుమార్పుగారు శ్రమయనక ఆరిమరుకుగా 1, 2 వ ప్రయాణికులకు చాలా సహాయకారి అయ్యెను. మొత్తము మీద జిల్లా అధికారియొక్కయు నేన చాలా ప్రశంసనీయమని అనేకలు చెప్పుకొనుచున్నారు. బండ్లు పట్టాలనుండి తొలగిన కారణము తెలియలేదు. ఇప్పుడు మామూలుగా తిరిగి అన్ని బండ్లు నడుచు చున్నవి.

చీరాల } చింతిలపాటి వెంకటేశ్వర్లు
28-4-30 }

విశాఖపట్టణ జిల్లా కౌంగ్రెసు సంఘము

ఉత్తమసత్యాగ్రహములో బంధింపబడిన నాయకులసానములు నింపుటకు ప్రస్తుతపు పరిస్థితులను దర్శించుటకు మే 4వ తేదీ 4 గంటలకు కవిగారి యింటివద్ద విశాఖపట్టణములో జిల్లా కౌంగ్రెసుసంఘమువారు సమావేశమగుదురు. కౌంగ్రెసు మెంబర్లందరు విచ్చేయ ప్రార్థికులు.

వి. జె. గుప్త, కోకాభివతి

రాజప్రతినిధికి మహారాష్ట్రవాణిజ్యసంఘమువారి లేఖ

“సంక్షేపవిధానముపై మాత్రమే యాధారపడరాదు”

ఆంగ్ల పరిపాలన వలన లాభము కంటే నష్టమే హెచ్చు

మహాత్ముని 11 పరతులను అంగీకరింపవలెనను ప్రార్థన

(“ప్రస్తుతపోరాటముయొక్క ప్రాముఖ్యమును స్వల్పము చేయుదు”)

శ్రీ ప్రెస్ తంతివార్త

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 27 :—గాంధీ మహాత్ముని ఉద్దేశము, పట్ల భారత దేశమునందలి నరకలకు సానుభూతి కలదను విషయము రాజప్రతినిధికి మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘమువారు ప్రాసిన లేఖలకు స్పష్టమగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు కేవలము దౌర్జన్యపద్ధతి నవలంబించుటవలన మాత్రమే జయించజాలరనియు, ప్రస్తుత సంక్షేప నిత్య శాస్త్రము కలంబించు పద్ధతులపై భారతదేశముయొక్క శ్రేయమును ఆంగ్ల దేశముయొక్క శ్రేయమును ఆధారపడి యుండు ననియు వారు వ్రాయుచున్నారు. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సమిష్టి కాసనోల్లంఘనము దేశములో కొందరికి యిష్టమైనను కాకపోయినను ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు రవలంబించు ప్రరనిర్బంధ విధాన మెవ్వరికిని యిష్టములేదని వారు ప్రకటించుచున్నారు. దేశములోను దయించిన సంక్షేప నిత్య ప్రభుత్వమువారు ఆకలింపుచేసికొనలేదని వారు తలచుచున్నారు. మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘమువారు రాజప్రతినిధికి వ్రాసిన లేఖ సమగ్రముగా నీక్రింద ప్రచురింపబడినది. దేశములోని ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితులను గూర్చియు ఈక్రింద పరిస్థితులను బాపుటకు ప్రభుత్వమువారు రవలంబింపవలసిన విధానమునుగూర్చియు తమ యభిప్రాయమును వెల్లబెట్టుట తమవిధ్యుక్తమని మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘ సభ్యులమగు మేము తెలుపుచున్నాము. భారతదేశముయొక్క దీర్ఘచరిత్రలో నిట్టి సంక్షేప నిత్య యొప్పుడు యేర్పడియుండలేదు. ప్రస్తుతపరిస్థితులముల దేశమునకు లాభకారులూ నష్టకారులూ యనునది యీ సమస్యలను పరిష్కరించుటకు అవలంబించు పద్ధతులపై చాలవరకు ఆధారపడియుండును. సరియగు పద్ధతుల నవలంబించుచో మహా లాభకారులను, తప్పుటకును వేదినచో మహానష్టదాయకములను కాగలవు.

గాంధీమహాత్ముని లేఖ

1930 సంవత్సరము మార్చి 2 తారీఖున గాంధీమహాత్ముడు తమకు వ్రాసిన లేఖయు, ఆ లేఖకు మీరు మీ కార్యదర్శి ద్వారా నొసంగిన ప్రత్యుత్తరమున ప్రచురింపబడినవి. ఈసంఘమువారు చాల అదుర్దాతో ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను చదివినారు. మీరు మీ వివిధ ఉపన్యాసములలో ప్రభుత్వమువారిలా-అర్థర సంగతులకాధికారమును ఒక్క విధికి మాత్రమే ప్రాముఖ్యత నొసంగియున్నారు. భారత కార్యదర్శియు, వివిధ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను గూడ తమ ఉపన్యాసము నేయనుసరించి మీరు చెప్పినట్లు లా-అర్థర సంగతుల యొక్కలే ప్రభుత్వమువారి విధియైనట్లు ప్రకటించిరిగాని ప్రభుత్వమువారి యితరవిధులకు ప్రాముఖ్యత నొసంగలేరె.

ప్రభుత్వమువారి నిరంకుశవిధానము

ఇప్పటికీ దేశములో నన్ని భాగములయందును ప్రజామాననీయులగు నాయకులు లెక్కకు పెక్కురు అరెస్టుచేయబడిరి. పల్లభభాయి, నేతుజుమన్ లాల్ పండిత్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూజీ, యస్. నేగ్రుప్తా మున్షీభేర్, బేటోకరు మున్నగు నాయకులెందరో బంధులగుదురున్నారు. ప్రతిరోజు యింక హెచ్చుమంది శిక్షింపబడుచున్నట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. కావలెనని కాసనధికారము చేయుటచేత వీరందరూ అరెస్టుచేయబడిరి. కాని యే నేరములకును గాదు. ఇట్లు న్యాయధికారము చేసి చెరసాలలకు బోవుపద్ధతి యిప్పుడే ప్రారంభింపబడినది.

కేవలము దౌర్జన్యమువలన నేప్రభుత్వమును

నిలువజాలదు

ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమును మార్చుటకు అవలంబింపబడు పద్ధతులు అసూయిత్వమైనచో దేశములో ప్రజలఅకాంతికి

నిజమయిన కారకులెవరో విచారించుట సంభావ్యమని కమిటీ వారు తలచుచున్నారు. కేవలము అచ్చును నిరంకుశవిధాన మవలంబించుటవలనను దౌర్జన్యమునను యెట్టి ప్రభుత్వమైనను నిరంకుశ ప్రభుత్వమైనను ప్రభుత్వమైనను ప్రజా ప్రతినిధి ప్రభుత్వమైనను, సాంఘిక ప్రభుత్వమైనను చాలకాలము నిలువజాలదు. ప్రస్తుతము దేశములో ప్రభుత్వమువారు రవలంబించుచున్న విధానము, కల్తీలేని, అచ్చును నిరంకుశవిధానముని సంఘమువారు తలచుచున్నారు. ఈపద్ధతివలన ననేకరాజ్యములు విచ్ఛిన్నములైనట్లు చరిత్ర ఘోషించుచున్నది. ఇట్టి ప్రభుత్వములను సమర్థించువారు కోజుకోజు తిగిపోదురనియు, ఈ ప్రభుత్వములు విచ్ఛిన్నమైనపుడు ఆరాజకత్వము, విజృంభించుననియు అనుభవమువలన తెలియుచున్నది. ఇట్టికల్లోల సమకల్పితి పోయి కాంతి నెలగొనునప్పటికి చాలకాలము పట్టున. ప్రస్తుత పోరాటము ప్రపంచచరిత్రలో చాలప్రాముఖ్యత వహించుచున్నది. ఈపోరాటము కేవలము దౌర్జన్యరహితము. ఇంతియగాక 18 వ శతాబ్దములో అమెరికా సాయుక్తం వ్యతిరేకములవారు ఆంగ్ల దేశముపై తిరుగుబడి స్వాతంత్ర్యము లాగుకొనిన సీతీకిని యిప్పటినితీకిని సామ్యముకలదు. భగవద్దేవత వలన గాని, విధినియమకమువలనగాని రాజ్యముచేయుచున్న ప్రభుత్వములు మానవజాతికింద ఉపద్రవము కలిగించినవిషయములను జ్ఞాప్తికి తెచ్చుకొనుచో చాలకష్టస్థితులు నివారించబడును.

లాభముకంటే నష్టము హెచ్చు

ప్రజల సమితిలేక ఒకజాతిపై నింకొకజాతి రాజ్యమేలునప్పుడు ఆరికమో, రాజకీయమో, మరియో ఒకలాభము కొరకే వారు రాజ్యముచేయుచుండురు. ఆంగ్ల సంపర్కమువలన భారతదేశమునకు కొన్ని లాభములు గలిగినవనుట సత్యమేకాని లాభములకంటే నష్టమే హెచ్చుని ఈ సంఘమువారు తలచుచున్నారు. ప్రజల బీదతనము దుర్భరము. సివిల్, మిలిటరీ ఖర్చులవలన బీదప్రజలు మరింత క్రుంగిపోవుచున్నారు. బ్రెసిల్ కమిటీవారు దేశీయపన్నులలో నాలుగువంతులుమాత్రమే నైస్యమునకు ఖర్చు పెట్టవలెనని సిఫారసుచేయుండగా నూటికి 50 వంతులకంటే హెచ్చు నైస్యమునకు ఖర్చు పెట్టబడుచున్నది.

భారతపరిశ్రమలకు నష్టము

ప్రభుత్వమువారి ఆరికపద్ధతి మారకముపద్ధతి, నాణెముల చలముబీదపద్ధతి దేశాస్థిరదాయకముగా పరిణమించినవి. విద్య, ప్రశారోగ్యము, వ్యవసాయభివృద్ధి, వర్తక వ్యాపారములు పరిశ్రమలు యిత్యాదివానికి తగినంత ప్రోత్సాహములేదు. ప్రభుత్వమువారి స్వేచ్ఛావాణిజ్యపద్ధతి మనకు అత్యంతానర్థదాయకమైనది. కొస్తావాణిజ్యమును దేశప్రజల పరముచేయుటకు కాసనభలో తీవ్రపోరాటము జరుగవలసినవిన్నది. ఈవిషయముల మనను యింకా యితరవిషయముల వలనను గూడ ఆంగ్లేయులు స్వలాభమునకై భారతదేశముయొక్క ధనావహరణమును విధాన మవలంబించుచున్నారని స్పష్టము. బ్రిటిష్ ప్రజలకు ఆభిమానము మా పనిలో టారిఫ్ బిల్లును ఉపసంహరించుకొనెదమని చెప్పి భారతకాసన సభలో ప్రభుత్వమువారు రవలంబించిన పద్ధతి యాసత్యమును వెల్లడి చేయుచున్నది. ఈ కారణములవలన ప్రస్తుత ప్రభుత్వము మారవలెననియు, ప్రస్తుతవిధాన మెవ్వరికిని తృప్తిగొలుపదనియు మాసంఘముయొక్క అభిప్రాయము. ఈవిధానమే అమలులో నుండేనా, భారతదేశమునకును ఆంగ్ల దేశమునకును గూడ చాల హానికరముగా నుండగలను.

విరోధా మహాసంగ్రామమువలనను, ఆయుధమువలన జనించిన రాజకీయ, నైతిక క్షత్రులును ప్రపంచమును పూర్తిగా మార్చివేసినవి. ఇతర దేశములవలె భారత దేశముగూడ యీకారణములవలన మార్పు జెందినది. యుద్ధానంతరము మాకు చేయబడిన వాగ్దానములను ఆంగ్లేయులు చెల్లించలేదని భారత దేశీయులందరూ తలచుచున్నారు. ఇప్పుడైనను వానిని చెల్లించకపోయిన నవి అసలే చెల్లవని వారిభయము.

మహాత్ముని 11 పరతులు

ప్రస్తుత క్లిష్టసమస్యలను ఘనముగాను, ధైర్యముగాను, రాజనీతితోడను పరిష్కరింపవలెననిచో గాంధీమహాత్ముని 11 పరతులను తక్షణమే అంగీకరించుట సమంజసము. సరస మగు నట్టియు, నిరుపక్షములకు సమ్మత మైనట్టియు ఒడంబడికవలన మాకును ఆంగ్ల దేశమునకును లాభ మగును.

ప్రజాహితమునెడల ఉదాసీనత

నిర్బంధవిద్య లేదు. ఉచితవిద్యలేదు. దేశములో చావులు అపరిమితముగా నున్నవి. ప్రజల ఆరికదుస్థితిని నాపుప్రయత్నములేదు. ఇతర దేశము లన్నియు అభివృద్ధిచొందుచుండగా మనదేశమువెనుకబడుచుండుట చాలసంతాపకరము. ప్రభుత్వమువారి పని కష్టమే కాని ప్రజాశ్రేయమునెడల హెచ్చుత్సాహముండవలెను. ఢిల్లీనగరమును అలంకరించుటకు, లీకమిషను శిఫారులకును, పైడాబుకును ధనము విపరీతముగా వెచ్చింపబడుచున్నది. సంస్థానాధిపతులను, ప్రజలను ప్రభుత్వమువారి పద్ధతుల నే యవలంబించి చెడుచున్నారు.

ఆరికదుస్థితి చాల దుర్భరముగా నున్నది. వర్తకవాణిజ్యములును పరిశ్రమలును చాల దుస్థితిలో నున్నవి. సంఘము నిలుచునా లేదాయని సంశయ మేర్పడుచున్నది. ప్రపంచములో నితర దేశములను నిట్టి స్థితియందే యున్నవి. కాని ప్రభుత్వమువారు చేయరానివి చేయుటవలనను చేయవలసినవానిని చేయకపోవుటవలనను, భారతదేశములో దురపస్థ మరీంత హెచ్చుచున్నది. రూపాయికి 1 పిలీంగ 6 పెన్సీలమరకపు ధర చాల హానికరముగా పరిణమించినది.

నైస్యిక వ్యయము

విదేశీయ నైస్యముదేశము వాక్రమించుచుండగా అధినివేశ ప్రభుత్వముగాని, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగాని యుండవలసిన సంఘమువారి యభిప్రాయము. కావున కొద్దిసంవత్సరములలో నైస్యము భారతీయులపరము చేయవలెను.

ప్రజలక్షేమమునకై నలహోలు

ప్రభుత్వము సరిగా సాగుటకు కావలసిన ఖర్చులనే చేసి యితర ఖర్చుల నన్నిటిని తగ్గించవలెను. దేశముయొక్క ఖర్చులు ప్రజలు భరింపదగినవిగా నుండవలెను. రాజప్రతినిధియు, రాష్ట్రీయగవర్నరులును ఇతర ఉద్యోగీయులకు మార్గదర్శకులుగా నుండవలెను. నైస్యికవ్యయము చాల తగ్గించవలెను.

(2) ప్రభుత్వాధికారము లొక్కచో కేంద్రీకరింపబడక వివిధరాష్ట్రములకు పంచబడవలెను. ఏకైక స్థాపింపవలెనుచో ప్రజలు తీవ్రముత్సాహము చేయవలెనని ప్రజలకు తెలియవలెను. సాంస్థమైనంతవరకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల నేర్పరుపవలెను. భారత ప్రభుత్వవేశన నుండవలసిన విదేశీయసంబంధములు, రక్షణ, రైల్వే, ఓవర్సెయావారుము, నీటిపారుదల, కస్తముమున్నగునవి గాక తక్కిన అన్నిటియందును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములే స్వాధికారులుగా నుండవలెను. యూనిటరీ, ఫెడరల్ ప్రభు విధానములకు మధ్యగా నుండు ఒకపద్ధతి ఈ దేశములో నవలంబింపదగును.

(3) దేశీయులు కానివారిని ఉద్యోగములలో చేర్చుకొనుట ఆవశ్యకము. కాస్త్రునిపుత్రత్వము కావలసినవానిలో కొద్దికాలమువరకు నిపుణులు ఉపయోగింపబడవలెను.

(4) పూర్తిగా నాద్యమును నిషేధింపవలెను. తత్క్షణమే కానిచో 5 సంవత్సరములలోగా దానిని కొనసాగించవలెను.

(5) భారతీయులు ఐక్యము నొందుటకు ప్రయత్నములు చేయవలెనుగాని, సంఘపక్షపాతము, కొన్ని మతములవారికి పక్షపాతము పనికి రాదు.

(6) ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించవలెను.

(7) సంపూర్ణముగా ఆరికస్వాతంత్ర్యముండవలెను.

(8) మైనరు చెల్లినవారందరికి వోటింగ్ అధికారముండవలెను.

(9) భారత దేశీయ ఋణములు స్వతంత్ర సంఘముచే విచారింపబడవలెను.

(10) ఉప్పుచట్టమును రద్దు చేయవలెను. ఉప్పుపన్నును పూర్తిగా రద్దు చేయవలెను. లేదా నామకః కొంత పన్నుంచవలెను.

రాజప్రతినిధియత్నములు

అనేక యిబ్బందు లున్నను, ఇచ్చట, ఆంగ్ల దేశములోను మీరు చేయుచున్న కృషి సంఘమువారు రెగుగుదురు. సంఘమువారి యుద్దేశ్యముగూడ కాంతిసాఫలమే. రాండుటేలిఫోను వేశము జరుగునంతవరకు వేచియుండివలెనని ఈ సంఘమువారు తలంపగు. ఆసభ జరుగునగునని ఈ సంఘమువారికి ఆశలు లేవు.

సమిష్టికాసనోల్లంఘనమును ఆపుటకు ప్రభుత్వమువారి పద్ధతి క్లిష్టమైనను ప్రస్తుత క్లిష్టపరిస్థితిని స్వల్పము చేయుటవలన లాభము లేదనియు, కేవలము దౌర్జన్యము నిరంకుశ నిర్బంధవిధానమును అవలంబించుటచేత వారికి జయము చేయరాదు.

దనియు ఈసంఘమువారి యుద్దేశము, చాల ఆలస్యముకాక ముందే భారతదేశములోని జాతీయవాదులకు యిష్టమయిన విధానమును అనుసరించునట్లు ప్రభుత్వమువారికి ప్రార్థనగా సంపాదించవలెను. వ్యాధికారములపై ముందగా వైద్యముపై ఉపశమనలుచేయుట లాభదాయకమగునా? స్వపరిపాలనమున్న గాని ప్రజల దుర్మరచారము తగ్గుదు. ప్రస్తుతకాలమున అవసరమైనది ధైర్యమును రాజనీతివిధానముగాని, యిష్టములేక యిచ్చిన సంస్కర్షణలుగా భారతదేశమునకు గలస్వయంనిర్ణయాధికారమును బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునా రంగీకరింపవలెను. ఐరోపాసంగ్రామానంతరము ఆంగ్ల ప్రధానామత్తుడగు లాయిడ్ జార్జి యీ మూత్రము సంగీకరించెను. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల అధ్యక్షుడగు గా విల్సన్, ఈజిప్టు, ఇండియాలు వాగరికదేశములనియు ఈ దేశములకు స్వయం నిర్ణయాధికార మొసంగింపవలెననియు యిష్టమే యని లాయిడ్ జార్జి చెప్పెను. ఇది యొక్కరే ప్రస్తుతము కర్తవ్యమనియు, ఆంగ్ల రాజనీతిదులు సమయమునకు తగిన ఉత్తమవిధానము నవలంబించి రెండు దేశములకు స్నేహము, సౌభ్రాత్రమును సృష్టించెననియు కోరుచున్నాము.

ముగింపు

సమష్టికాసనోల్లంఘనము యిష్టము కానివారు కొందరున్నారని, వారికి ప్రభుత్వమువారి ప్రస్తుతవిధానముకూడ యిష్టములేదు. ప్రజలు చేతులు కట్టుకొని మాయచండకడో పక్షముని ప్రయత్నించవలసిన సమయ మేగదలచినది. భారతదేశమును స్వతంత్రమైనదానిగా చేయుటకు మీరు చేయుచున్న కృషి సఫలమువారికి బాగుగా తెలియును. కావుననే మా యభిప్రాయములను తమతో మనవి చేయుచున్నాము. ప్రజలలో నిరాశలను గలిగిన ఉద్దేశము చాల ప్రబలమైనది. మహాత్ముడు ప్రయత్నించుచున్నట్లు ప్రభుత్వమువారు కూడ ఈ భావములను సరిగా నియమింపకపోయినచో చాల ఉపద్రవము కలుగవచ్చును. స్థితిగతులంత క్లిష్టమయినవని ఇంకను ప్రభుత్వమువారు గ్రహించలేదేమోయని ఈసంఘమువారు భయపడుచున్నారు.

పెద్దాపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. P. 17/30

పిటివనరు:- చల్లా వెంకటప్పన్న సా॥ పెద్దాపురం.

పిటివనరు సవిలి నాయనమ్మ లేటు వెంకమ్మ గారి తా॥ బాకీలు రాబట్టుకొనుటకు సక్సెస్ ఫర్ సర్టిఫికేట్టుకొరకు పిటివను దాఖలు చేసినందున అందుకు ఆక్షేపణ లున్నవారు 5-5-1930 తేది 11 గంటలకు సదరు కోర్టులో తెలియబరచుకొనవలెను.

వడ్డి వెంకటరమణయ్య, ప్రిడరు.

నోటీసు

దిగువ పెద్దాల్లు దాఖలు భూములు అసలు హక్కుదారులైన వెంటపాడు కాపురస్తులు శిరిగినిడు దాసయ్య గారు వగైరాలెల్ల నేను క్రయమును పొంది సంపూర్ణహక్కు భుక్తములు కలిగియున్నచెయ్యెను. సదరు భూములు సదరు గ్రామకాపురస్తులు శిరిగినిడు సుబ్బారాయుడుగారు తనకు యే విధమయిన హక్కు భుక్తములు లేనిదే తనకు హక్కు-పున్నట్లు చెప్పుటా యితరులకు క్రయముచేయుటకు ప్రయత్నంబోవు నట్లు నాకు తెలియవచ్చినది. సదరు సుబ్బారాయుడుగారి ప్లస్ క్రయము పొందడమున క్రయదార్లకు యెట్టిహక్కులు కలుగనేరవనిన్ని అనవసరమైన వ్యాజ్యములకు కారణమగుననిన్ని యందులకుముగా తెలియచేయడమైనది.

పెద్దాల్లు:- పచ్చిగుర్రవానోజిల్లా, వెంటపాడు సబు డి॥ లో చేరిన కడకట్లగ్రామం తాలూకు మొఖాసాయీనాం మొరక రిసర్వీ నెం 150 రు య 5 6 సెంటులకు హద్దులు.

తూర్పు తాడేపల్లిగూడెం కడకట్లపల్లె వుంతమార్గం. దక్షిణం రామానందంగారి రై సుమిల్లు. పడమర మొఖాసాదార్ల భూమి.

పుత్తరం చలంపర్ల వెంకటరత్నంగారి తాలూకు భూమి డి॥ గ్రామతాలూకు రిసర్వీ నెం 148 రు య 10.4. సెంటులకు హద్దులు.

తూర్పు తాడేపల్లిగూడెం కడకట్లకు మధ్యపున్న వుంతమార్గం. దక్షిణం చంచర్ల వెంకటరత్నంగారి భూమిన్నీ. పడమర మొఖాసాదార్ల భూమి.

పుత్తరం తోటకూర వెంకట్రాజుగారి భూమి.

యీ హద్దులమధ్య య 10.4 సెంటుల భూములరెండు ప్రజలతాలూకు య 15.64 సెంటుల భూమిన్ని యందులోవున్న భలవృక్షములు సహా. శిరిగినిడి అమ్మన్న.

సాయం 6-30 బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో రాత్రి 9-30

1930 సం॥ మే నెల 3,4,5,6 తేదీలు

హారాలు లాయిడు గారి

(వికటవినోదములు, హాస్యకథాకలాపము, నవ్యులకల్లోలము)
ఇందులో మిస్ జోహరా, మిస్ సుందరిబాయి
గార్లచే నాట్యము సంగీతములు ప్రదర్శింపబడును.

శ్రీ శే॥ గోవిందస్వామి విల్లెగారు

అద్వైతేటులు, ఎట్టకేలకు సభజరుపుట

మదరాసు, మే 1:- పోలీసుల తుపాకి కాల్పులకు గురియై మరణించిన ఇ. కె. గోవిందస్వామిగారి యెడల నమ్రతాపమును ప్రకటించుటకు హైకోర్టు అద్వైతేటు తేర్పరచుకొనిన సభ, ఎట్టకేలకు నిన్న సాయంత్రము జరిగెను. ఈ సభ మొదట గోకలే హాలులో జరుగునట్లు ప్రకటించబడెను. కాని, పోలీసు కమిషనరు దానినచటజరుపరాదని నిషేధించుటచేతను గోకలే హాలు అధికారులు హాలునొసగ నిరాకరించుటచేతను అచ్చట మాత్రము సభజరుగలేదు. ప్రధాన స్థాయిమూర్తి అనుచుతి మిద అద్వైతేటులు వక్తిల్లు చాంబర్స్ నందు సమావేశమై, కీర్తి శేషునియెడల నమ్రతాపమును వెల్లబుచ్చుచు తీర్మానము గావించిరి. ఈసభ కేతరులగాని, వార్తాపత్రికా ప్రతినిధులగాని రానియలేదు.

ఆ సభకు గౌ. డి. బి. టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు అధ్యక్షత వహించుచు, గోకలేహాలులో జరిగినదగుండ నిషేధించుచు, కమిషనరు గావించిన యుత్తరువు ఆశాశ్రీతుమై నడచియు అయినను, గోకలేహాలు అధికారులు హాలునొసగ నిషేధించుటచే దాను, ప్రధాన స్థాయిమూర్తివద్దకు బోయి, వక్తిల్లు చాంబర్స్ నందు సభ తేనుకొనుటకు అనుమతిని గోరగా, వారు వెంటనే అనుమతించిరినియు, అందుకు తాను వారికంత యు కృతజ్ఞుడనయి యానందప్రదయ్యగారు నడిచిరి.

కీర్తి శేషుని గురించి అధ్యక్షుడు ప్రసంగించుచు, ఆతడు చాల అభివృద్ధికి వచ్చు గుణములు గలవాడనియు, అట్టివాడు చాల చిరుత వయస్సునందే ఆకాలమృత్యువు వాతపడెననియు నుడిచెను. అతని మరణమునకు కారణమగు పరిస్థితులు ప్రతివారి కిని తెలిసినవే ననియు, తా నావిషయమును గురించి వివరింప నక్కరలేదనియు నుడిచెను.

మీములు అధ్యక్షుని ప్రతిపాదనపైన, ఇ. కె. గోవింద స్వామిముదలియారు గారి ఆకాలమరణమునకు విచారమును, చారి కటుంబుమనకు అనుతాపమును దెలుపుచు తీర్మానము నుప పాదింపగా నేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను.

అధ్యక్షుడు సభను ముగించుచు, ఈ తీర్మానముతో బాటు, స్థాయిమూర్తిలకు ప్రకటించిన అనుతాపమునకూడ కీర్తి శేషుని కటుంబుమనకు దెలిసినది ప్రకటించెను.

స్థానిక కాజుకోర్టువారి అనుతాపము

మదరాసు, ఏప్రిల్ 29:- ఇ. కె. గోవిందస్వామి మరణించుట గురించి విచారమునకు ఈదినమున చెన్నపురి స్థానికాజు కోర్టు ప్రధాన స్థాయిమూర్తియు, స్థాయివాదులును కోర్టులో విచారమును దెలిపిరి. ఈ సందర్భమున అద్వైతేటుల తరపున వి. శంకరాచార్యశాస్త్రిగారు మాటలాడుచు, అతడట్టి మరణమున కేమాత్రమున అర్హుడుగాదని నడిచిరి.

బాలశబ్ద సంఘమువారి విచారము

మదరాసు, ఏప్రిల్ 30:- మదరాసు రాష్ట్రీయ బాల శబ్ద ఉద్యమ తరపున, సదరు దళముయొక్క గౌరవకార్యదర్శి గోవిందస్వామి మొదలియారుగారి మరణమునకు విచారమును, సానుభూతిని దెలుపుచు, గోవిందస్వామిగారి సతీమణికి బాబు ప్రాణిరి.

స్వేషము పోలీసు అధికారి పదవికి రాజీనామా ఇటీవల స్వేషము హెడ్ కాన్ స్టేబులుగ నియమింపబడిన, కార్పొరేషను కాన్స్టేబులగు సి. మునుస్వామినాయుడుగారు, తమపదవికి రాజీనామా నొసగుచు, పోలీసు కమిషనరునకు ఈ క్రింది బాబు ప్రానిరి.

"అయ్యా సమ్మ స్వేషము హెడ్, కాని స్టేబిలుగా నియమించుచు, పోలీసు కాజాకువచ్చి హాజరుకావలెనని మీ రం పి న నో టీ సు అం ది వ ది. పో లీ సు నా గి లా తీ దెబ్బలచే తుకగా ప్రత్యేక నిరవరాధులగు కాంతివరుగు పాదలతభగినియొక్క కాదలచే, ప్రతి భారతీయును హృదయ మును కరగి, అనుతాపముచే కంపించుచున్న ఈ సమయమున

నాకు మిరిట్టి నోటీసునంపుట చాల ఆశ్చర్యమును గలిగించెను. అతి ఆదివారము, సముద్రతీరమున నాసోదర సభ్యులైనను, గౌరవపాత్రులగు ఇతర పౌరులైనను పోలీసు లాసర్వీసు దాష్టన్య ప్రవర్తనను గాంచినపిమ్మట నేను పోలీసుపని సంగీకరించుచో నా మాతృదేశమునకును, పోలీసు లాతీలకును, తుపాకి నుండ్లను గురియైన నా దేశీయులకును చాల అన్యాయ మొనర్చినవాడనగును. అంతియకాక, కార్పొరేషను పనిలోనే నాకు తీరిక లేకున్నది. కనుక స్వేషము హెడ్ కానిస్టేబిలు పనికి రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను. గాన అంగీకరింపవలెను.

శ్రీలు, పోలీసు చర్యను నిరసించుట

మదరాసు, ఏప్రిల్ 30:- మహిళాభారత సంఘకార్య నిర్వహక సంఘమువారు రాజప్రతినిధిగారికి విభుగ తంతి వార్తకంపిరి.

"నిరవరాధులును, నిరాయుధులును ఆగు చెన్ననగర వాసులను భయపెట్టుటకాదు పోలీసుకారానియ్యచున్న భీకరత్వముల నీసంఘమువారు ఖండించుచున్నారు. సంపూర్ణాధినివేశపాత్రంత్ర్యము నొసగెదమును ప్రకటనయొక్కరే, ప్రభుత్వమువారియందు విశ్వాసము కల్పించి కాంతిని సెలకొల్పు మార్గము కనక, నెంటనే అట్టి ప్రకటనమొనర్చ ప్రార్థించుచున్నాము.

చెన్నపురి గవర్నరుగారి కీక్రింది తంతివార్త నంపిరి:- 25, 27 తేదిలలో పోలీసువారి నగరము నవనగరముగ నొనర్చిన దౌర్జన్యమునీ సభవారు ఖండించుచున్నారు. పోలీసు భీకరత్వములగుంచి విచారించుటకాక అధికారతర విచారణ సంఘమును నియమి పవలెననియు, 144 వ సెక్షన్ క్రింద నగరమున గావింపబడిన నిషేధోత్తరువును వెంటనే రద్దుచేయవలసినదనియు ఈ సంఘమువారు గోరుచున్నారు.

విదేశ వస్తు బహిష్కారము

మదరాసు ఏప్రిల్ 30:- శ్రీమతులు దుర్గాబాయిమ్మ ఇందిరాబాయి, డా. యు. రామాచార్యులు, గారిసతి, సత్యకూర్మి సి. ఎల్. ముస్తూరంగ మొదలియారు గార్లమొదలగునారు, మైలాపూరునందీ దినము ప్రతి గృహమునకును స్వదేశీ ప్రమాణముల దీసుకొనుచున్నారు. శ్రీలు చాల యుత్సాహమును గవ్వరచుచు, చాలముంది సంతోషము లొనర్చుచున్నారు. ఒక్క-గుంటలో గుమారు 500 మంది ప్రమాణ పత్రములపై సంతకము లొనర్చిరి వీరు కేపు తిరువలి క్షేత్రముందు గూడి ప్రచార మునర్తురు.

మదరాసు సత్యాగ్రహ శిబిరము

బెజవాడనుండి వలంటీర్ల ఆగమనము

మదరాసు, మే 1:- బెజవాడనుండి శ్రీ తాయమ్మ గారును, మరి ఇద్దరు వలంటీర్లును మదరాసు సత్యాగ్రహ దళమునకు సహాయమువచ్చుటకుగాను వచ్చిచేరి. వారిభుజు సత్యాగ్రహశిబిరమున బసచేయున్నారు.

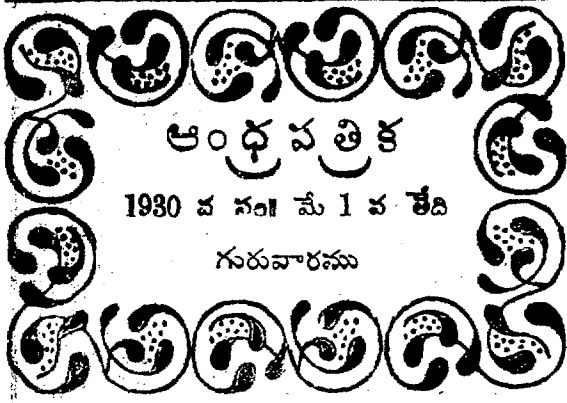
"సిమ్"

యూనివర్సల్ మ్యూజియంలో యెయిడ్ అండ్ పూర్ హాసెస్ అసోసి యేషన్ లిమిటెడ్.

పకటన

బ్రహ్మచర్య, తమిళ సర్టిఫికేట్ హోల్డర్ల యొక్క మచ్చి, ఏప్రిల్ మాసముల వీలైతట్లు పాలకొల్లు, తిరుచినాపల్లి పట్టణము లలో ఆదివారం తే 4-5-1930 ది ఋణములను వడ్డీలేక స్వగతి హామీపై యిచ్చులకొరకు జరుగగలదు.

289, తిరుచినాపల్లి, } మోచి. వెంకటేశ్వయ్య, }
మద్రాసు, 30-4-1930. } కార్యదర్శి.

పత్రికాంతము

రాజప్రతినిధిగారు ప్రయోగించిన పత్రికా నిరోధచట్టమునకు ఫలముగ, హిందూ దేశమున కంతకును ప్రధానగర మగు ఢిల్లీనగరము పత్రికారహితమయ్యెను. దేశభాషాపత్రికలును, ఆంగ్లేయపత్రికలును గూడ ప్రకటనమును మానుకొనవలసివచ్చెను. ఇంతకుపూర్వము ప్రధానగరముగ నున్న కలకత్తాలోగూడ ముఖ్యపత్రికలనుండి ధరావతు గోరబడెను. లిబర్టీ, వంగవాసి, అడ్వాన్సు, ఆనందబహుపత్రిక, హిందీపంచి, స్వతంత్ర, మున్నగుపత్రికలు ధరావతు చెల్లింపవలయునని ఉత్తరువొసగబడెను. నేడుగూడగారిచే ప్రారంభింపబడిన అడ్వాన్సుపత్రిక ప్రకటనమును చాలించుకొనుచున్నది. "హిందీ పంచి" పత్రికగూడ ఈమార్గమునే ద్రొక్కుచున్నది. "స్వతంత్ర" పత్రికగూడ ప్రకటనమును విరమించెను. ఇతర రాష్ట్రములలోని జాతీయపత్రికలకు గూడ నిట్టిగతియే పట్టకమానదు. విత్ ఏమన, సోమవారమునాడు, ఈచట్టము ప్రచుర మయ్యెను. ఆ రోజు నుండి యే యిది యములలోనికి వచ్చునని, సూచింపబడెను. మంగళవారమునాడే పత్రికలనుండి ధరావతు కోరబడెను. చట్టపు నిబంధనను చదివి, వాని అర్థమును గ్రహించుటకయినను సావకాశములేదయ్యెను. ప్రభావ్యాభిప్రాయ మేదియో, యేవిధమున పత్రికానిర్వహణమును మాన్చుకొనవలయునో యోచించుటకయినను, ఏలు గలుగలేదు.

ఢిల్లీ కలకత్తాలలో నూతనచట్టముక్రింద శిక్షకు పాత్రమయిన పత్రికలు, సోమవారమునాటి పిమ్మటి వ్రాతలకుగాక, అంతకు పూర్వపు వ్రాతలకు శిక్షింపబడుచున్నది. పత్రికానిరోధచట్టము నిర్మించబడునని, యీపత్రికల నిర్వాహకులు కలనైన నూహించి యుండదు. ప్రభుత్వదృష్టిలో పత్రికలు నేర మొనర్చినటుల భావించునెడల, వాని నిర్వాహకులను ప్రాసీక్యూటు చేసి శిక్షింపవచ్చును. ఇంతకుపూర్వ మటుల జరుగుచుండెను. పెక్కుపత్రికానిర్వాహకు లీమధ్య కారాగృహములకు బోవలసి వచ్చెను. విచారణ ప్రహసనమయినను లేకుండ, అనుమానముపై పత్రికలను శిక్షించుట ఎంత అన్యాయమో యూహింపవచ్చును. ఇట్టిచర్యలు, లా-ఆర్డరు రక్షణముక్రిందికి రాజాలవు. పత్రికలను శిక్షించుటకు పీసలుకోడ్డు మున్నగు చట్టము లుండ నేయున్నవి. 124(ఎ), 153(ఎ) మున్నగు పీసలుకోడ్డు క్లెక్కునలక్రింద, ఎట్టి వ్రాతల నయినను నిరోధింపవచ్చును. ఇవి చాలక, పత్రికాశాసనము క్రింద పత్రికల నిచ్చవచ్చినరీతిగ శిక్షించుట కెట్టికారణము గనుంపదు. పత్రికలలో నేవిధ మగు విమర్శనము వెలువడకుండ జేయుట కిది సాధన

భూత మగును. ఇట్టిస్థితిలో ధరావతులను చెల్లించుటకన్న పత్రికలను ప్రకటించుట మానుకొనుటయే మేలని, తన్నిర్వాహకులు తలచుట వింత గాదు. ఇట్టిపర్యవసానము అధికారవర్గమునకు తృప్తికరముగ నుండవచ్చును. కాని, పత్రికాస్వాస్థ్యము వలననే, ప్రభుత్వమున కెక్కుడుజేమము గలుగును. ప్రజాభిప్రాయము నెప్పటి కప్పుడు గ్రహించి, దానిపట్ల చర్య గైకొనుటకు పత్రికలకన్న ప్రభుత్వమునకు అనుకూలసాధనము వేరుండదు. ఇతలు గారు చూచించినటులు, యికమీద దేశమునంద జాతీయోద్యమ మెటుల సాగుచున్నదో తెలియక, ప్రజలు సహనమును కోల్పోయి అక్రమచర్యలకు గడంగుచో, వింత యుండదు. వానిములమున గలిగెడి ఫలితమునకు ప్రభుత్వమువారే బాధ్యత వహింపవలసి వచ్చెను. డియిలీ హెరాల్డు పత్రిక సూచించినటుల, ఐర్లెండులో నిట్టి మార్గము లవలంబింపబడి, విఫలమయ్యెను. మరికొన్ని దేశములలో గూడ నిట్టి మార్గములు నిరుపయోగ మయ్యెను. చరిత్ర నేర్పడి గుణపాఠమును మఱచి, హైందవాధికారులు వ్యర్థ మార్గము నవలంబించుట శోచనీయము. ఆంగ్లో హైందవపత్రికల కిట్టి సమయములలో నెట్టి యిబ్బంది గలుగదు. ప్రజాశయముల నెంతగ నిరసించినను, వీని కెట్టినిరోధము గలుగదు. అయినను, ఆంగ్లో హైందవపత్రికలను వేసిని భారతీయులు తాకవలదని, పతేలుగారు ఎచ్చరించుచున్నారు. సరోజినీ దేవి సూచించినటుల, వాగ్బంధనము జరుగవచ్చును. లేఖనా స్వాతంత్ర్య మడుగంటవచ్చును. కాని ఎట్టి నిరోధములకును అందని వస్తువు వేరొకటి గలదు. భావస్వాతంత్ర్యమును నిరోధించుట కేరిగిని సాధ్యపడదు. హృదయసంచలనము నేరుల అరికట్టజాలరు. అందుచే బాహ్యనిరోధము లేన్ని జరిగినను స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ ఎప్పటివలె ప్రజ్వరిల్లుచుండును. అది జరుగునంతవరకు, పత్రికాశాసనముగాని, మరియే తరనిర్బంధశాసనము గాని, దేశభివృద్ధి కరికట్టజాలవు. ఢిల్లీలో పత్రికల నన్నిటిని ఒక్కమారుగ మానివైచుటవలన, ప్రజలెట్టివార్తలు లేక పరితపించినటుల తెలియుచున్నది. మహాత్ముని నిర్బంధముగూర్చియు, నేనగుప్రగారి ఆరోగ్యముగూర్చియు, సుభాషచంద్రుని ఆరోగ్యముగూర్చియు, పోలీసుల కాల్యముగూర్చియు నీలివార్త లనేకములు వ్యాపించెను. ఇట్టి వార్తలవలన, ప్రభుత్వప్రతిష్ఠ పెరుగుటకు మార్గము, క్షీణింపగలదు. పత్రికాశాసనమువలన, ప్రజలకు తాత్కాలికనష్టము గల్గినను, ప్రభుత్వమునకే ఎక్కువనష్టము గలదని, రాజప్రతినిధిగారు త్వరలో గ్రహింపక మానరు.

మహాత్ముదాల్గారి హితవు:
రాజప్రతినిధిగారి నిశ్చయము

మహాత్ముదాల్గారికిని రాజప్రతినిధిగారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల గాంచిన, రాజప్రతినిధిగారు సమాధానమార్గము ననుసరింప బూనుకొనరని, తేలుచున్నది. మహాత్ముదాల్గారు రాజప్రతినిధిగారికి వ్రాసిన లేఖలో, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమువలన పరిస్థితులు విషమమగునని, తేటపరచిరి. ప్రభుత్వమువారు తమపంతమును విడనాడి, సమా

ధానమునకు దిగవలెనని, మహాత్ముదాల్గారు హితవొసగిరి. మహాత్ముదాల్గారి హితవును రాజప్రతినిధిగారు తిన్నగ గ్రహింప రయిరి. ప్రస్తుతదృష్టిని కంతకును, నాయకులే బాధ్యులని, రాజప్రతినిధిగారు సూచించిరి. కాంచుటేబిలునమా వేశము నేర్పాటు జేయుటకు తాము నమ్మించి, స్నేహభావమును చూపితిమనియు, అట్టిభావమును నాయకులు నిరాకరించినయి, రాజప్రతినిధిగారి తలంపు. కాని, నిజమిందుకు విరద్ధముగ నున్నది. కాంచుటేబిలునమా వేశ సూచన వెలువడగనే, నాయకు లుత్సాహ పూరితు లయిరి. దాని సంగీకరించుటకు నాయకు లంగీకరించిరి. కాని యీ సమావేశము లధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యవిధానమును నిర్మించుటకు బూసవలెనుగాని, ఇతరవిషయముతో ప్రొద్దుబుచ్చుట పాడిగాదని, వివిధపక్షములనాయకులును సూచించిరి. కాని, రాజప్రతినిధిగారియొద్దనుండిగాని, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారియొద్దనుండి, అట్టి వాగ్దానము వెలువడదయ్యెను. దీనికి దోడుగ ఇండియానహాయ మంత్రి యగు రస్సెలు ప్రభువుగారు, రాజప్రతినిధి ప్రకటనకు విపరీతార్థము జెప్పి, భారతదేశము స్వపరిపాలనమున కర్హము గాదను భావమును వెల్లిబుచ్చిరి. ఇందువలన, దేశమందన్ని పక్షములవారిలోను విశ్వాసము చెదరెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారుగాని, ఇర్వినుప్రభువుగారుగాని, రస్సెలుప్రభువుగారి వ్యాఖ్యానమును నిరసింపలేదు. తద్బిన్న ప్రకటనమును గావించియుండలేదు. ఈ కారణముచే లాహారుకాంగ్రెసునభి, పూర్ణస్వరాజ్యతీర్మానము గావించియుండెను. నిర్భయముగ కాంచుటేబిలు సమావేశమును నిరాకరించియుండెను. కాంగ్రెసుకు పిమ్మటగూడ, గాంధీమహాత్ముడును, నందిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారును మరియొక యవకాశము నొసగిరి. రాజప్రతినిధిగారికి నిజస్థితి తెటపరచిరి. వీరి రితువుర హితవు నిరాకరింపబడెను. వీరు చాపిన కరము నిరాకరింపబడెను. సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపబోవునపుడుగూడ, గాంధీమహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి వ్రాసిన లేఖలో సహేతుక మగు పదునొకండు పరతులను సూచించిరి. వీనిని చెల్లించిన, తాము సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపమనియు, సమాధానమునకు మార్గ మేర్పడుననియు, మహాత్ముడు తేటపరచెను. కాని, మహాత్ముని హితవు తృణీకరింపబడెను. పిమ్మట తీవ్రనిర్బంధములు ప్రారంభమయ్యెను. ఇప్పుడుగూడ మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి మరియొక లేఖ సంపుచున్నాడు. ఇన్ని యవకాశముల నిచ్చి సద్భావము జూపిన గాంధీమహాత్మునిపై ప్రస్తుతస్థితికి బాధ్యత మోపుట పాడిగాజాలదు. తా మే తీరున నయినను, సత్యాగ్రహోద్యమమును అణచివైచుటకే ప్రయత్నించెదమని, రాజప్రతినిధిగారు తేటపరచిరి. దీనిని బట్టి ప్రజలు స్వకక్షిపై ననే ఆధారపడవలయునుగాని, రాజప్రతినిధిగారి అనుగ్రహముపై గాదని, తేటపడుచున్నది. స్వాతంత్ర్యవాంఛ కాంగ్రెసు నాయకులనేగాక, అన్ని పక్షములవారి నావహించి యున్నదనుటకు, మహారాష్ట్ర వాణిజ్యసంఘము వారు రాజప్రతినిధిగారి కంపినలేఖ బట్టి గ్రహింపవచ్చును. నిర్బంధవిధానమును వీరు నిరసించుచు, గాంధీ మహాత్ముడు కోరిన ఫరుకొండు పరతులను

చెంటనే చెల్లింపవలయునని, హితవొనగిరి. హిందూ దేశ మనుభవించుచున్న కష్టములను వివరించి, స్వాతంత్ర్యసిద్ధివలన గాని, యివి దొలగ వని, వీరు తేటపరచిరి. కాండుటేబిలు సమావేశమువలన అనకూలభావము గలుగునని విశ్వాసము, వీరి నావహించుటలేదు. కేవల బలప్రయోగమునే ప్రభుత్వము సమ్మతించుచో పరిస్థితులు చక్కబడ వని, వాణిజ్య సంఘమువారు స్పష్టపరచిరి. కేవలము రోగచిహ్నములను అణచివైచి, మూలకారణముల నణచివేయకుండుట పాడి గాదని, వీరి యుద్దేశ్యము. హిందూ దేశ స్వయంసిద్ధ్యుస్వాతంత్ర్యమును గుర్తించినగాని, ప్రయోజన ముండదని, వీరు చెలుపుట జూడ, మితదృష్టి గల వర్తకులుగూడ ఎటుల భావించుచున్నారో గ్రహింపవచ్చును. ఇట్టి బలవత్తర మగు అభిప్రాయమును తృణీకరించి, రాజప్రతినిధిగారు నిర్బంధమార్గమునే శరణ్యము గాకొనుటకన్నను, అసభ్యత వేరుండదు.

దేశభక్తునికి సంవత్సరశిక్ష

ఆంధ్ర దేశనియంత యగు దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యగారికి సంవత్సరపు కఠినశిక్షయు, గుంటూరు మండలనాయకులగు గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారికి సంవత్సర కఠినశిక్షయు విధింపబడెను. బెజవాడ ప్రముఖులగు మతం బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారిగూడ సంవత్సరశిక్ష విధింపబడెను. దేశభక్తు నెరుగనివారు, ఆంధ్రదేశమున నుండరు. వీరు చిరకాలమునుండియు, రాజకీయవిషయములలో పాల్గొనుచుండిరి. కృష్ణాపత్రికను కొంత కాలము నడిపిరి. ఆంధ్రోద్యమము ప్రారంభముగాగనే, దానివ్యాప్తికై మిగుల తోడ్పడిరి. ఆంధ్రమహాసభల విజయమునకు వీరు ముఖ్య కారకులయిరి. ఆంధ్రోద్యమమునిమిత్తము న్యాయవాదవృత్తిని విసర్జించి, మహాత్ముని సందేశము వెలువడుటకు పూర్వమే త్యాగజీవితము నారంభించిరి. అసహాయోద్యమము ప్రారంభమయినప్పటికీ, వీరు మదరాసు శాసనసభ్యత్వమును విడనాడి, ఉద్యమము కొరకై యావచ్చుకొని వినియోగించి, గుంటూరు మండలభ్యాని పెంపుచేసిరి. గుంటూరు మండలమున పన్నుల నిరాకరణమును ప్రారంభించి, తత్ఫలముగ కారాగృహశిక్ష ననుభవించిరి. మహాత్ముని కార్యక్రమమునందు వీరికి విశ్వాసము మెండు. మహాత్ముడును వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిపై పూర్ణ విశ్వాసముంచెను. అట్టి విశ్వాసమును వీరు దక్కించుకొనిరి. శాసనసభా కార్యక్రమములతో నెట్టిజోక్యము కలుగజేసికొనక సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభము గాగనే, వీరు అధికారాహముతో దీనిని చేపట్టిరి. ఆంధ్రదేశ నియంతగ నియమితులయిరి. తత్ఫలముగ వీరికి సంవత్సరశిక్ష విధింపబడెను. వీరిస్థానమున ముట్నూరు కృష్ణారావుగారు నియమితులయినటుల దెలియుచున్నది. వేంకటప్పయ్యగారి ఆత్మార్పణము ఆంధ్రులకే గాక, భారతీయు లెల్లరకును మార్గదర్శకముగ నుండగలదు.

మెయిలుపత్రికా సమర్థనము :

కనీసబలప్రయోగము
మద్రాసుమెయిలుపత్రిక పోలీసువారి కనీస బలప్రయోగమును వరుసగ సమర్థించుచున్నది.

మద్రాసు కార్పరేషనువారు పోలీసు దౌర్జన్యమును నిరసించినందుకు, మెయిలుపత్రికకు తీవ్రాగ్రహము గలిగెను. పోలీసువారు కనీసబలప్రయోగమును మాత్రమే కావించిరని, ఈ పత్రిక సమర్థించుచున్నది. తుదకు భాట్ గ్రాఫును తీసినవానికి గూడ ఈ పత్రిక మోసము నారోపించుచున్నది. స్వరాజ్య పక్ష, జస్టిసుపక్షమువా యెవరైనా గూడ, ఈపత్రిక బాధ్యత మోపుచున్నది. దెబ్బలనుండి తప్పించుకొనవలయు ననిన, ప్రజల కొక్కటేమార్గము గలదనియు, అట్టిసభలకు దూరము బోవుటయే మార్గమనియు, మెయిలుపత్రిక బోధించుట విచిత్రము. తిలకుసుట్టములో జరిగిన సభ, అన్నిపక్షములవారి సభయై యుండెను. ఈసభకు వచ్చినవారు అల్లరి జేయు నుద్దేశ్యముతో వచ్చియుండలేదు. సభ శాంతముగ ముగిసెను. సభ ముగిసినప్పటికీ, పోలీసు వారు దౌర్జన్యమును ప్రయోగించుటచే, శాంతిగోరువారును, తదితరులుగూడ బాధల నొందిరి. చనిపోయిన గోవిందస్వామి మొదలిగారికి రాజకీయవిషయములలో నెట్టింబంధము లేదని తెలిసినవిషయము. కార్పరేషనుతీర్మానమును నిరసించుటకు జేసిన ప్రయత్నములో, మద్రాసు మెయిలుపత్రిక బేచిత్యమును బాత్తుగ విడనాడియుండుట శోచనీయుము.

సానుభూతితీర్మానము

చనిపోయినవారిపట్ల సానుభూతిహాపుటగూడ, నేర మగునని ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రచురించిన ఆర్డరుపట్టి యూహించియుంటిమి. తుదకు ఫలిత మటులనేజరిగెను. పన్నటిదినము న్యాయవాదులు గోఖలేహాల్లో సమావేశమై గోవిందస్వామిగారిపట్ల సానుభూతి జూపించిరి. ఇట్టిపని హైకోర్టులో నిదివరకే జరిగెను. హైకోర్టు న్యాయాధిపతియు, అడ్వకేటు జనరలు గారును, తదితర న్యాయవాదులును సానుభూతిని సూచించుచు, ప్రసంగముల గావించిరి. కాని, న్యాయవాదులు పన్నటిదినము జరుపదలచిన సభ, పోలీసుకమిషనరుగారిచే నిషేధింపబడెను. ఇట్టిసభ జరుగగూడదని, 144 షెక్షను ఇదివరకే ప్రయోగింపబడియుండ, కమిషనరుగారు మరల పోలీసు చట్టముక్రింద సీసభను నిషేధించుట కవసర మేమి గలదో తెలియదు. తుదకు న్యాయవాదులు హైకోర్టులో గూడ సానుభూతితీర్మానము గావించిరి. ఇట్టి తీర్మానమే ఆంబ్యులెన్సు సంఘమువారిచేతను, బాలభటు సంఘమువారిచేత గూడ గావించబడెను. స్కాల్ కాసు కోర్టులో గూడ సానుభూతి దెలుపబడెను. ఇట్టి నిరోధముల వలన, అధికారులు తలపెట్టిన ప్రయోజనము చేకూరుటకు మారుగ, తద్యతిరేకఫలము గలిగెనని, విదిత మయ్యెను.

అమెరికా : హైందవోద్యమము

శాంతిబద్ధముగ హైందవోద్యమముపట్ల అమెరికనుపత్రికలు సానుభూతి జూపుచుండ, బ్రిటిషు పత్రికలు పరిహాసముతో కాలము గడుపుచున్నందులకు, సి. యఫ్. ఆంధ్రాసుగారు విచారముజూపిరి. అహింసాసాధనద్వారా ప్రధానసమస్యలను సాధించుటలో యని, అమెరికా మున్నగు దేశములు నిరీక్షించుచున్నవి. బ్రిటిషువారు రటుగాక, ఏతీరున నయినను ఈ యుద్ధమము నణచుటెటులని

దేశోద్ధారక

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కారాగృహవాసము

నేటికి పదునొకండు దినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

యోచించుచు, తాత్కాలిక ప్రయోజనమును మది నెంచుచున్నారని, లోకకళ్యాణదృష్టితో నీయుద్ధమమును వీక్షించుటలేదు. మానవకోటి తలపెట్టిన కార్యములలో కెల్ల ఉత్కృష్టమగు కార్యమును బ్రిటిషు పత్రిక లింత చురుకైన చేయుచున్నందుకు, ఆంధ్రాసుగారు చింతించుట వింతగాదు. వీరిటీవలనే, అమెరికానుండి ఇంగ్లండుకు తిరిగివచ్చిరి. రెండుదేశములమధ్య గల వ్యత్యాసము వీరికి వెంటనే దృగ్గోచర మయ్యెను.

కలకత్తావర్తకులు : విదేశవస్త్రబహిష్కారము

కలకత్తాలో విదేశవస్త్రములను తెప్పించడివర్తకులును, మార్కెట్ వాణిజ్యసంఘమువారును, పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారి యెదుట, సంవత్సరకాలమువరకు విదేశవస్త్రముల కార్డరులను పంపకుండుటకు నిర్ణయము గావించిరి. విదేశ వస్త్రములు కలకత్తా కధికముగ చేరుచుండును. కలకత్తా వీనిని బహిష్కరించుచో, మిగిలిన పట్టణములు గూడ యీమార్గము ననుసరింపక మానవు. దేశమీ సమయమున విదేశ వస్త్రబహిష్కారముపై తనదృష్టి సంతను కేంద్రీకరింపవలయును. తమ ధనలాభమునకు నష్టము గలుగుచో మాత్రము, బ్రిటిషువారు మేల్కొని, హిందూదేశపు స్వాతంత్ర్యపు హక్కును గుర్తింపక మానరు.

తమిళనాయకుని నిర్బంధము

తమిళమండల నాయకులును, గాంధీ మహాత్ముని ప్రయశ్నికులు నగుసి. రాజగోపాలాచార్యులుగారికి ఆరుమాసముల శిక్ష విధింపబడుట వింతగాదు. రాజగోపాలాచార్యులుగారి నిర్బంధమునకు పూర్వమే, రామచంద్రనాయుడుగారు నిర్బంధింపబడిరి. పంతులు అయ్యరుగారును మరెవ్వరును నిర్బంధింపబడిరి. దక్షిణదేశమున రాజగోపాలాచార్యులుగారితో పోల్చదగిన నాయకు లింకొకరు గనుపింపరు. వీరి స్థానమును కె. సంతానము గారాక్రమించెదరు. తమిళదేశప్రధాననాయకుని తొలగించుటవలన, అక్కడ స్వాతంత్ర్యోద్యమము ఆగిపోవజాలదు. అది యింకను బెరుగుటకు, ప్రోద్బలము గలుగుట సహజము.

ఉత్తరప్రదేశము

హరికృష్ణమహతలు, గోపబంధు చౌదరిగార్లకు శిక్షలు

బాలసోద, ఏప్రిలు 30: ఉత్తరప్రదేశ్ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు మహాత్ముగారికిని, కార్యదర్శి చౌదరిగారికిని సదరు డి. ఆఫీసు చెరి 18 నెలలు కఠినశిక్ష వేసెను. వారు హిందవలేదు.

(అ. పే)

రంగూను, ఏప్రిల్ 30:— మొఘల్ వంశపు చక్రవర్తి
లలో ఆఖరుమనిషి యగు బహదూర్ షాయొక్క మనుమరా
లగు రోనాక్ జమీన్ బీగమ్ దివారి నేటి యాదయ మామె
బసలో మరణించెను. యీమె వయస్సు 80. (ఆ. పే.)

మహారాష్ట్రము

ఎల్. బి. భోపల్గురుగారికి శిక్ష

ఆరునెలలు విడిచెడు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—నిన్న కర్ణాటా మేజిస్ట్రేటు భోపల్గురుగారికి 6 నెలలు విడిచెడు శిక్షను ఏ. క్లాసు యిచ్చెను. భోపల్గురుగారు ప్లేటుమెంటు యిచ్చిరి. అచట వేల కొలది ప్రజలుచేరిరి. వారు భోపల్గురుగారికి పుష్పమాలలను సమర్పించిరి. (ఫీ. ప్రె.)

ఎన్. డి. సవర్కర్గారి అరెస్టు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—పి. కో. 127 నె. క్రింద ఆర్మాలలో సవర్కర్గారిని అరెస్టుచేసి బొంబాయి చెరసాలకు తీసుకొనిపోయిరి. సవర్కర్గారు ఆర్మాలలో ముఖ్యసేనానిగా నున్నారు. వీరు తిలకుమహారాజు శిష్యులలోనివారు. ఇనుక బొంబాయి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమున సభ్యులుగా నుండిరి. ఇప్పుడు మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా నున్నారు. ఆర్మాల విరామకు సమీపముననున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బలేశ్వర కణిత్కర్గారి శిక్ష

పూనా, ఏప్రిల్ 30:—పూనానగరమున కాంతిసమర సంఘ కార్యదర్శియగు కణిత్కర్గారిని నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు అరెస్టుచేసిరి. పి. కో. 117 ఉ. చ. 47 నె. ప్రతి కంటానుమెంటు మేజిస్ట్రేటు విచారణచేసి 6 నెలలు విడిచెడు శిక్షను. సామంకాలము బహిరంగసభ జరిగినది. (ఫీ. ప్రె.)

హరటాలు కోర్టువద్ద జాతీయపతాకమును నిలుపుట చాలకుండి ప్రజలు కోర్టువద్ద చేరి అచట జాతీయపతాకమును నిలిపిరి. దుకాణములన్నియును మూయబడినవి. పోలీసు వారు ప్రజలను కాంతముగా పంపివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ చింతామణి, శాస్త్రి, జోషి, కానీవిమాయి గార్లకు శిక్ష

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—వీరు నలుగురికిని ఆలీఖాన్ మేజిస్ట్రేటుచే చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడినవి. విమాయి గారికి 100 రూపాయల జూర్యానామాదా వేయబడినది. వారికి బెడలువేసి నేడు మధ్యాహ్నము బొంబాయి తీసుకొనివచ్చిరి. ఇట్లుండి ధాచెరసాలకు తీసుకొనిపోయిరి. (ఫీ. ప్రె.)

బొంబాయివారు యితరచట్టముల నుల్లంఘింప గోరుట

మరాఠ్-కరాడీ, జలబ్ధులు ఏప్రిల్ 30:—బొంబాయి సమరసంఘ కార్యదర్శియగు కొండవరపులును నేడు ఉదయమున యిచటికి వచ్చిరి. బొంబాయిలో ముందుజరుగవలసిన పనినిగూర్చి వారు మహాత్మునితో చాలనేపు సంభాషించిరి.

ప్రభుత్వమువారి నాల్గవినోదముపై దాడి

“ఏచట దాడి సంబంధమునో అట్టిఫలమును నిర్ణయించుట కొకసారి బొంబాయిరావలెను. దాడిఫలపుటకు బొంబాయివారు సంసిద్ధముగా నున్నారు. వారిలో హెచ్చుమంది యిందులకు పూనుకొనెదరు” అని వారు మహాత్మున కరిగించిరి. కొన్నివరతులు నెరవేరినచో తాను బొంబాయి వచ్చెదనని మహాత్ముడు వారికరిగించెననియు అది చాలకఠినమైనవరతులనియు మహాత్ముడు తెలిపినదిగాని వానిని వివరించుటకు వారిప్రతిపక్షము. “అహింస యందుగాఢ విశ్వాసము కలిగినవారగు బాగుగా శిక్షణను బడసినవారగు అధమును ఒకలక్షమందియైన నుండవలెనో వారందరను నూలువదుకుచుండవలెనో” అని మహాత్ముడు కోరెననియును, ఆరీతిగా లక్షలవందలవలెను సిద్ధపరచెదమని వారువాగ్దానముచేసిరినియును తెలియుచున్నది. అందువలన మహాత్ముడు బొంబాయిలో దాడిని సాగించుననియు తోచుచున్నది.

రెవెన్యూ రెయిన్యూగారి రాక

రెయిన్యూగారు సబరత్తి అక్రమమునుండి నేడిచటికి వచ్చి మహాత్ముని సందర్శించి తాను ముందేమి చేయవలెనని అడిగిరి “మీరు సత్యాగ్రహమునందధికముగా పాలుగొనవలెదు. సాక్షిమాత్రులుగానే యుండి ఒక్కొక్క థర్డుతో గమనించుచుండవలెను. మీరు మరల ఆంగ్ల దేశమునకు పోవలసిన యావశ్యకత యేదైన కలుగునెడల మీరచటికివెళ్లి యింట జరిగిన సీతియొక్క యధార్థకథనమును వారికెరిగింపుడు” అని మహాత్ముడు రెయిన్యూగారికి తెలిపెనని తెలియుచున్నది. రాజద్రోహపత్రికా కాసనముల నుల్లంఘింపగోరుట

బొంబాయి సమరసంఘకార్యదర్శి పడవిడిగారు ఆ సంఘసభ్యులగు జోషి, పువలాగార్లును నేడిచటికి వచ్చిరి. బొంబాయిలో రాజద్రోహ కాసనమును, పత్రికాకాసనమును ఉల్లంఘింప గోరుచున్నారని తెలియుచున్నది. (ఫీ. ప్రె.)

ప్రభుత్వము

మద్రాసు కార్మి రేషనుసభ:—మద్రాసు కార్మి రేషనుయొక్క సాధారణసభ రాబోవు శివతేదిన సాయం కాలము 5-15 గంటల పునభవమున జరుగును.

బొంబాయి సూర్యభవనము ప్రారంభోత్సవము:—బొంబాయి సూర్యభవనము అను నూతన కాఫీరౌట్ లయొక్క ప్రారంభోత్సవము డా|| పి. నగదరాజులనాయకుగారు రేపుఉదయము 7-80 గంటల 282 గోవిందప్పనాయక వీధిలో జరిపెదరు.

యం. యన్. యం. రైల్వేపనివాండ్రసంఘము బెజవాడ శాఖ

వైశాఖ కార్యదర్శి యూనియను జనరలు కార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనబడుటచే భారతదేశ స్టామెంటు శ్రీ యన్. కే. నారాయణయ్యగారు ఏకగ్రీవముగ గత 28 వ తేదిన జరిగిన సభ యందు వై శాఖకార్యదర్శిగా ఎన్నుకొనబడిరి.

కే. వి. రమణరావుగారు విదేశములకు వెళ్లుట

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 28:— శ్రీ కే. వి. రమణరావు ఐ. యం. యన్. గారు కృష్ణామండల మెడికల్ ఆఫీసరు నిన్ను లండన్కు మార్చేల్స మార్గమునవెళ్లిరి. వీరితో వీరిసతీయు, కొనూరై గార్లకూడా వెళ్లిరి. ఇంగ్లాండునందు విద్యపూరి కాగానే వీరు జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, ఫ్రాన్సు, ఆమెరికా దేశములందు పర్యటనగాంచి మరల భారతదేశమునకు రాబోవు 1931 సం|| మే మాసములో వచ్చెదరు.

మద్రాసునందరి మరణసంఖ్య:—గత 28 వ తేదీకి అంతమైన వారములో మద్రాసునందు సంవత్సర సగటున వెయ్యింటికి 42.9 మరణములు సంభవించెను. ఇందుకు ముందు వారమున వెయ్యింటికి 37.5 మరణములు సంభవించి యుండెను. స్త్రీలకు 27 నుండికి తగ్గితెను. వారిలో 5 చనిపోయిరి. కలరావలన 1 కలహాబారు వలన 1 కైఫాయిదు జ్వరమువలన 8 మలేరియా వలన 6 ఇతర జ్వరములవలన 32 మరణములు సంభవించెను.

రాకపోకలు:— సి. బి. కాపెరిత్ గారు ఉదకమండలమునుండి నేటి ఉదయమున మద్రాసుకు వచ్చి మరల అప్పుడే సి. మ్మకు వెళ్లిరి.

గా|| కే. డబ్ల్యూ. భోగగారు వారి సోయా, నేటి ఉదయమున సిమ్మకు వెళ్లిరి.

సర్. ఏ. ఇ. ముర్తుబాగ్గప్ప, విజయనగరం మహారాజి, ప్రొ|| యన్. ఇ. రంగనాథం. డి. బి. యన్. భవానందపిళ్ల గార్లు నిన్న రాత్రి ఉదకమండలమునకు వెళ్లిరి.

భారతగానవిద్య - వేసంగి పాఠశాల:—వై పాఠశాలయొక్క ప్రారంభోత్సవము రేపుసాయంకాలము 5 గం. వై యం. సి. ఏ. ఆడిటోరియమునందు జరుగును. డి. బి. కే. రామునిమీసన్ యం. ఏ. గారు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ వైస్ ఛాన్సలరు అధ్యక్షత వహించుటకు నయతో అంగీకరించియున్నారు. పి.వి.సి. యం. ఇ. కళిన్ద్రగారు ఉపన్యసించెదరు. పాఠశాలకు సంబంధించినవారు కొంతనేపు సంగీతప్రదర్శనము గావించెదరు. ఎల్లరు రాసాగింతులు.

చోలింగనల్లూరు సత్యాగ్రహము:— హిందూస్థానీ సేవాదళపు వాలంటీర్లు మకాముచేయుచున్న చోలింగనల్లూరు గ్రామమునకు శ్రీయుతులు సి. యన్. ముత్తరంగ మొదలియార్, యం. భక్తవత్సలం. ఏ. ఆర్. వి. ఆచార్, యన్. త్యాగరాయపిళ్ల గార్లు నిన్న సాయంకాలము మోటారు నందు వెళ్లిరి. సత్యాగ్రహ వాలంటీర్ల కార్యముపట్ల గ్రామ జనులు సానుభూతి మాత్రమన్నారు. వాలంటీర్ల శిబిరమునకు కొంతదూరములో రిజ్యూపొలీసు షేముకూడ మకాముచేయుచున్నది. వాయుకుల సభజేసి ఉపన్యసించిరి. సభకు ఊరివారందరు వచ్చిరి. సి. ఎస్. ముత్తరంగ మొలీయూరుగారు ప్రస్తుతరాజకీయ పరిస్థితి గూర్చి మాట్లాడిరి. సత్యాగ్రహోద్యమము జయప్రథముగ కొనసాగింపబడుటకు భారతీయులెల్లరు సహాయపడవలెనని వీరు కోరిరి. వి శే క వ ప్రై ము ల ను బహిష్కరించి స్వదేశీవ్రతియును గైకొనునని వీరు ప్రజల నుద్బోధించిరి. శ్రీ ఆచార్ గారు వీరిప మద్దెహాసని షేషముగూర్చి ఉపన్యసించిరి. సారాఅంగళ్లన్నీయును మూయబడవలెననియు ప్రజలు యీ దురభ్యాసమును మానవలెననియు వీరుప్రజలను కోరిరి. జాతీయ గీతములు పాడబడి సభ ముగిసెను.

స్వదేశీ ప్రచారము:— డా|| యల్|| రామరామ శ్రీయుతులు యన్. సత్యమూర్తి, ఆర్. చిన్నస్వామి ఆయటి గార్, యం. భక్తవత్సలం. ఏ. ఆర్. వి. ఆచార్ గార్లు కీ యితరులును నేటి ఉదయమున తిరువల్లి క్లీజీయందు ఇంటింసనీ కి వెళ్లి స్వదేశీప్రచారము గావించిరి. చాల మంది స్వదేశీ ప్రమాణప్రములందు సంతకముల చేసిరి. నేడుదయము జరిగవు ప్రచారమున విశేష మేమనగా పెక్కుమంది వర్తకులును స్త్రీలుకూడ స్వదేశీ ప్రమాణప్రములందు సంతకముచేసిరి. ఈ ప్రచారము ప్రతిరోజునను స్వదేశీసంఘముయొక్క వాలంటీర్ల ము లమున కొనసాగింపబడును.

మద్రాసు అల్లరులు - చూల్లెముల్లు పనివాండ్రు

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 30:— శ్రీ బి. శివరావుగారిటుల వ్రాయుచున్నారు:— గతవారము చెన్ననగరమందు జరిగిన అల్లరులకు చూల్లెముల్లు పనివాండ్రు కారకులని చాలమంది నమ్ముచున్నారు. ఈ విధముగ తలయెటుట ఏలాటి ఆధారములేదు. చూల్లెముల్లు పనివాండ్రు అల్లరులలో ఏలాటి జోక్యము కలది గజేసికొన లేదని నేను విచారించుట వల్ల నాకు యాధిగా తెలియవచ్చినది. ఈ నిరధారమును ఆరోపణ మద్రాసు కార్మిక పక్షమువారి సభయందు తీవ్రముగ ఖండించుచూ తీర్మానము ఆమోదింపబడినది. ఈ యూనియను పనివాండ్రు కాంతదవడి క గలవారని వేరు గాంచినవారు. (ఆ. ప్రె.)

సనాతనుల మూర్ఖత్వమువలని దుష్ఫలితము

అస్పృశ్యులు ఇస్లాము మతమును స్వీకరించుట
సాన్స్, ఏప్రిల్ 29:— అస్పృశ్యులను హిందూదేవాలయములలోనికి రానివ్వమని సనాతనులగు హిందువులు ఫిష్మించుకొని మార్పుండుటచే ఏడుగురు అస్పృశ్యులు యిస్లాము మతమును స్వీకరించిరి. మరెవరినందు యిచ్చే యెనరింపదలచిరికాని వారిసాయకులు సనాతనుల దృక్పథమునందు మార్పు గలుగువచ్చునుగనక కాంతము వహించి మతాంతరాలుగాకుడనివారికిబోధించుటచే వారిప్రతిమట్టుకుఅట్లు జేయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

లాల్లీలతో కొట్టనేరకుండుట

బొంబాయి పోలీసు కమిషనరు ప్రకటన

బొంబాయి సత్యాగ్రహ సంఘమువారు, భటియాఖాన్ ఉదంతముగూర్చి ప్రకటించినదానికి ప్రత్యుత్తరముగ బొంబాయి పోలీసు కమిషనరుగారు పత్రికలకు యాదినవరకీ తెలిపిన విషయము బొంబాయిపత్రికలలో 25 వ తేదిన ప్రకటించబడినది. పోలీసువారు 100 మంది మాత్రమే యుండిరిగాని 300 కాదనియు, ఈ దోష్ట గులు 10 మంది యుండిరినియు కమిషనరుగారు తెలుపుచున్నారు:—“మందు జరిగినయేర్పాటుల ప్రకారము భటియాఖాన్లో నున్న ముగ్గురు నాయకులు అరెస్టు చేయబడిరి. వాలంటీరులగుంపును చెడలిపొమ్మని ఉత్తరువు జేసియుంటిమి. వాలంటీరులు నిరారకంపగ వారి గుంపులనుండి దూరి ఉప్పు తయారుజేయునోట్టికి బోవ నెంచితిమి. జనసమూహమును చెదరగొట్టుటకు లాల్లీలనుగాని బాట నుల ను గాని ఉపయోగించరాదని పోలీసు వారికి చెప్పియుంటిమి. వాలంటీరుల మధ్యనుండిపోవ రెండు సార్లు యత్నించిరిగాని పోజాలకుండిరి. పోలీసునూపర్మెంటు గారు వెంటనే తన పోలీసుదళమును వెతుకు మరల్చి నాకు తెలిపొనుద్యారా తెలియజేసెను. బలవంతముగా వార్తవ్య ముపయోగించిగాని వాలంటీరుల మధ్యనుండి పోజాలమని ఆరకు తెలిపెను. సాత్వికనిరోధము జేయుచున్న వారిని లాల్లీలతో కొట్టుట నాకేష్టుము లేదుగనక ప్రజలను చెదరగొట్టుయత్నము మాని మరలి రమ్మని నేను ఆజ్ఞాపించితిని. పోలీసువారు లాల్లీలను అతి కులభముగ ప్రజలను చెదరగొట్టియుందుగు గాని చాలమందికి హాని కలిగియుండెడిది.

గుమారు వేయిమంది వాలంటీరులను అంతకన్న చాల యొక్కువగ ప్రేక్షకులును ఉండిరిగాని యిప్పటికిని ఒక రైసు హాని కలిగిట్లు ఫిర్యాదు చేయలేదని కమిషనరుగారు నేరొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగ తెలిపిరి.

‘లిబర్టీ’ పత్రిక నిలిచిపోవుట

5000 రూపాయలు
కలకత్తా, మే1:—‘లిబర్టీ’ బొంబాయిలో ప్రచురింపబడి యిన్ డెయిలీస్టుయొక్క కాలయమునుండి ప్రకటింపబడుచున్నది. ఈముద్రణాలయాధికారిని వై పత్రికలకారకై చెరి 5000 రూపాయల ధరవసము చెల్లింపుమని పత్రికాకాసనము క్రింద నేడు అధికారులు నోటీసు జారీ చేసిరి. ఇప్పటిమట్టుకు యాపత్రికలను ప్రకటింపకుండుటకే ముద్రాపకుడు నిశ్చయించెను. (ఆ. ప్రె.)

దేశభక్తుని విచారణ-విరుద్ధ

సంవత్సర కఠినశిక్ష

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీముట్టూరి కృష్ణారావుగారు

ఆంధ్రరాష్ట్రనియంత

గుంటూరు, ఏప్రిల్ 30:—ఆంధ్రదేశ సత్యాగ్రహోద్యమనియంత యను శ్రీ దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులు గారు తమయింటివద్ద ఉదయము 8 గంటలకు ఆరెన్జ్ చేయబడి ఒకకాకలో వెంట రిజిస్ట్రేషన్ గల యొక మోటారు బస్సుతో గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరుకు, ఒంగోలు సబ్ కలెక్టరుకు మకాము చేయుచున్న ఆమ్మనబ్రోలుకు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు తీసికొని పోవడిరి. ఒంగోలు సబ్ కలెక్టరుగారి శ్రీయుక్త వెంకట్రామన్ యం. ఏ. వి. సి. యన్ గారు విచారించుచుండిరి.

దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు వ్యాయవిరుద్ధ మైన యొక ఊరేగింపును నడిపిరి. వి. సి. సి. 148 వ సెక్షన్ క్రిందనున్న, వారి యింటివద్ద 9 వ తేదీన నిషిద్ధలహరమును తయారుచేసి ఉంచుకొని ఉప్పుకాసనము 74 సి. డి. క్రింద నున్న, కేసు తెచ్చిరి. 6, 7, 8 వ తేదీలలో వారియైన ఉప్పు కాసనాతిక్రమణప్రబోధకోపన్యాసములను సి. డి. డి. సంక్షిప్త లేఖక ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీయుక్త నరసింహాచారిగారు తనచే వ్రాసి కొనబడినవానిని చదివి పసిపించిరి. 117 వి. సి. సి. క్రిందను మహారించిరి. జిల్లా కలెక్టరు శ్రీయుక్త యస్. డబ్ల్యు. స్టీవర్ట్ గారు శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారు మఱిమగ్గురు శాంతిసమర సభ్యులను వెంకటప్పయ్యగారియింటివద్ద కాసనోల్లంఘన మొనరించు నుద్దేశముతో వందమంది వాలంటీయర్లతో ఉప్పు తయారు చేయుచున్నారని మని తాను 8-4-1930 న నోటిఫికేషన్ యొందిరి తమ సాక్ష్యములతో తెలిపిరి. ప్రాసిక్యూటర్ తరఫున సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ. కీ. సీతారామయ్య, గుంటూరులోను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ జే. మూర్తివారామయ్యగారు నుండియు సాక్ష్యము తీసికొనబడినది. మేజిస్ట్రేటు గారు ప్రతివాదన పెట్టుకొందురాయని యడుగ, శ్రీ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు తాను పొల్లిన ననియు, మహాత్మాగాంధీ గారి నాయకత్వమున తాను నిరసనముల నుల్లంఘించితినియు, దౌర్జన్యరాహిత్యమును కవచముతో, కాసనోల్లంఘనమును నాయుధముతో భారతదేశ స్వాతంత్ర్యమునకు పోరునల్పదు మనియు తమిష్టేలు మొంటులతో తెలియజేసిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు తీర్పుచెప్పటకు ముందుగ చేసిన తప్పులకు చింతించుటలేదు. బరతురాయని యడుగ శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారు నిరాకరించిరి. మేజిస్ట్రేటు తన తీర్పులో శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారు తాను నియంత(Dictator) నని తెలియజేసియుండిరనెను. అందుకు పంతులుగారు తామెప్పుడు నట్లని యుండలేదనియు, తనయనుచున్నది తన్నుటల పిలిచియుండిరనియు తెలియజేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు ఇది నాతిర్పు అనిరి.

మేజిస్ట్రేటుగారు తమతీర్పులో శ్రీ వెంకటప్పయ్యగారు అనేకమంది వాలంటీయర్లను సమహర్షి, ది 9-4-30 నుండి నిషిద్ధలహరమును తయారుచేయుచు మని 8-4-30 తేదీన జిల్లా మేజిస్ట్రేటును నోటిఫికేషన్ 9-4-30 తేదీన వందమంది వాలంటీయర్లతో తన యింట నొక్కొక రోకపొయ్యితో ఉప్పును తయారుచేసియుండి రనియు, వెంకటప్పయ్యగారు తమయొక్క బుద్ధివైకల్యమును, వ్యాయము, క్రమము (Law and order) లను నిర్వహించుటకు వినియోగింపవలసిన దానికేదియను ప్రజలను కాసనోల్లంఘనమున నుద్దేశింపజేసిరనియు, వెంకటప్పయ్యగారు ఆంధ్రదేశమున తగినంత ఫలమును పొందెననియు, తాను చింతపడుటకు బదులు ధీమంతిగా తాను ఉప్పు కాసనోల్లంఘనని నిర్వహించుచున్నారనియు తెలిపిరి. ఈ క్రింది సెక్షన్ల ప్రకారము ఈ క్రిందికితను మేజిస్ట్రేటు తీసుకొనెను.

- 1. 148 వి. సి. సి. మూడునెలల కఠినశిక్ష.
- 2. 74 సి. ఉప్పు కాసనము.
- 3. 74 డి.
- 4. 117 వి. సి. సి. ఉప్పు కాసనోల్లంఘనము—ఒక సంవత్సరం కఠినశిక్ష.

మొదటి మూడు శిక్షలున్న, ఏకకాలముననే వి. సి. సి. 117 సెక్షన్ ను లోబడి అనగా దేశభక్తునికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధింపబడినది. ఏ క్లాసులో చేర్చబడిరి, సాయుధ పాటులై యున్న పోలీసువారిచే చుట్టబడి శ్రీ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు బయటికితీసికొనిరాబడినపుడు శ్రీయుక్తలు తరఫున ముగ్గురు చాదగి, జి. వి. ప్రన్యయ్యశాస్త్రిగారు అనేకమంది గ్రామవాసులతో దేశభక్తునకు నమస్కరింపగా “మిత్రులు ఈ అనకాకము చేపట్టినట్లయితే దివమో రాగలదు. ఇల్లి జిల్లాలో నిర్మాణ మొనరింపుడు” అని మంగళాభిషేకము చేశ దేశభక్తుడు నుడిపెను.

సమరసంఘసభ్యులను, తెనాలి తాలూకా యలవర్రు లో ఆరెన్జ్ చేయబడి విచారణకు తీసికొని రాబడిన గుంటూరు జిల్లాకాంతిసమర సంఘసభ్యులు శ్రీయుక్త గొల్ల పూడి సీతారామ శాస్త్రిగారు విచారణకు ముగిసిన పిదప రాత్రి పదిగంటలకు రాయవేలూరు జైలుకు తీసికొని పోబడుచున్న దేశభక్తుని సందర్శించిరి.

ఆంధ్రనియంత

శ్రీ దేశభక్తులు తన్నునయటకు ఆంధ్రనియంతగ బంధు వాస్తవ్యులను, కృష్ణాపత్రికా సంపాదకులను అను శ్రీయుక్త ముట్టూరి కృష్ణారావుగారిని నియమించిరి.

దేశభక్తుని ప్రకటన

జెబవాడ, ఏప్రిల్:—ఆంధ్రదేశమున సత్యాగ్రహము నకు సర్వాధికారి దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి క్రింది ప్రకటన గావించుచున్నాడు.

“ఆంధ్రదేశమున కొన్నిస్థలము లందు, ఉప్పుసత్యాగ్రహము సమాప్తమైనదియును, విదేశవస్త్రబహిష్కారము, మద్యబోషణమునకు పూనుకొనవలెననియును సత్యాగ్రహము పూర్వపుదున్నట్లు లున్నది. మహాత్ములవారి ఉపన్యాసములం బట్టి, ఉప్పుసత్యాగ్రహము నుపసంహరింపుమని వారెన్నిటను చెప్పలేదని తెలియనగును. ప్రతిభారతీయుడును సుంకము చెల్లించిన ఉప్పును వాడకూడదను దీక్షవహించవలెనని వారు చెప్పియుండుటచే ప్రభుత్వమువారి ఉప్పును బహిష్కరించుటయే గాక, అన్నిచోట్లను ప్రజలు తమంతట తామే ఉప్పును చేసికొనవలెనని తెలుసుకొన్నాము. దీనికి పూర్వము సముద్ర తీరమున గాని, మరెక్కడనైన చవిటి గడ్డ యుండిన నచ్చుట గాని సత్యాగ్రహం లభింపక పోయినచో జ్వాలాసామును తయారు చేసి, తట వెనుక ప్రజలు చేసికొనునట్లు గావించవలెను. గ్రామములందు ఎక్కడెక్కడ ఉప్పును తయారుచేయుట సర్వసామాన్యముగానిదే దేశఉద్యమము సఫలమైనట్లు లెనరాదు ఈ యాద్యము యొక్క ఆదర్శము ననుష్ఠి ప్రయత్నమును, సమష్టికాసనోల్లంఘనము ఆదరము తప్పదు. ఇందులకై ప్రతిమండలములోను కేంద్రీకీకరమునుండి వెంట్రెన్లు సముద్ర తీరపు పల్లెటూరియొ చుట్టుపట్ల ప్రచారమునల్పి ఉప్పును తయారుజేసికొనునట్లు చేయవలెను. మరికొన్ని దశములు మండలములందు తిరిగి పిల్లనవోలు ఉత్పత్తియు; మిగుతవోట్ల నిషిద్ధలహర విక్రయమును చేయవలెను.

దీనితోపాడె యాద్యములు విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును, కల్లు సారాయి నిషేధమును ప్రయత్నింప వలెను. వారు ఆయాకలముల పెద్దల దగ్గరనుపొము, వారితోచెప్పి ఆలముల వారిందరును దానిని విసర్జించునట్లు వాగ్దానముల పొందుటయు తప్పినవారికి గంజనయు కలుగునట్లు చేయుట బాగుండును. ప్రతిసత్యాగ్రహిణియును తామువెళ్లిన గ్రామము లన్నిటిని కేంద్రసత్యాగ్రహ శిబిరముయొక్క అధికారము క్రిందకి తెచ్చుటకు ప్రయత్నించుచు ఆప్యటికప్పుడు నిర్ణీతములగు కాసనోల్లంఘనముల సాధించుచున్నాము. విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును జరుపుదల మొనర్చుటకు, ప్రతికటించుమును తనకు కావలసిన గుడ్డను తానే నూలువడికి తయారుచేసికొనునట్లు చేయవలెను.

ఇట్టి ప్రచారమున కనవరము మొదలుకలదు. ఖద్దరునకు కొనుగోలు ఎక్కువై, ఉత్పత్తితిగిపోవుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు ప్రారనిర్బంధ విధానమును చేశారనివారు. నాయకులను నిర్బంధించుటయే గాక, వాలంటీయర్లను పింపించుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమునందును నిర్బంధములు తీవ్రము గానున్నవని వార్తలువచ్చుచున్నవి. సత్యాగ్రహాలందరును పరీక్షకులైన వారు. వారి ఆశీంసాతత్వమును ప్రభుత్వము కఠినముగా పరీక్షించుచున్నది. ఇదివారు గమనింపవలెను. ఇప్పటి వరకును ఎచ్చటను ఆశీంసా తీవ్రభంద ప్రజలు పంపించుట మహాహమము. ఇకమీనకును ఇట్లే నడచుకొందురనియు, ప్రతికారము మనమునందుండుక, యీ యాద్యమును కొనసాగించెదరనియు నమ్ముచున్నాము. తమమాతృ భూమియొక్క స్వాతంత్ర్యము నాదర్శముగాగల వారు, కష్టముల నొర్చుక, త్యాగముచూపక అది సిద్ధింపదని గమనింతురుగాక.

నెల్లూరు ముఖ్యదలము

విచారణలు

ఏప్రిల్ 30:—ఇంకపల్లి ఉప్పు ఇన్ స్పెక్టరువారు గోనలపల్లి యందు ఉప్పునుకొన్న వారిని 5 గురిని విచారించెను. 1500 మంది జనము వచ్చియుండిరి.

ఇంకపల్లి కొడ్డుమీది నడవనీయక పోగా, వాలంటీయర్లు ట్రాగుగిరి వెంకటసుబ్బయ్యగారి నాయకత్వమున ఉత్తరువును గిక్కిరించిరి. కాధికారులు లొంగిపోయిరి. దొంగఉప్పును ఎండుకు కొంటిపని ఒకనిని ఇన్ స్పెక్టరు ప్రశ్నింపగా, తాను కొన్నప్పుడు ఉప్పు ఇన్ స్పెక్టరు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు ప్రభు సూచింపజేయుచుండిరిని బాగులు చెప్పెను. ఇంకొకడు 50 మాత్ర లక్ష్మీకొనెననెను. నిన్న నెల్లూరులో మాడ విచారణలు జరిగెను పెనుబోలు సుబ్బయ్యచెట్టి వెంకటరెడ్డిగారు తమపద

కొడుకు నిరాకరించిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు తిక్కవరపు రామచెడ్డిగారు, సాల్పు పరిశోధన ఇన్ స్పెక్టరు గారి యెదుట విచారించబడి నిట్టి తీర్పును గావించుటకు నిరాకరించిరి. నిషిద్ధలహరమును కొంటిమని ఒప్పుకొనిరి. సాయంత్రము గాధి చావనందు ఉప్పు సత్యాగ్రహము చేయబడినది. (తంత)

విదేశవాత్సల

దక్షిణఆఫ్రికా

భారతీయులు

జోహానాస్బర్గ్, ఏప్రిల్ 27:—(మెయిలు) బ్రాస్సువాలు రాష్ట్రములో భారతీయులు భూమిని సంపాదించుకుండుటకును వర్తకముచేయు పిలువకుండగను ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ విషయమును విచారించుటకు సెలక్టకమిటీని నియమించిరి. ఈ భారతీయులు ఈ సంఘము ఎదుట సాక్ష్యము నిచ్చెదరు. ప్రతి నిధులు బయలుదేరి సాక్ష్యమునిచ్చుటకేగిరి. సాక్ష్యమునిచ్చిరి. రాష్ట్రమునం దున్న వారందరును భారతీయులపట్ల సానుభూతిని జూపుచు విచారణసంఘమునకు తంతులంపిరి. ఈ తంతులనటూచి విచారణసంఘమువారు సరింత కుమిట్టలేరి. వారి మనసు కరుగదాయె. భారతీయులపట్ల విముఖులుగానే నున్నార. భారతీయులు ఈ విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమునకు తంతులంపి విచారణసంఘమువారి అన్వాయమును చెల్లుచున్నారు.

ఈజిప్టు రాయబారుల

సందేశముడు

వేళకు లండను జేరుచున్నాడు

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ఈజిప్టు రాయబారు ముల సందర్శనములో ఈజిప్టు బంధుబడిన సం దేశముడు వేళకు లండనుకు అందుకొను ననియు ఆశిని రాకుండజేయుట కైట్టి కుటలు లేవనియు అట్టి కుట్రలను ఆరోపించుట తప్పనియు నహమ్ పాషాగారు ప్రకటించుచున్నారు. గురువారము ఆసం దేశముడు బతులు దెలుచున్నాడు.

మీరటు ఖయిదీలు

ప్రెజ్డెంటునియను కాంగ్రెస్ జనరలు కవుచ్చలు

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—మీరటు విచారణను సత్వరముగ పూర్తిచేయునట్లు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారనియు మీరటు ఖయిదీల సమంజసమును కొర్రెలను నెరవేర్చుటకు ప్రయత్నించెదమనియు ఇండియా కార్యాలయమువారు జెప్పి రనియు ఇండియా కార్యాలయముతో ఈవిషయమై సహా ఆలోచించుచున్నారనియు ప్రెజ్డెంటునియను కాంగ్రెస్ జనరలు కవుచ్చిలువారు చెల్లుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా గ్రేటుబ్రిటనుకు తెలిపిన ప్రచారము ప్రారంభమైనది. సవ్యముగ నూలులు నిన్నించెను.

అంతర్జాతీయ శాశ్వత వ్యాయమూర్తల అధికారము 1930 డిసెంబరు 31 తేదీనా అంత్యమును గాన నారిస్థానే అభ్యర్థనల దెలుపుచు ఆయా ప్రభుత్వములవారికి కబురుజేసిరి.

బెడ్ఫోర్డ్ ప్రభుత్వ మరల తన వైమానికపయనమును ప్రారంభించెను.

కీ|| శే|| బండ్ల వెంకటసుబ్బారాయుడుగారు గుంటూరుజిల్లా కేటపాలెం గ్రామనివాసులు బ్రహ్మశ్రీ బండ్ల వెంకటసుబ్బారాయుడుగారు 24-4-30 రాత్రి 12 గంటలకు దివంగతు లైరి.

పింజల వీరేశలింగం.

విదేశవార్తలు

“మితవాదులను ప్రభుత్వము
చేర దీసిన నే జయము కలుగును”

గాంధీగారి యుద్ధమము

డెయిలీన్యూస్ పత్రిక

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 29:—ఇండియాలో మనము విజయము గాంచునట్లు మనము మితవాదులను చేరదీయవలెను. అల్లదల సంధ్యను ఏమాత్రము కఠినపర్యంతం అవలంబించినను అయ్యది వివాదకరముగ నుండునని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఇంతవరకు ఇర్విన్ గారి కార్యక్రమము సమంజసముగానే నడుచుచున్నది. కాంతిపరిస్థితులను నిలబెట్టు విషయమై మితవాదులను హిందువులు చాలమంది ముసల్మానులు ప్రభుత్వము పట్టుగనే ఉన్నారనుచున్నది.

బొగ్గుచట్టము

ప్రభువులసభలో రెండవసారి ప్రవేశము

[వైరెస్]

రంగు, ఏప్రిల్ 29:—ప్రభువుల సభలో బొగ్గుచట్టము రెండవసారి ప్రవేశపెట్టిరి. దీనిని నిరాకరించక కొన్ని సవరణలతో నిరసప్రభుత్వము నుండునట్లు జేసి కామన్సునభిమతము బంపెదరట.

ఇంగ్లండు వేల్సులో నేటిసరికి మొత్తము 1459000 ఇండ్లు పూర్తిగ తయారుగనున్నవని ఆరోగ్యమంత్రి కామన్సు సభలో తెలిపెను.

సాఫీయాకు 80 మైళ్లదూరముం దున్న గ్రామములో బెడ్ ఫ్యాప్రభివృద్ధిమానము క్రిందకు దిగి పోవసాగిచిన్నది.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు వాషింగ్టన్ ఒడంబడికను పనిచాండ్రు కి గంటలు పనిచేయు ఒడంబడికను ధ్రువపరచుటకు సిద్ధముగా నున్నారని బాండుఫీల్డ్ కన్య (కార్మికమంత్రి) పార్లమెంటులో జరుగు అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యాలయమునందు తెలిపెను.

ఒకవేళ యుద్ధభయ మేర్పడుచో సంగతులు త్వరితముగ తెలియుటకు విమానముల నుపయోగించు విషయమై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారు.

విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము

ఫిల్లీ వస్త్రవిక్రయసంఘమువారి హెచ్చరిక

(రూటరు)

లండన్, ఏప్రిల్ 30:—ఇండియాలో ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులు కలవరముగ నుండుటచేతను, విదేశవస్త్ర బహిష్కరణమునాగుచుండుటచేతను మాంచెప్పరవ వర్తకసంఘమువారు బట్టలను ఇండియాకు పంపరాదని డిల్లీ వస్త్రవిక్రయసంఘమువారు హెచ్చరించుచున్నారు. సరకులను బంపుచో వాటిని నిరాకరించవచ్చుననుచున్నారు. నిరాకరించబడుటచే గాక విక్రయముగూడ గావని మందలించుచున్నారు. ఇకముందు పంపదలచుకొన్నచో ప్రజలతో అసగా కొనుకొనరిని అడిగి మరల పంపవలె ననుచున్నారు.

బాంబాయి దేశీయవస్త్ర విక్రయసంఘమువారు గూడ ఈ కారణములను పురస్కరించుకొని బెత్తు ఇర్విన్ గార్లు భారతీయుల జాతీయ ఆశయములను నెరవేర్చుటకు మాంచెప్పర సంఘమువారు తమ పలుకుబడిని వినియోగించవలెనని తుదిపరిశీలి. లేనిచో చాలనడిచుడుకు వచ్చుననుచున్నారు. ఇదివరలో ఇచ్చిన కంట్రాక్టులను రద్దుజేయుటనీ వచ్చుననిరి. మాంచెప్పర వర్తకసంఘమునకు జెందిన భారతశాఖవారికట్టి ఆధికారములేదనిరి. ఇది రాచకీయవిషయమగుటచే తమకు జోక్యమును కలుగజేసికొనుటకు వీలు లేదనుచు కంట్రాక్టులను మాత్రము మన్నించునట్లు జేసెదమనిరి.

సా|| 6-30 X|| బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా|| 9-30 X||

ఏప్రిల్ 29 తేది మొదలు

కొహినూర్ యునైటెడ్ ఆర్టిస్టువారిచే తయారుచేయబడిన సూపర్ జయంటు బ్యాయల్

డెయిలీ మెయిల్

సుప్రసిద్ధపటాలు మిస్. కుమూదిని

శ్రీ లక్ష్మీజ్యాయలరీ కంపెనీ బెజవాడ - ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.

కల్పి కాదు.

మోసము లేదు.

మాప్రదర్శనశాలలో క్రొత్తకముగాజులు, మెడగొలుసులు, రత్నములు, పచ్చలు, కెంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బంగారు వెండిగొలుసులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగా నుండును.

నవరనుబంగారునకు, ఛాదివెండికి, క్రొత్తమాదిరీలకు, చక్కని పనితనమునకు గ్యారంటీ.

116

నచ్చనివస్తువులను తిరిగి తీసికొందుము. సంపూర్ణతృప్తినిచ్చుటయే మాపుద్దేశ్యము. బంగారువెండివస్తువులమీద ఎంగ్రేవింగ్ నగిషిపనులు చేయించి యివ్వబడును.

ప్రాప్తెటరు:—ఎర్నేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

పెషాపరులో తుపాకు తెట్టు కాల్చిరి?

డాక్టరు మహమ్మదు ఆలంగారి ప్రత్యక్ష సాక్ష్యము

లక్నో, ఏప్రిల్ 28:—లక్నోలో 25 వేలమంది జనులు సమావేశమైన బహిరంగసభలో మాలానా ముఫీగారు అగ్రతరగతి వహించిరి. అఖిలభారత కాంగ్రెసుకుమితీ ప్రధాన కార్యదర్శి యగు డాక్టరు మహమ్మదు ఆలంగారు ఉపన్యసించిరి. స్త్రీలు అనేకులు హాజరైరి. ముగ్గురు బాలికలు స్వరాజ్యలహరీను రు 65 లకు సభలో విక్రయించిరి. వచ్చిన ధనమును కాంగ్రెసుకు ఇచ్చిరి.

మాలానా ముఫీగారు సభలో నిట్లు చెప్పిరి:—గాంధీ మహాత్ముని యుద్ధయములో మహమ్మదీయులు విముఖులై వర్తించుచున్నారని వందతులు పుట్టింది గవర్నమెంటువారు అసత్య ప్రచారము చేయుచున్నారు.

డాక్టరు మహమ్మదు ఆలంగారిట్లుపన్యసించిరి:— హిందువులతో సరిసమానముగా మహమ్మదీయులకూడ సత్యాగ్రహమును పని జేయుచున్నాడు. కొన్ని ప్రాంతములందు మహమ్మదీయులే ముందంజ వేయుచున్నారు.

ఇటీవల పెషాపరులో జరిగిన కోలాహలమునుగూర్చి దరియాపురేయట్లకై ఒక విచారణసంఘము ఏర్పడెను. ఆ సంఘములోనే నోకసభ్యుడైన పెషాపరుకు వెల్లితని. నన్ను విచారణసంఘసభ్యులను పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. మమ్ములను పెషాపరు నుండిలా హోరుకు తిరిగి తీసికొని వెళ్లుటకై అరెస్టు చేసిరి. పెషాపరుపౌరులు పెద్ద జనసమూహముగా వచ్చి మమ్ములను విడుదలచేయవలసినదిగా కోరుచు మేము నిర్బంధింపబడియున్న మోటారు లారీవద్దకు వచ్చిచేరి. మమ్ములను వనలిపెట్టనియెడల పిక్కెటింగు చేయుదుమని జనులు కేకలు వేసిరి. ఆమరునాటి ఉదయమే కాంగ్రెసునాయకులు పెషాపరులో అరెస్టు చేయబడిరి. జనసమూహము మావెంట చుట్టుముట్టెను. మేము నిర్బంధింపబడియున్న మోటారులారీయొక్క రబ్బరుచక్రమునకు తూటు చేయబడె ననుమాట అబద్ధము.

జనసమూహము ప్రకాంతముగ నగరములోనికితిరిగిపోవుచుండెను. ఈసమయములో సాయాధిపాణులైన పోలీసులు మోటారులు జనులవైపునకు వచ్చెను. ప్రజలందరు నిశ్శబ్దముగ నిలుచుండిరి. జనులవైపుకు పాకులను ప్రేల్చవలసినదిగా పతాను పోలీసులకు ఉత్తర వాసంగవదెనుగాని, వారు నిరాకరించిరి. అంతట ఆంగ్లేయపోలీసులే తుపాకులను జనులవైపు కాల్చిరి.

8 సం|| రముల బాబుడొకడు ఒక పోలీసు ఎదుట నిలువబడి నామిన తుపాకీ కాల్పుము అని చెప్పెను. వెంటనే ఆ కుట్టువానిపై తుపాకీ కాల్పుబడెను. ఆవాలను వెంటనే మరణించెను. తుపాకులు ప్రేల్చినప్పుడు జనులెవ్వరును పారిపోలేదు. తమవక్షఃస్థలములను చూపించి ధైర్యముగా నిలువబడిరి.

పెన్సిచ్చినవా రెవరును లేరు. భారతీయులకు తుపాకీ గుండ్ల భయము పోయిన దని పెషాపరు పౌరులు ప్రకటించిరి.

65 మంది చనిపోయిరి. 125 మందికి గాయములయ్యెను. మరణించిన 65 మందిలో 6 గరు మాత్రము హిందువులు. మిగిలినవారందరు మహమ్మదీయులే.

దేశమును దొంగలు కొల్లగొట్టు చున్నట్లున్నది. కాబట్టి మనము మనహక్కులకై పోరాడుచున్నాము. ఈసందర్భములో న్యాయ మేదో నిర్ణయించ తగిన మధ్యవర్తి లేనకో మూడవ పార్టీవారు ఇంకొకరు ఉండవలెను.

స్వరాజ్యము వచ్చిన పిమ్మట మహమ్మదీయులు తమ హక్కులను హిందువులయధికారమునండి రాబట్టుకొనగలరు.

మాలానా హజరతు మొహమ్మదీగారి రిట్టుపన్యసించిరి:—

హిందువులొక్కరే అసహాయులై స్వరాజ్య వెట్టు సాధింపగలరో చూచెదమగాక యని మహమ్మదాలీగారి రిట్టుల జెప్పియుండిరి. కాని నే నొకప్రశ్న వేసెదను. మహమ్మదీయులొక్కరు అసహాయులై స్వరాజ్య వెట్టు సాధింపగలరో తెలుపగలరా?

నిజముగా మహమ్మదాలీగారు ఈదేశస్వాతంత్ర్యమునే అభిలషించుచున్నయెడల ఈయుద్ధయములో చేరీ పనిచేయవలెను కదా? తా మేలైన క్రొత్తకార్యక్రమము చూపించవలెను. హిందువులతో చేరక మిమ్ముకుండుటవల్ల వారికి ఆత్మనిశ్వాసమే లేదని యూహించవలయును.

మహమ్మదీయులకుగాని, హిందువులకుగాని రాండుటే బిలువబట్ల చేయరాదే ప్రయోజనలాభము లేనియు లేవు.

ఖిలాఫతు కమిటీతరపున మాలానా మహమ్మదాలీగారు తయారుచేసి నిరూపించినకార్యనిధానమును, స్వాతంత్ర్యసాధన మార్గమును కేవలము నిరసయోగమైనవి.

ఇదిరాజీలకు సమయముకాదు. స్వాతంత్ర్యమే ప్రధాన విషయముగా భావించవలయును. కాబట్టి అందరును యీస్వాతంత్ర్యసమరములో దిగవలెను. (ఫీ ప్రె.)

నోటీసు

శ్రీనార్తవెస్టు వల్లూరు యస్టేటు జమీందారుగారికి నసంతవాడ గ్రామములో వున్నటువంటి స్వంతకమతం మామూలు పల్లము ఘూరు య 102-60 కెంట్లు భూమికిన్ని సదరు గ్రామములోని పాటిస్థలములలోని మట్టినిన్నీ గన్నవరం తాలూకా బుద్ధవరం గ్రామములోని స్వంతకమతం పల్లంధూమి ఘూరు య 75-0 కున్న జిరాయితి హక్కునన్నూ గూడూరు తాలూకా యిలూకా బందరుతాలూకా గూడూరు గ్రామములోని చింతగుంట యీ నాంపల్లం ధూమి ఘూరు య 48-76 ట్టున్నూ నజరానాకున్నూ, బెజవాడ తాలూకా తోట్లవల్లూరు గ్రామములో మారాజా ఆఫీసులో 1980 సం|| మేసెల 9 తేదీ లగాయతు 18 తేదీ అఖరువరకు వేలము వేయించడ మవును గాన టెండర్లు పెట్టుకొన దలచినవారలు యీలోపలనే శ్రీ జమీందారుగారికి పంపించుకొనవలయును. పాటవరకులు పాటకాలయందు తెలుపబడును.

నార్తవెస్టు వల్లూరు యస్టేటు } జోన్యుల నాగభూషణం
హుజూరు ఆఫీసు }
పంగడిగూడెం }
జై అర్జరు.
దివాక,

24-4-1980

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు గురించి గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయము

శ్రీశ్రీ, కలకత్తా వత్రికలయోద్ధనుండి నెక్యూరిటి గోరబడుట - వత్రికలు ప్రకటన మానివేయుట

బిల్లి మోర, ఏప్రిల్ 29:—ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు పునరుద్ధరించు రాజప్రతినిధిగావించిన ఆర్డినెన్సును విమర్శించుచు గాంధీమహాత్ముడు ఈ క్రిందిప్రకటనము గావించిరి:—పాత ప్రెస్ ఆర్డును క్రొత్త ఆర్డినెన్సు ఎక్కువ కఠినముగనున్నది. మనము గ్రహించినామో లేదోగాని కొన్ని దినములనుండి మనము ఒక విధముగ నైతిక కాసన పరిపాలనమునకు లోనైయున్నాము. నైతిక కాసన మనగా ఒక అధికారియొక్క నిరంకుశాధికారము ననుసరించి పరిపాలనము జరుగుటయే. ఈ ప్రధానాధికారియే రాజప్రతినిధి. వీరు ప్రస్తుతమున్న కాసనములను ఒక మూల ప్రోసిక్యూచి ప్రతినిధియగుటకు సాహసములేని ప్రజలపై క్రొత్త కాసనములను అమలునకు తెచ్చుచున్నారు. కాని బ్రిటిషు అధికారి చర్యలను కాంతముగ సహించుకొలము దాటిపోయినది. ఈ ఆర్డినెన్సును చూచి ప్రజలు భయపడెదని నమ్ముచున్నాను. ప్రజాభిప్రాయము ప్రకటింపు ఘనకార్యమును నిర్వహించుచున్న పత్రికాధిపతులు ఈ ఆర్డినెన్సునకు చెరవరు. పరిపాలనము నిరంకుశముగ కొనసాగుచున్నపుడు నిమగ్న-లబ్ధులు ధనికులుగ నుండజాలరని ధోరణిగారి సిద్ధాంతము మనకు అనుభవమునకువచ్చుచున్నది. మనము మన జీవములను అధికారాలపర మొనర్చు సంస్థలపై యున్న పుడు మన ఆస్తినిగూడ వారిపర మే యొనర్చు సంస్థలపై యుండవలెను. ధనప్రాణములను మనము వదలుకొనవలయునుగాని ఆత్మదాస్యమునకు పాల్పడగూడదు. కావున పత్రికాధిపతులు నెక్యూరిటిని నివ్వగూడదనియు, అవసరమైనచో వత్రికలను ప్రకటించుట ఆపివైచి ప్రభుత్వమువారు ప్రెస్సులను స్వాధీనపరచుకొన నీవలయుననియు సలహా ఇచ్చుచున్నాను. స్వరాజ్యలక్ష్య మనగృహములలో ప్రవేశించుటకు ముగడపలదగ్గరకు వచ్చియున్నపుడు, అదేని వారాధించునిమిత్తము వేలకొలదిమంది భారతీయులు ఆర్డుకట్టముల ననుభవించుచుండగా, వత్రికలకు సంబంధించినవారు మాత్రము ఈ కఠిన పరీక్షకు నిలువజాలకపోయినరను అపఖ్యాతికిమీరు పాలుగాగూడదని నేను కోరెదను. ప్రభుత్వమువారు పైపులను, యంత్రములను తీసికొనిపోయిన పోయెదరకాక, వారు మీ కలలములను అంతకంటెను మీ ప్రసంగములను తీసికొని పోజాలరు. ఒకవేళ ఆ రెండిటినిగూడ వారు తీసికొని పోగలిగినను భారత జాతీయ భావవికాసమును మాత్రము వా రెన్నటికీగూడ తీసికొనిపోజాలరు. అదియే మనకు ముఖ్యముగ కావలసినది.

శ్రీలో మొత్తముమీద 50 వేల రూపముల నెక్యూరిటి కోరబడుట

డిల్లీ, ఏప్రిల్ 29:—నేటిదినము శ్రీ మజిస్ట్రేటుగారు నగరమునందున్న చాచాపు అన్ని ముద్రణాలయములకు ధరావత్తు కోరుచు నోటీసులను జారీచేసిరి. హిందుస్తాన్ టైమ్సు వారు 5000 రూపములు లేక, ఆర్జున్ పత్రికలకు 4000 రూపములు రిసయ్ట్ పత్రిక 2000 రూపములు ధరావత్తు చెల్లించవలయుననియు కోరబడెను. ఈవిధమున మొత్తముమీద అన్ని ముద్రణాలయముల నుండి కోరబడిన ధరావత్తు మొత్తము 50 రూపములని తెలియుచున్నది.

నేటిదినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ఈ ఉత్తరువు అన్ని ముద్రణాలయాధికారులకు అందచేయబడెను. తక్షణమే వత్రికలన్నియు తమ పనులను ఆపివైచిరి. ముద్రణాలయముల ప్రతినిధులు పత్రికా ప్రతినిధులు 40 మంది హిందుస్తాన్ టైమ్సు కార్యాలయమున ఆ పత్రికాసంపాదకుడగు జె. యస్. సహని గారి అధ్యక్షతను సమావేశమై 6 గంటల కాలము చర్చనలిపిరి. ఒక వార్తాపత్రిక రచయితల సంఘ మేర్పరపబడెను. ఈ క్రింది తీర్మానములు ఆమోదింపబడెను.

- (1) ధరావత్తు చెల్లించవలయునని నోటీసు పొందిన వత్రికలనా రెవ్వరును ధరావత్తులను చెల్లించకూడదు.
- (2) పత్రికా రచయితల సంఘమువారు మరల తీర్మానించునంతవరకు ఈ పత్రికలవారు పత్రికా ప్రచురణమును నిలిపియుంచవలెను.
- (3) శ్రీ పత్రికలతో సానుభూతి తెలుపుటకై ప్రెస్ ఏజెంట్స్ ఇతర పత్రికలను శ్రీలో అమ్ముకూడదనియు డిల్లీ ప్రజలు పత్రికలను కొనకూడదనియు, సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

- (4) ఈ తీర్మానముల ననుసరించి ప్రవర్తించని వత్రికల పట్లను ప్రెస్ ఏజెంట్స్ పట్లను పికటింగు జరుపవలెను.
 - (5) మరల పత్రికలు ప్రకటన ప్రారంభించునంతవరకు శ్రీ ప్రెస్ ఆయా పత్రికలవద్దనుండి సెటిస్మామ్మ కోరకూడదు. ఈ ఏర్పాటు కంట్రాక్టునకు విరుద్ధముగ నున్నను వీరిరుదులకు అంగీకరించవలెను. లేనిచో వార్తాపత్రికల సంఘమునకు చేరిన వారందరు ఆసర్విసుల నీకమందు సంపూర్ణముగ బహిష్కరించవలెను.
 - (6) దేశమునందలి పత్రికలకు తెలుపుటకై వ్రాతమూల కనుగ ముఖ్యముగ వార్తలను ప్రకటించుచుండవలెను. రేపటిదినము 4 గంటలకు ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు విషయమై అసమ్మతి తెలుపుటకు ఒక గొప్ప ఊరేగింపు జరుగును. ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు విషయమై ఆలోచించుటకు అభిలభిత పత్రికా ప్రతినిధుల సంఘమువారు అవసరసమావేశము జరుపవలయునని వారు కోరుచున్నారు.
- ఈ తీర్మానము ననుసరించి వత్రికలు శ్రీలోయందు ప్రకటించబడలేదు.

నవజీవను పత్రిక

ధరావత్తు చెల్లించకూడదని మహాత్ముడు ఉత్తరు విచ్చుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 29:—నవజీవను ప్రెస్ నుండి ప్రభుత్వమువారికి ధరావత్తు చెల్లించకూడదనియు ప్రెస్సును ప్రభుత్వము వారు స్వాధీన పరచుకొన నీవలయుననియు గాంధీ మహాత్ముడు నవజీవను ప్రెస్ మానేజరుకు ఉత్తరువు పంపినట్లు తెలియుచున్నది.

హిందీపంచి వద్దనుండి 2000 రూపములు ధరావత్తు కోరుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 29:—హిందీ పంచ్ అను దేశభాషా దినపత్రికనుండి 2000 రూపములు ధరావత్తుకోరుచు మాజి ప్రేరీటు నోటీసు ఇచ్చెను. పత్రిక నేటిదినము వెలువడలేదు. (శ్రీ ప్రెస్)

బాబ్లొలి సత్యాగ్రహ పత్రిక

బిల్లి మోర, ఏప్రిల్ 29:—బాబ్లొలి పత్రికల నిరకర జోడ్డు మును సందర్భమున ప్రారంభించబడిన బాబ్లొలి సత్యాగ్రహ పత్రిక వారు ఈ క్రింది ప్రకటనను గావించుచున్నారు. ఈ పత్రికనుండి ప్రభుత్వము వారు ధరావత్తుకోరిన పత్రికా ప్రకటనము ఆపుదల చేయబడును. వ్రాతమూలకముగ పత్రిక ప్రకటించబడును. ఆ బీదదేశపు ధనమున ఒక దమ్మిడియైనను ప్రభుత్వమువారి కియ్యజాలము. (శ్రీ. ప్రెస్.)

డిల్లీ పత్రికల పద్ధతి

మహాత్ముని ప్రశంస

నవసారి, ఏప్రిల్ 30:—గాంధీ మహాత్ముడు డిల్లీ పత్రికల విషయమై ఈ క్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి:—ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు ననుసరించి ధరావత్తు చెల్లించవలయునని మాజి ప్రేరీటుగా రొసగిన ఉత్తరువులకు ప్రత్యుత్తరము డిల్లీ పత్రికలన్నియు ప్రకటన మానివేయుట వామ మిగుల సంతోషము కలుగజేయుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు మాత్రసాధికారమును ప్రయోగించి ధరావత్తు కోరగనే దేశమునందు పెరు ప్రఖ్యాతిగల పెద్దవార్తా పత్రికలు ఆలమహానము సహించి ధరావత్తు చెల్లించి యుండినను దేశపుస్థితి తలకిందుగ నుండెడిది. ఈ ఆర్డినెన్సు అమలునందున్నంతకాలము డిల్లీ పత్రిక ప్రకటనను మానివేయవలయుననియు ఇతర రాష్ట్రములందలి పత్రికలు డిల్లీ పత్రికాధిపతులను ఆదర్శముగ నుంచుకొనవలయుననియు కోరుచున్నాను.

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సుపై మహాత్ముని అభిప్రాయము

బిల్లి మోర, ఏప్రిల్ 29:—గాంధీమహాత్ముడు ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు గురించి తెలిపిన అభిప్రాయములో ఈ క్రిందివాక్యములను తెలిగ్రాఫ్ అధికారులు శ్రీ ప్రెస్ వారికి బహ్యుడ చేయలేదు. నేటిదినము సాయంత్రం మే ఈ భాగము శ్రీ ప్రెస్ వారికి అందచేయబడెను:—

అతిమేలైన బ్లూజాగ్ నీమకమలములకు సుప్రసిద్ధమైనది. స్థాపితము 1898

వీకెంసీ చబిల్ దాస్ అండు సన్సు

నీమకమలముల నగల వర్ణములు

112, 118 చె నాబజారు రోడ్ మద్రాసు.

ప్రస్తుతము భారతదేశములో ప్రభుత్వముపట్ల అవిశ్వాసములేని స్త్రీగాని పురుషుడుగాని దొరకుట కష్టము. జాతీయం తయు ప్రస్తుత ప్రభుత్వమును తుద ముట్టింప సంకల్పించుకొనియున్నది. దానిని రాజద్రోహముని చెప్పవచ్చును. ప్రభుద్రోహముని చెప్పవచ్చును. దేశపు దృక్పథము ఈ విధమున నున్నది. శ్రీ ప్రెస్.

శ్రీ పత్రికలన్నియు ప్రకటన మానివేయుట

డిల్లీ, ఏప్రిల్ 30:—భారతదేశ ప్రధాన నగరమున విపరీత హింస లుదయించినవి. అన్ని పత్రికలు కలసి ప్రకటన మాని వైచినవి. భారతదేశమున ఇట్లు జరుగుటకు ఇదియే మొదటి పర్యాయము. నూతన చరిత్రనిర్మింపబడుచున్న ఈ మహాసమయమున దేశపువార్తలు రానందున డిల్లీవారి కెట్టి సంకటము కలిగినో చెప్ప నక్కరలేదు. ఘనతులకు మేరలేకుండెను. మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడె ననియు నేనుగూడ నుభావోభావగాల్గ ఆరోగ్యము చెడియున్న దనియు అనగరమున ఈ నగరమున తుపాకులను ప్రజలపై పేల్చి రియం వదంతులు వ్యాపించెను. పత్రికలు విరివిగ అమ్ముబడుచుండు బరసుభాసియనుకోడునందు నే డెట్టి సంచలమును కనుపడలేదు. డిల్లీ నగరమునం దెచ్చటను ఒక్క వార్తాపత్రికకూడ దొరకకపోయెను. అవిధమున భారతదేశ ప్రధాన నగరము ఒక్కపత్రిక లేకున్నది. చేతితో వ్రాసి కేవలము వార్తలతో ఒక పత్రికను ప్రకటించు విషయమై పత్రికాధిపతుల సంఘమువారు ఆలోచించుచున్నారు.

కలకత్తాలో ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు అమలునకు తేబడుట

అడ్వాన్సు పత్రిక వద్దనుండి ధరావత్తు కోరబడుట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 30:—కలకత్తాలో ప్రకటించబడుచున్న 8 ముద్రణాలయములవద్దనుండి ధరావత్తు కోరుచు మాజి ప్రేరీటుగారు నోటీసులను జారీచేసియున్నారు. లిబర్టీ, బంగ్లా, అడ్వాన్సు పత్రికలనుండి 5000 రూపములు ధరావత్తు కోరబడినది. ఆనందబజార్ పత్రిక, హిందీపంచి, స్వతంత్ర, పత్రికలుగూడ ధరావత్తు చెల్లించవలయునని మాజి ప్రేరీటుగారు కోరిరి. ముద్రణాలయములలో ఇట్టి నోటీసు యుగల రైప్రెస్, బర్మను పబ్లిషింగ్ ప్రెస్ వారికి జారీచేయబడినది.

అడ్వాన్సు స్వతంత్ర పత్రికలు ధరావత్తును చెల్లించక ప్రకటనను మానివైచిరి.

దేశభాషాపత్రికలు రెండుదినములు ప్రకటన మానివేయుట

లాహోరు, ఏప్రిల్ 30:—ప్రెస్ ఆర్డినెన్సుపట్ల అసమ్మతి క్రితలుపుటకై మే నెల 2, 3 తేదయలందు పత్రికలను ప్రకటించకూడదని ఈ నగరమునందలి దేశభాషావార్తా పత్రికలన్నియు తీర్మానించుకొనినవి.

కాంగ్రెసు బుల్లెటిను

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—కాంగ్రెసువారు ప్రతిదినము సత్యాగ్రహ వార్తలుగల ఒక బుల్లెటినును ప్రకటించుచుండిరి. ప్రెస్ ఆర్డినెన్సునకు భయపడి ఆ బుల్లెటినును ముద్రణాలయముల వారెవ్వరును అచ్చువేయలేదు. అందుచే కాంగ్రెసువారు టైప్రెట్టెలు తీయుచున్నారు. నిన్నటిదినము ఈ విధమున 8000 ప్రతులు తీసి అమ్ముబడినవి.

పత్రికా ప్రతినిధుల అవసర సమావేశము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:—అభిలభిత వార్తాపత్రికల ప్రతినిధుల సంఘపు కార్యదర్శి యస్. యస్. బెర్లిగారి క్రింది ప్రకటనము గావించుచున్నారు:—

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు విషయమై ఆలోచించుటకు పత్రికా ప్రతినిధుల సభను తక్షణమే సమావేశపరచుట ఉచితమని ని. జె. పతేలుగారు గావించిన నూతన ననుసరించి నే. నా విషయమై దేశమునందలి జాతీయ పత్రికల సంపాదకులతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను జరుపుచున్నాను. (అ.ప్రె.)

వైస్ ఆర్డినెన్సువల్ల కలుగు విపరీత ఫలితములు

వి. జే. పటేలుగారు ప్రభుత్వమువారికి హెచ్చరిక తెలుపుట

ఫిల్లీ, ఏప్రిల్ 29:— వి. జే. పటేలుగారు ఈక్రింది ప్రకటన గావించుచున్నారు:— వైస్ ఆర్డినెన్సును అమలు నందుచున్న దేశమునందలి జాతీయపత్రికలన్నియు క్రమముగ ప్రకటన మానివేయవలసిన స్థితి ఏర్పడగలదు.

పత్రికలు లేనివా వార్తలు తెలియక ప్రజలలో కల్లోల మేర్పడును. అప్పుటప్పుట అసత్యవార్తలు ప్రబలుటచే అల్లరులు కూడ జరుగవచ్చును. ఈ అల్లరులకు ప్రభుత్వమువారే సంపూర్ణముగ బాధ్యత వహింపవలసియుండును. అంతేకాక పత్రికలు నిల్చిపోయిన అసోసియేటెడ్ ప్రెస్, ఫ్రీ ప్రెస్ వంటి సర్వీసులు కూడ నిలిచిపోవలసియుండును. ఈ ఆర్డినెన్సువల్ల కలుగగల విపరీత పరిణామమును ఇర్విన్ ప్రభుత్వగారు గుర్తెగిరాయని యు, అట్టి విపరీత పరిస్థితి లుదయించవలయునని కోరుచున్నారాయనియు నేను ప్రశ్నించుచున్నాను. ఈ ఆర్డినెన్సువల్ల ఆంగ్లో ఇండియన్ షేపర్డును ఎట్టి ఇబ్బంది కలుగదు. ఈ ఆర్డినెన్సు అమలునందున్న కాలము భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియన్ పత్రికలను చేతితో ముట్ట కూడదని హిత మొసగుచున్నాను. అంతేకాక ప్రభుత్వమువారి ఆగ్రహము వకు సరికాని జాతీయపత్రికలు ఆర్డినెన్సు అమలునందున్నంత కాలము ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనలను ప్రభుత్వమువారి నివేదికలను ఎంతమాత్రము ప్రకటించకూడదని కోరుచున్నాను. నిమ మసిలి ఏర్పడినది. అందుచే ఈ విషయమై ఆలోచించుటకు ఆఖిలభారత పత్రికాప్రతినిధుల సమావేశమును త్వరలో జరుపుట ఉచితము.

ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారి అభిప్రాయము

డెల్లీ షేపర్డు వద్దనుండి సెక్యూరిటీని కోరవలసియమై ఎ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు ఈ క్రిందిప్రకటన గావించుచున్నారు:— షేపర్డు ఆర్డినెన్సు ప్రకటించబడిన మరుసటిదినమే 40 జాతీయపత్రికలనుండి ధరావత్తు కోరవచ్చు ఫిల్లీ మాజీస్ట్రేటు నోటీసులను జారీచేసిరి. ఆర్డినెన్సు ప్రకటించబడుటకు పూర్వము పత్రికలవిధానము వ్రాతల ననుసరించి ఈ నోటీసులు ఇవ్వబడెను. ఆర్డినెన్సు ప్రకటించబడిన విమర్శల ఈ పత్రికలు ఏ విధముగ ప్రవర్తించుకొనునో చూడవలయునను అభిలాష. ప్రభుత్వమువారు చూపలేదు. ఇది అన్యాయమునుమాట అట్లుండ ఇది చట్టమునకు విరుద్ధమును చర్యయని నూచించుచున్నాను. ఆర్డినెన్సునందు నూచించబడిన కార్యములను పత్రిక గావించే నది ప్రభుత్వమువారికి తోచినప్పుడు వారు పత్రికలవద్దనుండి ధరావత్తు కోరవచ్చునని ఆర్డినెన్సునందలి మూడవ సెక్షను నూచించుచున్నది. అంతేకాక ఆర్డినెన్సు ప్రకటించబడుటకు పూర్వము పత్రికలు వ్రాసిన వ్రాతలను ఆధారముగ వ్రేకొని ఆర్డినెన్సు ననుసరించి వ్రేయుట చట్టవిరుద్ధమును కార్యము.

శ్రీమతి సరోజినీనాయుడుగారి అభిప్రాయము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 30:— శ్రీమతి సరోజినీ సందర్శించ వైస్ ఆర్డినెన్సు గురించి శ్రీమతి సరోజినీనాయుడుగారి క్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి:—

ప్రభుత్వమువారు ఇనుమును ఉక్కును స్వాధీనపరచు కొనవచ్చును. ప్రజలసేర మాయవచ్చును. కాని వారి మనోభావముల నడ్డగింపజాలరు. ప్రపంచమునందంతయు గొప్పబలము గల ప్రభుత్వమువారు మనస్సును నిరోధింపజాలరు. మనస్సున స్వాతంత్ర్యమును వాంఛించుట ప్రస్తుతము జాతియొక్క ఆశయమై యున్నది. శ్రీ ప్రెస్.

బొంబాయి, కరాచీ మధ్య వైమానిక తపాలను ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రస్తుతము బొంబాయిలో వైమానికాయము లేకపోవుటచే ఏమి చెప్పుటకు వీలులేకుండెను.

“యాచకు లెప్పుడును ఇచ్చినది వుచ్చుకొవలెను”

మోతీలాలు నెహ్రూగారి యువన్యాసము

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 29:— ఉప్పు సత్యాగ్రహ సందర్భములో జరిగిన బహిరంగ సభయందు మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఉపన్యాసించుచు నిట్లు చెప్పిరి.

ఇటీవల “లీడరు” పత్రికలో నొక వ్యాసము ప్రకటించబడెను. నేను కాన్పూరు మహాసభలో నొక యువన్యాసము నొసంగియుంటిని. ఆ యువన్యాసమందు “యాచకులు స్వయం నిర్ణయ కర్తలు కాజాలరు” అని చెప్పియుంటిని. ఈ మాటలను గూర్చి లీడరు పత్రిక నానిమ యమై పెద్ద వ్యాఖ్య ఇచ్చెను. ఈ వ్యాఖ్యలు నామాటలను భావించి ఆరీతిగా వ్యాఖ్యచేసిరి-కాని, ఈ మాటలు నానికావు. విదేశేష్ ప్రముల నుంకమునుగూర్చి అసెంబ్లీ సభలో చర్చ జరిగినప్పుడు మహమ్మదాల్ జిన్నాగారే యీమాటలు చెప్పియుండెరి.

విదేశేష్ ప్రములపై దివళితుంకము విధించుటలో బ్రిటిష్ వస్త్రములపై తక్కువ నుంకమును, మిగిలినవిషాను మున్నగు విదేశేష్ వస్త్రములపై అధిక నుంకమును నియమించకూడదనియు-అన్ని విదేశేష్ వస్త్రములూడను సమానముగా నుంకము విధించవలయుననియు మాలవ్యాగారు సవరణకోరిరి.

చెట్టిగారు ఉపపాదించిన సవరణ ప్రకారముగ బ్రిటిష్ వస్త్రములలో మేలైన సరుకుమీద మాత్రము తక్కువ నుంకము విధించవచ్చునని నూచింపబడెను. ఈ సందర్భములో జిన్నాగారు మాలవ్యాగారి సవరణను ఆమోదించవలసివచ్చినప్పుడు జిన్నాగారు మాట్లాడుచు, “యాచకులు స్వయం నిర్ణయము చేసికొన వీలులేదు” అని చెప్పియుండెరి.

నేనుకూడా ఒకప్పుడు యాచకుడనై ప్రభుత్వమువారిని ఆశ్రయించి యాచనలు చేసియుంటిని లీడరు పత్రికా సంపాదకులు వ్యాఖ్య చేసిరి. నేను బడిలో చదువు కొనచుండిన దినములలో దార్జిల్ పూర్ణాహిత్య పద్ధతికూడా ఎన్నుకొనుటకు గనుక ఆనాటి నాదార్జిల్ న్యాయము కూడ లీడరు పత్రిక నేడు కేర్గొని నన్నుగూర్చి వ్యాఖ్యానములు చేయవచ్చును-కాబట్టి కాలావసరములనుబట్టి ముందజవేయుచు పురోభివృద్ధి మార్గము ననుసరించుటయే కర్తవ్యము. దాదా భాయి నారోజీ, ఫిరోజీషా మెహతా, గోక్షే, మన్నగువారలు ఏనాడో చెప్పినవిషయములు సర్వకాల సర్వాస్థలయందును నిర్దించునని మితవాదులు దుర్భిప్రాయ పడుచున్నారు. పైజె పిన్సన్ చేత నాయకులు వారి కాలములో అందరికన్న ఎక్కువ సాహస మార్గములనే త్రొక్కి ముందకును వేయుచుండిరి. వారు యీనాడు జీవించియుండినచో యీనాటి మితవాదులందరికంటె ముందకునువేసి వేళియులకు మార్గదర్శిలయ్యెడివారు. తమ గురువర్యులను గోక్షే మహాశయులవంటివారి ఆత్మలు అంతరిక్షముననుండి జూచుచు యీనాటి మితవాదులు తమ గురువర్యుల కారోపించెడి యువదేశములకు అభిప్రాయములను తెలుపసే ఆ ప్రేతాత్మలు పరితపింపకమానవు (ఫ్రీ ప్రె.)

జాతీయ పతాకోత్సవము

బాన్సార

ఏప్రిల్ 27:— ముగ్గాముముగల జాతీయోపసంఘము కాంగ్రెసుకు మిత్రులగు జాతీయగీతముల బాడుచు ఆంధ్రనాయకుల నిర్బంధస్వార్థకముగా స్వాతంత్ర్యసత్యాగ్రహము చేయించి వీధులపై నూరేగి యత్యంత ప్రబోధమును గలిగించి పలువురు సభ్యులను జేర్చి పతాకోత్సవమును జయప్రదముగా జరిపిరి తెలుపుటకు సంకల్పపూరితులై.

మేడుకొంటూరు రాజేశ్వరరావు, కార్యదర్శి.

శ్రీ వానమామలై రామానుజ జీయ్యరుస్వామి వారి రజతోత్సవము

శ్రీ వానమామలై రామానుజ జీయ్యరుస్వామి వారి రజతోత్సవము జూను మాసమునగాని జూలై మాసమునందైనను గాని జరుపుటకు నిశ్చయించ బడినది. శ్రీ స్వామివారి రజతోత్సవ ఏర్పాటుల విషయమై స్వామివారి శిష్యులైన వైస్ ననుచనలు చేయవలయు విషయమున వారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాయ గోరుచున్నారు.

ఎస్. రామానుజం, అధ్యక్షులు. 14, చిన్నా రెడ్డి నీధి ఎగూరు, మద్రాసు.

‘మహాత్ముని నిర్బంధింపవలదు’

(స్వేచ్ఛయినలేఖరి)

ఏలూరు పురపాలకసంఘము తీర్మానములు

ఏలూరు, ఏప్రిల్ 30:— స్వేచ్ఛ సాక్ష్యంత్రము ఏలూరు పురపాలకసంఘమువారు శ్రీయుత మోతీ శంకర్ సింహారావు జమీందారు, ఎం. ఎల్. పి. గారి యధ్యక్షత్వక్రింద సమావేశమై యీక్రింది తీర్మానములను గావించిరి.

- 1. మహాత్మాగాంధీగారిని నిర్బంధించినపుడు భారత దేశమున కాంతికి భంగమును, భారతదేశమునకు ఇండ్లందు దేశమునకును మధ్య సంబంధములు కూడ చెడుగగ ప్రభవించుననియు యీసంఘమువారు తలచుచున్నారు. (ఈ తీర్మానము మద్రాసు గవర్నరుగారికిని, రాజప్రతినిధిగారికిని, నిన్ననే తంతిములమున చేర్చెనుగారు తెలియజేసిరి.)
2. శ్రీయుతులు ఆయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు, నడింపల్లి వెంకటరత్నమూరతిరావుగార్లు ప్రజానుకూలగు బెజవాడ, గుంటూరు పురపాలకసంఘాధ్యక్షులుగ నుండిన వీరిరువురిని వారి స్వార్థత్యాగమునకును దేశభక్తిని వారి నీనభవారు ఆనందించుచున్నారు.
3. పురపాలక ఉద్యోగులందరూ ఖద్దరును ధరించవలెనని యీసభవారు సలహా నిచ్చుచున్నారు.
5. ఆల్బానీసాపులు మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలో నుంచ కూడదను ప్రాతీర్మానమునే యీసభవారు మరీయొకసారి ఆమోదించుచున్నారు.
5. అన్యాయమును ఉప్పుపన్నును వెంటనే తొలగింపవలెనని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.
6. మ్యూనిసిపల్ ప్రదేశములందుగల తాడి, ఈతచెట్లను కల్లుగీత కొనగరాదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
7. మ్యూనిసిపల్ పాకశాలలందు నూలువడకుట నేర్పవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మైర్ ఇంజను

ఏలూరు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలువారు యీనగరమున వేసవిలో తరచుగ అగ్నిప్రమాదములు సంభవించుటచేత మైర్ ఇంజనును తెప్పించిరి. దానిఖరీదు రూ 8700 లును వైసభలోనే కాన్సిలువారిచే నామోదించబడెను.

అనంతపురము సత్యాగ్రహ సన్నాహము

ఏప్రిల్ 29:—

పదిదినములనుండి యూరంతయు తీవ్రోత్సాహము తోనుట్టులుగుచున్నది. శ్రీకల్లూరు సుబ్బారావు పల్నాడు రామాచార్యులు(సాధనపత్రికాసంపాదకులు)తోలూరి పద్మనాభదాసు ప్రభృతులుమాడునాలుగు దినములనుండియు భరితమును బహిరంగసభలు జరుపుచున్నారు. సభలకు వేలకొలది జనులు వచ్చుచున్నారు. జనులలో సత్యాగ్రహ నాటికనాటి కగ్గలంబగు చున్నది.

భూరివిరాళము

26-4-30వ తేదీనజరిగిన బహిరంగసభలో శ్రీ పావదుర్తి గోవిందరెడ్డిగారు సత్యాగ్రహులకు సహాయముచేయుటకు ను కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నెరవేర్చుటకు 14000 పనునాలుగు వేలరూపాయలు వెలచేయు వాక్తి నొసంగెదమని ప్రకటించిరి. నాటిసభకువచ్చిన మండలములోన రెడ్డిప్రముఖులుగూడ శక్తివంతులైక సహాయము చేసెదమనిచెప్పిరి.

ఉప్పు సత్యాగ్రహము

శ్రీకల్లూరు సుబ్బారావు కొండప్ప మొదలగునా రుప్పును నిధిపతచి గ్రామములందును బహిరంగసభలకు వచ్చినవారికిని పంచిపెట్టిరి. పోలీసువారంతటను నేలాటి జోక్యమును గలుగజేసికొనలేదు. కాని నాయకుల వెంట సి.వి.డి.లు తిరుగుచున్నట్లును పోలీసువారు సర్వసిద్ధులుగా నున్నట్లును తెలియవచ్చుచున్నది.

ఉపబలము

ధర్మవరము తాలూకా కుంటినుద్దిగ్రామమునండి తిరుంది కాంతిసైనికులు అనంతపురములో జరుగుచున్న సత్యాగ్రహమున జేరి యుపబలముగా నుండగోరుచున్నట్లును మండలములో తదితర గ్రామములనుండి కాంతిసైనికులుగా జేరుటకు దరఖాస్తులు వచ్చుచున్నట్లును దుఃఖిగ తెలియచున్నది.

(వికవిలేఖరి)

కై బ రు క ను మ లు

(భారతదేశపు సరిహద్దు)

శ్రీ సుబ్బారావు గారు

పిషావరునకు 10 మైళ్లదూరములో యీకనుమలయొక్క మొదటిగేటున్నది. రహదారిలందరు యీగేటువద్దకు వెళ్లిన పిమ్మట అక్కడి అధికారులచుట్టు పుస్తకములలో కేరు చిరు నామా వగైరాలు వ్రాయవలయును. యీగేటు లగాయతు లాండిఖానావరకు కైబరు కనుమలే గలవు. మొదటి గేటుల గాయతు లాండిఖానాలో నున్న ఆఖరుగేటువరకు 80 మైళ్లుం దును. యీ 80 మైళ్లదారియు కొండలెక్కుట దిగుటతో నుండును. కొండలను దిలచియే రైలుమార్గము, మోటారు మార్గము, ఓంటేలు, బండ్లు వెళ్లుమార్గములు వేరువేరుగా ఏర్పాటుచేయబడి యున్నవి. కాలిదారి వేరుగానన్నది. రైలు వారమున కొకసారియే పిషావరునుండి లాండిఖానావరకు వెళ్లి వచ్చును. ప్రతిరోజు పిషావరునుండి లాండిఖోటలా వరకు అనగా మొదటిగేటు లగాయతు యలాండిఖోటలా గేటు వరకు 25 మైళ్లు మోటారులపై మనుష్యులు కైబరుకనుమలు జూచుటకు వెళ్లుట కలదు. యాలాండిఖోటలా, లాండిఖానా స్టేషనునకు వెనుకనున్నది. యాలాండిఖోటలా స్టేషనులో మిలి టరీవారందరికి భవనములు వగైరాలు కట్టిరి. పోస్టాఫీసుగలను. మిలిటరీవారికి క్రికెట్టులు మున్నగు ఆటలకు రమ్యమైన స్థలము లను వేవటముచేర్చించి ఏర్పాటుచేసిరి. మిలిటరీ వారికి ప్రతిరోజు పనియూండదు. అనగా ప్రతి రోజు యుద్ధము లుండవుగదా! అందువల్ల ఖులాసాగా తినడం, గుర్రాలు, కంచరగాడిదలు, మోటారులపై ఎక్కి అనందంగా తిరగడం, ఉదయ సాయంకాలములందు ఆటపా టలు జరుపుకొనుటతో నుండురు. లాండిఖోటలావద్ద మామూ లు ట్రాంకుగేటువలె నొక గేటున్నది. లాండిఖోటలాలో నున్న అధికారివద్దనుంచి లాండిఖానాకు ప్యాసుపోర్టును తీసి కొనినపిదప ఆ పైనుండు 5 మైళ్లు వెళ్లుటకు వీలుండును. లాండిఖానాలో మనదేశాన్ని పరిపాలించే బ్రిటిషు అధికారి యున్న ఆఫీసును సాఫ్ యొక్క అధికారియున్న ఒకరి ఆఫీసు నకు మరొక రెండుగా ఆఫీసులను కట్టుకొని అందుండురు. లాండిఖానాయే భారతదేశమునకున్న ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు సరిహద్దుగా నున్నది. అందువల్ల సరిహద్దులలో ఒకవైపున బ్రిటిషు అధికారి మరొకవైపున ఆఫ్ గన్ అధికారియు నుండి యిరుదేశములను ఎవరికట్టుకువారు కావలా కాయచున్నారు. కాబూలువరకు (ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు) వెళ్ల వలెనంటే పిషావరు లోనే గవర్న మెంటు అధికారివద్ద ప్యాసుపోర్టును తీసుకొన వలెను. ఆ ప్యాసుపోర్టును లాండిఖోటలా, లాండిఖానా గేటులలో జూపినగాని ఆగేటుల రెంటిని దాటనియ్యరు. పిషావరునుండి కాబూలు వరకు మోటారులు వెళ్లు చున్నవి. ఒక తమాషా యున్నదని పిషావరులో తెలిసినది. అదేదంటే ఏభారతీయుడైనా కాబూలువల్లె కాబూలోనున్న ఏరహస్యదేయనితో మాట్లాడినను అచ్చటి బ్రిటిషు కాన్ సర్ ఆభారతీయునిని అరెస్టుచేయుటకు హక్కును గలిగియున్నాడని వింటిమి. ఎంతవరకు నిజమో గవర్న మెంటువారే చెప్పాలిగదా! కాబూలులో రహస్యవారే మోటారులు నడపువారుగను వర్తకులగును ఎక్కువగా నున్నారు. కాబూలులగాయతు రహస్యముఖ్యపట్టణమైన మాస్కోనరమామోటారులు పోవుచున్నవని తెలియుచున్నది. రహస్య ఆఫ్ గన్ స్టాషనుల రెంటికొకపోకలు బాహుళ్యముగా మోటారులపైనున్నది. కైబరుకనుమలు, ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు సరిహద్దుననున్న కొండలవద్ద కొన్ని గ్రామాలుగలవు. ఆగ్రామాలవారు భారతదేశ మునకుగాని, ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకు గాని చెందలేదు స్వతంత్రులు వారిని విగవర్న మెంటు ఏమియుచేయలేదు. యీ జాతివారిలో ఎక్కువగా మహ్మదీయులున్ను తక్కువగా హిందువులున్ను గలరు. వారికెల్ల పుదు తుపాకులు చేతిలోనుండును. ఓంటేలుపై సామానులను వేసికొని భారతదేశములోనికిని ఆఫ్ గన్ స్టాషనునకున్ను వ్యాపారరీత్యా వేళ్లుచుండుట గలదు. వారికి మాత్రం ఏ ప్యాసుపోర్టును అక్కరలేదట. వీరు రహదారులకు అవుడవుకు కట్టములను గలిగించుచుండురని తెలియుచున్నది.

ఈ ప్రాంతపు మనుష్యులు సాధారణముగా ఎర్రగానే వుండురు. స్త్రీ పురుషులు లాగులను పొడుగాటి చొక్కాలను వేతురు. పురుషులు పెద్దపెద్ద పాగాలను చుట్టుదరు. స్త్రీలు ముసుగువేతురు. కాలికీ స్త్రీపురుషులభేదము లేకుండా మేజోశ్లను వేతురు. హుక్కా ఎక్కువగా తాగుదురు. యిది యొక ముఖ్యమైన ఆభ్యాసముగా నున్నది.

చంద్రా నర్సరీతోటలు - నేలం జంక్షన్
 నేలం మామిడిపండ్లు పంపుటకు తయారు. ఆరణ్యతో అడ్యాన్ను, 8 సం. అంటుమామిడిచెట్లు, ఇతర ఫల అంటుచెట్లు ఉజ్జయి 7½. సీమ, స్వదేశీ తర్కారీ పులవిత్తులు, 24 దిన ములు సెట్ రు 2½, 12 దినములు 1½. క్యాటలాగు ఇనాం.
 Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సు నెందుకు పిలిచిరి

ప్రాశనరు రంగనాయకులు గారు (అక్కునపట్ల)
 లాహోరు కాంగ్రెసునందు, రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును బాయికాటు చేయవలయునను తీర్మానము నెగ్గినది. కాంగ్రెసువారు కాన్ఫరెన్సును పోషున్నారు. కాని, అసమయ మునందే కూడిన, లిబరలు కాన్ఫరెన్సు, మద్రాసులో, నిర్మితిగా, జయజయధ్వనములతో, కాన్ఫరెన్సు కావలెను. వెంటనే యేర్పరచవలయునని బ్రిటిషువారికి తెల్పుచూ తీర్మానించినది. పిమ్మట వివిధప్రాంతముల, లిబరలుపక్ష నాయకులు, తుదకు జస్టిసుపక్ష నాయకులుకూడ రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును వెంటనే పిలువవలయునని బ్రిటిషువారిని ప్రార్థించెడిరి. తమకు తాము, వీరందరు, తప్పక కాన్ఫరెన్సు జరుగుననియే నమ్మిక, కల్గించుకొన్నారు. బ్రిటిషురాజ్యాంగవేత్తలకూడ వెంటనే కాన్ఫరెన్సును జరుప ప్రయత్నించుచున్నా మనుచున్నారు. ఈ విధముగ మాటలాడుటంతయు, అర్థములేనట్లుగా యున్నది.

అసలీ కాన్ఫరెన్సు యెందుకు కావలసివచ్చినది? నైమను కమిషను మాకువద్దు, వద్దన్న కొలది, దేశమంత తిరిగినే, ప్రజలెల్లరు సహాయనిరాకరణ జేసికే? ఐనప్పటికి కమిషను రెండు పరియాయములు దిక్పిదర్శనము చేసి, కొందరు మహానీయులకు బిరుదుల నొసంగి, మరికొందరి గృహముల పాపనమొనర్చి, ఇంక కొందరికి పైత్రనమిప్పించి, గొప్ప యలజడి కల్పించెను. రిపోర్టు తయారగుచుండెను. సర్ జాను నైమనుగారు, తమయాత్ర దిగ్విజయముగా జరిగినదని, మిన్ను ముట్టునట్లు ప్రకటించికే? అప్పటి బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారుకూడ జాతీయమహాసభ సహాయనిరాకరణము కొరకక పోయినదని నమ్మిక! ఈ యార్జాటు ములన్నియు సారథంతుమగునో, ఇక నీ కాన్ఫరెన్సు యెందుకో? లేదుప్రభుత్వ మెచ్చినపిమ్మట, ఏనైసాయ నైమనుగారితో మహాకారమొనర్చితో, ఆయనే, తిరిగి నైమనుకమిషను నపజయ మొందినదని యొప్పుకొని, రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సుకావలెనని ప్రకటించినారే? కారణమేమో విచారించుకొందా మన లిబరలు పక్ష నాయకులు చిందులెత్తుట పొరపాటు గదా?

నైమను కమిషనుతో భారతీయులు నిజముగా సహకారముచేయలేదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము గ్రహించినది. ఎన్నిరాష్ట్రీయకమిటీలున్నను, ఎందరుయోధులు సాత్కర్మిచ్చినను, ఇప్పించినను కాంగ్రెసువారు సహకారముచేయమి, నైమనుగారు కుందేలు యూపులనుమాత్రమే జూపెట్టకల్గిన గ్రహించిరి. కాంగ్రెసు వారులు కానివారిలో హెచ్చుమంది, నైమనుకమిషనుతో సహకారమొనర్చెరి. శ్రీ సుబ్బారావుగారు యేకొలదిమందో సహకారముచేయనంతమాత్రమున లిబరలుపక్షము బాయికాటు చేసినదని తలంచుటభ్రమ. ఇక నిజముగా యెవరివలన కల్గిన బాయికాటు. నైమనుగారికి, బ్రిటిషువారికి గుణముగదిర్చిన దయ్యాయనో, కాంగ్రెసువారి సహాయనిరాకరణము, గాధి గారు జూపెట్టిన నిరాదరమాత్రమే యను సమాధానము కన్పించుచున్నది.

ఐతే గాధిగారు, తదితర కాంగ్రెసువారుల సహకారము కొరకై రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును యేర్పరచ కొరినప్పుడు, వారులేకుండా యిక కాన్ఫరెన్సు జరుగునని మనవా రెట్లు తలంచ గలరు. బ్రిటిషువారెట్లు పల్కగలరు? ఏరికొరకై కాన్ఫరెన్సు కావలసివచ్చెనో వారు, దాని నిరాకరించినప్పుడు, కాన్ఫరెన్సు యెందుక? నైమనురిపోర్టువలెనే యీ కాన్ఫరెన్సురిపోర్టుకూడ బుట్ట దాఖలా చేయవలసివచ్చును.

మొదట యేమంచి యభిప్రాయముతో యీ కాన్ఫరెన్సు ను, లేదు ప్రభుత్వము నడుపకొరినను, పర్యవసానముమాత్రము, శ్రీ సుబ్బారావుగారు కాంగ్రెసువారులనుండి విడదీయుటగా పరిణమించినది. ఇంతమాత్రమున, బ్రిటిషువారు జయించినారని తలంపరాదు. శ్రీ పండిత మాలవ్యానుకాకుండా, హిందూమహా సభకు ప్రతినిధులుగా నుండువా రెవ్వ రీదేశమందు? గాధి మహాత్మునికాకుండా, కాంగ్రెసు తరపున మాట్లాడువారెవరు? ఉదారస్వభావులగు, దేశభిమానులగు మహమ్మదీయు లందరు గాంధీవేనుక నున్నారు. ప్రజాసామాన్యము కాంగ్రెసు వెంటనున్నది. విద్యావంతులందరు స్వరాజ్యమును కాంతించుచున్నారు. దేశభిమానులెల్లరు సత్వర యధినివేశనాతంత్ర్యమును సంపాదించ సంసిద్ధులైయున్నారు. వీరెల్లరు, సర్వపక్ష సభాని మందిగవనము, రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సుపాదలచు వారి వైఖరిని రోయుచున్నాడు. కాన, దేశభిమానమున్ను, ధైర్యమున్ను, దూరదర్శికత్వమున్ను, లిబరలు, జస్టిసు పక్షములవారు, బ్రిటిషువారితో నై క్య కం త్య ముగ, నిజముగ, కాంగ్రెసువారితోకూడిన రౌండుటేబులు కాన్ఫరెన్సును జరుపుటకు తగుయచకాశము లేర్పరచుట, రెండుదేశములవారికి క్రేయోదాయకమని తెల్పుటపాడి.

దేశభక్తుని, సీతారామశాస్త్రి గారిని అరెస్టుచేయుట

బాపట్లలో హరటాలు
 బాపట్ల, ఏప్రిలు 30:— సుప్రసిద్ధ నాయకులగు దేశభక్తుని సీతారామశాస్త్రిగారిని అరెస్టుచేసినందున బాపట్లలో సం తూర్ణముగ హరటాలు జరిగినవి.

సీతారామశాస్త్రిగారి ఉపన్యాసము
 “ప్రజలు అహింస నెంతమాత్రమును వదలగూడదు. అందరునుగూడ ఉద్యమమునందు చేరవలెను. నాయకులు లేని కారణ మన ఉద్యమము విరమింపబడగూడదు” అని సీతారామశాస్త్రి గారు నుడిచిరి. మండల కాంగ్రెసు సంఘ ఉపాధ్యక్షుడగు శ్రీ మల్లాది యజ్ఞ నారాయణగారు సీతారామశాస్త్రిగారి మెడలో పువ్వుమాలవేసిరి. నిన్న జరిగిన బహిరంగసభలో శ్రీ మల్లాది యజ్ఞ నారాయణగారు ఉపన్యసించిరి.

శ్రీ గండవరపు శ్రీరాములుగారి అరెస్టు
 12 వ నంబరు కాంతిపైనికుడగు శ్రీ గండవరపు శ్రీ రాములుగారిని వారంటు లేకుండ అరెస్టుచేసి నేడు బాపట్ల తినుకొని వచ్చిరి. క్లిష్టితరు గుమాస్తాలందరును ఖద్దరు టోపీలను ధరించిరి. సత్యాగ్రహనిధికి ధనమును బియ్యమును సమకూర్చుచున్నారు. (స్వ. వి. తం.)

పాత్రోకమిటీ సమావేశము

ఏల జరుగ లేదు?
 సప్తాగారి కథనము
 అలహాబాదు, ఏప్రిలు 28:—పాత్రో (అఖిలపక్ష) సమావేశ మేలజరుగ లేదని అనేకపత్రిక లాక్షేషించు చుండుటనుగూర్చి సప్తాగారిని ప్రశ్నింపగా, వారు సమావేశము నేటి వరకు జరుగకుండుటకు గలకారణములను నిరూపించిరి. హిందూమహాసభా సమావేశమువలనను స్వక్తుల సభ్యులకుగల ఇబ్బం దులవలనను పాత్రోకమిటీ సమావేశము మరలమరల నిలిచిపోవుచుండెనియు, తామును తమ్మువోలినవారును సమావేశము జరుప బడవలయుననే ఎక్కి లియఫీలంపుచుంటిమనియు సప్తాగారు నుడిచిరి. మహమ్మదాలీగారు కూడ నట్లే కొరుచుండిరి. దేశము నందలి రాజకీయ పరిస్థితులను పరిగణించి, పాత్రో కమిటీ సమావేశమును నిలుపుచేయవలయు నను తలంపే తమ కుదయించి యుండలేదు. నేటి రాజకీయ పరిస్థితులు నిరుత్సాహకరములుగ నున్నను, నిరాశజెందక, స్థితిగతుల బాగుపరచుటకు తాము యత్నింతురు.

పాత్రోకమిటీ సమావేశము మే 14 వ తేదీని జరుగ వచ్చును. (అ. ప్ర.)

ఏలూరు పురపాలకసంఘము-మహాత్ముని నిర్బంధము

ఏలూరు, ఏప్రిలు 30:—ఏలూరు పురపాలక సంఘము వారు మోలే నరసింహారావుగారి అధ్యక్షతన నిన్న సమావేశమై, ఈ క్రింది తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా వామొందిరి.

“మహాత్ముని గూర్చి ప్రభుత్వమువారు తెదరించు చర్య భారత భూమియొక్క కాంతికిని, ఇంగ్లాండు ఇండియాదేశముల భవిష్యత్వంబంధమునకను ముప్పు వాటిల్లుననిగా నున్నది.”

ఈ తీర్మానము తంతి ద్వారా వైస్రాయి, మదరాసు గవర్నరుగార్లకు తెలుపబడెను.

జగ్గయ్యపేట

జగ్గయ్యపేటలో ది 27-4-30 ఆదివారము సాయంత్రము శ్రీ విఘ్నేశ్వరాలయమువద్ద పశ్చిమ కృష్ణామండల సత్యాగ్రహయోధులచేదేశోద్ధారకులును, విశ్వదాకీయును, మహాత్ములను, యావదాంధ్రరాష్ట్ర సైనికదళాధ్యక్షులునక, శ్రీ నాగేశ్వరపురంతులుగారు శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానము సంగరించిరిగాన తద్వారము నిందుసభ యంతయు సాంపున నమ్మారు ప్రజలచే జరుపబడెను. జాతీయగీతములు జరిపి ప్రదముగా బాడబడిన పిదప సభ్యులు కొండపల్లి శంక పేశ్వర్లుగారు ప్రభుధమున నొకింత దేశస్థితి వాక్కుచ్చిరి. తర్వాత మొరి శైలి బసవరాజుగారు ప్రగారును తా మునర్చిన కార్య చర్యనంతయు నొకచిన్ని పాత్రమున ముద్దులు మూలగట్టు భావలో వ్రాసి చదివి యెల్లరమాత్మ వికాసుల గావించిరి. కొంట శ్రీమం బాలకవి సంపన్నుడుంబ శింగరాచార్యులవారు నాయకుల కక్ష శిక్షలగుర్చి చెప్పిరి. చివరకధ్యక్షులు గంభీరోపన్యాసము గా వించి తాము తెచ్చినలహము నందరకు దావమునేసి పరమప విశ్రుల గావించిరి. సభ రాత్రి 8-30 గంటలకు ముగిసెను.

జి. యస్. యక. శర్మ.

సీమజ్యోతి దినపూర్వ

అమ్మ తాంబూలం డిపో, మదరాసు = బొంబాయి.

(స్వకీయానిలేఖ)

(ఒక విలేఖరి)

మేనల 2 తేదీ ఈ మండలమునందలి శాంతిసైనికులు కల్లుతీయతాటిచెల్లగలలు నటకుట్టై ఆత్మత్యాసముతో పని చేయుచున్నారు, అమృతలూరు, పెదపూడి, యలవట్టు గోవాడ నిడుత్రోలు, చేబ్రోలు, నేజిల్ల మొదలగు గ్రామములలో గెలెరు నరికివేసిరి. ప్రతితాలూకాయందును గ్రామగ్రామములందు ఈ పనిసాగించుటకై శాంతిసైనికవళములు ప్రచారమొనర్చుచు చున్నవి. అచ్యూరిశిపార్డుమెంటు వారును పోలీసువారును ఆదాకీర్తించుచున్నాకగాని ఇంకను ఎట్టి నిర్బంధములకును పూనుకొనలేదు, కొన్ని గ్రామములలో గ్రామాధికారులు రిపోర్టుల నందిరి.

పె. సీతారామయ్య చౌదరి.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ద్వితీయ సహకారసభ

(తాడేపల్లి గూడెం)

ఈసభ తాడేపల్లి గూడెం గ్రామంలో యీనెల 1, 2 తేదీలందు మ-రా-రా-శ్రీ పాలకొండేటి గురుమూర్తి పంతులుగారి యధ్యక్షతన జరుపబడినది. మ-రా-రా-శ్రీ న్యూనిహదేవర సత్యనారాయణగారు, గూడూరు రామచంద్రుగారు, భువిడిపాటి సత్యనారాయణగారు, కర్లపాలెం బ్రహ్మానందరావుగారు, (కార్యదర్శి) పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఫెడరేషను) శివుడు శివరావుగారు, చెట్టిపిల్లి శేషగిరిరావుగారు, పెమ్మరాజు నారాయణమూర్తిగారు, పెమ్మరాజు రామచంద్రరావుగారు, బొమ్మకంటి కృష్ణమూర్తిగారు, ద్రోణం రాజు వ్యసించాగారు, అడ్డాల దేవయ్యగారు, హెచ్. భగవాన్ సింగ్ గారు బి. ఎ., (సభా దివ్యాంగి) రిజిస్ట్రారులు పలువురు విచ్చేసిరి.

ఈసభ యీనెల ఒకటవ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు సమావేశమైనది. మ-రా-రా-శ్రీ లెంబుకెట్టి వీరన్నగారు; దామోజీవరపు న్యూనిహదేవర ప్రారంభించిరి. సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ కోడే నారాయణగారు లేచి తమ యుపన్యాసమును చదివిరి. అందు ముఖ్యమైన యంశములు 27, 28 సంవత్సరము కంటే 28, 29 సంవత్సరము దన్నీ విధములచేత సుదృఢమవ్వఱ్ఱిచేయవలయును, క్రిత సంవత్సరములో జిల్లా ఫెడరేషను సహకార విభాగప్రచారణ చేసినదనియు, ఇకముందునుంచి దానికి పదిరెట్లుగా ప్రచారముచేయు శాస్త్రుత ఫెడరేషనువారిచే యనియు, జిల్లాలోని రయితుల సౌకర్యములు వృద్ధిచేయవలయునన్నచో సహకారసంఘములకు పరస్పరముగా భూమి తనాభాభ్యాంకులు నిర్మింపబడవలయుననియు, యాంధ్ర దేశమున కంతకునూ, నోకరిజిల్లారును నియమించుటకున్నా యిట్టి రిజిస్ట్రారులను ద్వై యాంధ్రవలయుననియు, యింకా యీనెలదలైన యంశములతో యుపన్యాసమును ముగించిరి. కరతాళములు మ్రోగెను.

మ-రా-రా-శ్రీ కర్లపాలెం బ్రహ్మానందరావుగారు శ్రీ గురుమూర్తిగారి సత్ప్రసన్న గురించియు, వారు కావించిన ప్రజాసేవను గురించియు వేసోళ్ల బోగడుచు సగౌరవాధిపత్యమును వహించవలసినదిగా వారిని కొరికిరి. మ-రా-రా-శ్రీ తాడేపల్లి కంటంబరాశ్రీగారు వారి తీర్మానమును బలపర్చిరి. శ్రీ గురుమూర్తిగారి సగౌరవాధిపత్యమును వహించిరి.

తమ ముఖ్యస్నేహితులగు మ-రా-రా-శ్రీ న్యూనిహదేవర సత్యనారాయణగారిని ప్రారంభోపన్యాస మొనగమని యగ్రాసనాధిపతిగారు కొరికిరి. వారంధుల కంగీకరించి యీ క్రింద పేర్కొనబడిన యంశములను గురించి ముచ్చటించిరి. ఈసహకారోద్యమిప్పటిది కాదనియు, పూర్వము భారతదేశములో లేని సహకార మెచ్చటను లేదనియు, యీ మధ్యకాలములో నీది యంతరించినదనియు, యిప్పుడిప్పుడు మరల మొలకలెత్తుచున్నదనియు, విదేశీవస్తుబహిష్కరణములనగాని యీ సహకారోద్యమ మొలకలను పెంచి వృక్షములజేసి వానివల మనుభవించుట యశక్యమనియు, ఇంకా సీమొదలైన యంశములతో వారి యుపన్యాసమును ముగించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ యుపన్యాసమును చదివిరి. అందు నీ క్రింది విషయములు ముఖ్యము. పూర్వము మన దేశమునకే గాక నితరదేశములకు గూడ సాగుమతి చేయుటకు దగినంత పంటలు పండెడిది. ప్రస్తుత మాహారాష్ట్రము లితర దేశములనుండి దిగుమతి కాబడవలసినంత దుష్ఫలితా సుండుటను గురించియు, చేతిపనులన్నియు నడుగంటుటను గురించియు, ముఖ్యముగా విదేశీవస్తుబహిష్కరణ కావించకపోవుటయు మున్నగుగల దేశ దారిద్ర్యములకు మార్గ జాయకములగు విషయములను దెల్పుచూ నట్టివానిని త్యజింపవలయుననియు మరల దేశమును పునరుద్ధరించవలసినదనియు నట్లుచేయుటకు సహకారమే ముఖ్యమార్గమనియు, నట్టి సహకారము ప్రతి భారతీయుడు మనమందఱుమఱునీ, యా సూత్రమును బట్టి ప్రవర్తించుకొనవలయు ననియు నుడిచిరి. దీనితో వారి యుపన్యాసము ముగిసెను. సాయంకాల మేడుగంటలకు సభ ముగిసెను. ఇదియే తొలిసారికార్యక్రమము.

మరల యీ సభ మరునాడు ఉదయం యేడుగంటలకు సమావేశమైనది. సహకారులనేక తీర్మానములు గావించిరి. అందు ముఖ్యమైనది. "జిల్లా ఫెడరేషనుసభ" యనునది, ఈ తీర్మానము ముగిసిన తర్వాత సభాసభాగారిచేతనూ బలపరచబడినది, ఇతి తీర్మానముగా చర్చింపబడినది. ఈ తీర్మానము ముగిసిన తర్వాత సభాసభాగారు, యగ్రాసనాధిపతిగారు లేచి ఫెడరేషను చేయవలసినదని దానిని యుపయోగములు బోధించెదమని దాని యావశ్యకతను వివరింపర్చిరి. అప్పటికిన్నీ తీర్మానము విశ్రాంతిచేసినవడలేదు. కోటుకు వెట్టబడినది. తొమ్మిండుగురు సభాసభాగారు, పదకొండుగురు ప్రతిభావారు, తీర్మా

నము త్రోసి వేయబడినది. పదకొండుగురులైనది. సభ చాలించిరి.

తిరిగి రెండుగంటలకు సహకారులు సమావేశమైరి. మిగిలిన తీర్మానములన్నియు మూడున్నరగంటలకు ముగిసినవి. అధ్యక్షతవహించిన పాలకొండేటి గురుమూర్తిగారికి కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములతో సభ ముగిసినది.

ముందుసంవత్సరము యీ సభ పెనుగొండ గ్రామములో జరుపుటకు పెనుగొండ యూనియన్ వారితరపున ముగిసినది. చెట్టిపిల్లి శేషగిరిరావుగారిచే యాహ్వానింపబడినది.

ఉసులుమర్రి సూర్యనారాయణ

తోలేటి ఆంజనేయులు, కొవ్వూరు.

పశ్చిమగోదావరి సత్యాగ్రహోద్యమము

11 తేదీ కార్యక్రమము

ఈనెల 11 వ తేదీ ఆదివారము పశ్చిమగోదావరి జిల్లా యందలి ప్రతిపక్షమును, గ్రామమును, ఉప్పుశాసన తీరస్థానమునకు ప్రత్యేకదినముగా నిర్ణయించడమైనదని, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా "డిప్టీటరగు" కొమ్మారెడ్డి ఆంజనేయులుగారు సదరు జిల్లావాసులకు ప్రకటించిరి.

ఆరోజున ప్రతివారూ (1) ఉప్పును తయారుచేయువలె ననియు విక్రయించవలెననియు (2) విదేశీవస్తువుల బహిష్కరమును సాగింపవలెననియు (3) బిల్డింగువస్తువుల బహిష్కర మొనర్చవలెననియు ఆంజనేయులుగారు సదరు జిల్లాలో ప్రతిగ్రామమువారిని ఈదినమున జయప్రదముగ జరుపవలెననియు సదరు ప్రకటనయందు హెచ్చరించిరి.

స్వరాజ్య ఉప్పు అమ్మకము

మే 2:—సత్యాగ్రహోద్యమమును గురించియు ఖిద్దరు, మద్యపాననిర్మూలము మొదలగు విషయములగురించియు, తెనాలి తాలూకాయందు కొన్ని గ్రామములలో ప్రచారమొనరించుటకై, నాయకులచే నియమింపబడిన వారి యజ్ఞానుసారము ఏప్రియల్ మాసంతమునకు పని ముగింపజేసితిమి. మేము ప్రచారమొనరించిన గ్రామములలో స్వరాజ్య ఉప్పు అమ్మకమువలన వసూలయిన డబ్బువివర మీ క్రింద బొందుపఱచుచున్నాను.

	రు.	అ.	పై.
1. మూల్పూరు	11	0	0
2. పెరవలిపాలెము	8	5	0
3. చావలి	4	0	0
4. వేమూరు	8	7	0
5. రావికంపాడు	18	5	9
6. అల్లిసగూడవల్లి	2	15	6
7. పెనుమట్టు	18	6	1
8. చినపులివట్టు	28	15	0
9. చోనేపూడి	14	12	9
10. పెదపూడి	12	8	9
11. ముస్తాబాద (కృష్ణాజిల్లా)	2	18	6

మొత్తము 118 9 4

ముస్తాబాద మాప్రచారమున లేనప్పటికిని కార్యంతమున నే నేటికి వెళ్లుట తలపింపగా అచ్చట నొకసభాజరిపి స్వరాజ్యఉప్పును అమ్మితిని. దేశసేవకులగు శ్రీ శంకర వేంకటేశ్వరుగారును గ్రామవాసులగు నామిత్రులును ఉత్సాహముతో తోడ్పడిరి. మేము ప్రచారమొనరించిన గ్రామవాసులందఱును ముఖ్యముగా గ్రామములందలి యువకులు, మాకు భోజనాది సౌకర్యము లొనరింపుటయందేమి, సభల సహకారములయందేమి అత్యధికోత్సాహముతో మాకు తోడ్పడిరి, వారందరికిని మాప్రచారకసమితిపక్షమున హృదయపూర్వక వందనములు.

వెలువోలు సీతారామయ్యచౌదరి,

సత్యాగ్రహశిబిరము,

గుంటూరు.

కలవల తిరువేంగడత్రాన్ చెట్టిగారి బాలికల పాఠశాల వార్షికోత్సవము:—ఈపాఠశాలవార్షికోత్సవము రాబోవు 9వ తేదీని సాయంకాలము 4-30 గంటలకు గోవిందప్పనాయకశిబిలో సుండు సాందర్య మహాలనందు రాల్ బి టి, భగవంతుం గుప్తగారి అధ్యక్షతన జరుగును.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, మే 5:—మొన్న 3-5-30 తేదీని బహిరంగసభలో శ్రీమతి యామినీపూర్ణ తిలకమ్మగారు ఉపన్యసించుచు శ్రీమతి ఖిద్దరు కట్టవలసినదనియు, ప్రతివారూ యిరిటింట రాట్టుము పెట్టి నూలువడకళలసిన దనియు, కేవలము జైలుకు వెళ్లుటయేకాక అందఱును దేశముకొరకై ప్రాణత్యాగము చేయవలసినదనియు హెచ్చరించిరి. పోలీసునా రెండు దౌర్జన్యము చేసినను వారి నెప్పటికిని చూపించుట దని చెప్పిరి.

నిన్న 4-5-30 ఉదయము సరిగా 11-30 గంటలకు జగన్మోహన్మూలలో కల్లు దుకాణములవద్ద కాంతిసైనికులు పిక్కటింగు ప్రారంభించిరి. అనేకమంది కల్లు త్రాగుటకు వచ్చినవారు వెనుకకు మరలిపోయిరి. పోలీసువారు యిందంతయు చూచిరి. వారు 18 సం॥ ల బాలునొకనిని బలంతముగా అంగడిలోనికి ప్రవేశపెట్టవలసినదనియు, ఎటులయినను కాంతిసైనికుల నల్లరి పెట్టవలసినదనియు, చెప్పిపంపిరి. ఆబాలుడు అతిశ్రమముగా లోనికి పోవుటకు యత్నించెను. కాని కాంతిసైనికులు వాని పొదములపైబడి ప్రార్థించిరి. అప్పుడు ఆబాలుని హృదయములో పరివర్తనముకల్గి తాను ధరించిన విదేశీవస్తువులను అచ్చటనే కాల్చివైచి యొక ఖిద్దరు అంగవస్త్రమును ధరించి యింటికి పోయెను. కల్లు అమ్మకము చాలవరకు తగ్గి పోయెను.

3 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు శ్రీయుతులు కరణురామస్వామి చౌదరి, మద్ది రంగయ్యగారు, మాదభూషి వేదాంతం నరసింహాచార్యులు, దేవరంపాడు శిఖరమును మూచుటకు వచ్చి శిఖరమును సందర్శించి పరిసీకుల నచటి కాంతిసైనికులతో సంప్రదించి కనుపర్చి వెడలిరి. అచట గురగా వేంకటేశ్వరుగారు రుండిరి. వీరు నలుగురును అచట అరెస్టుచేయబడిరి. వీరు ఎక్కి-వెళ్లిన మోటారును ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపఱచుకొనిరి. బండిలోనున్న మైనరుబాలుడను చిరంజీవి గొల్లపూడి వెంకటబుబ్బశాస్త్రి (సీతారామశాస్త్రిగారి రెండవకుమారుడు) ని బండిదిగి వెడలిపోయిరి. అత్యుచేయమని కోరెను, మైనరు అగుటచే చేయుటకు పిలువదని దింపి పంపివేసిరి.

The Allenburys' Castor Oil

వాసనయులేదు రుచియులేదు

జోషధరూపమున నున్న ఘనత

చెందిన గొప్ప విశేషకారి "ఆల్టెబరీ" మార్కుగల చిట్టాముదములందఱును ఎఱుగుదురు. భూలోకమందంతటను వాడుచున్నారు.

'ఆల్టెబరీ'నే వాడుటకు నిశ్చయించు. ప్రతిమందుల దుకాణములోను దొరకును.

పరిశుభ్రమైనదిగనుక శ్రేష్టమైనది. అత్యుచయ క్రమగు గృహజోషధం గృహమునం దుండువలెను.

Allen & Hanbury Ltd. LONDON

Special Representatives for India: A. H. P. JENNINGS, Block E, 2nd Floor, Clive Buildings, CALCUTTA

ఆంధ్ర వాఙ్మయమున విమర్శనచరిత్రము

వాఙ్మయ విమర్శకుడు

కొన్ని కావ్యకళావిమర్శనసూత్రములు

2వ ఉపనామము

1880-1500 విమర్శనము 1500-1850 ప్రబంధము

ఇటు కవిప్రధానముగ నొక్కరసమును బోధించు చట
తెట్టి యితరము లానుమంగిలముగ జేపట్టెను. ప్రబంధము పెద్ద
నాట్యము దిద్దుటకు పూర్వమునది యలగాంగ వర్ణనకు శ్రీ
నాథుడును అలంకార బాహుళ్యమునకు పోతనయు పునా
తులు తెచ్చిరి. పురాణ ప్రబంధములకు మధ్య భాగమును విమర్శ
కావ్య యుగమనెడిది. ఇందు ముఖ్యముగ శ్రీనాథ పోతన వేమన
కావ్యములను వారి యాదర్శములను వారెట్టి విమర్శకులను విమ
యమును జర్పించిరి.

శ్రీనాథుడు నానారాజ సందర్శనముచేసి సంఘజీవనము
నెక్కుడు పొల్పొన్నవాడు. పోతన యీతనికి బాపమునది.
వీరిపోకడలు త్తర దక్షిణాద్రువులవలె నున్నవి. కవికాకన్న
యను రచ్యుకేక్కించి సువర్ణాభిషేకములు చేయించి రాజా
దరమున పెంచిన యాతిదొకడు. రెండవయాత దాశ్రమవాసి
యయి హాళికుడై యుచింత “కర్ణాట కిరాత కీనుల కమ్మ”నని
యూహించి హరికి కృతియిచ్చి లాలించినవాడు. ఇరువురును
భక్తులే. పోతన వైష్ణవ గ్రంథమును దెలిసించిన శ్రీనాథుడు
కాశీఖండ హరినిలాసముల నీత్యరమహిమ వర్ణించినవాడు. వాల్మీ
కీవలె సంఘమునకుదురమన నుండియు మహాశక్తిని కార్య
ములమున నందిచ్చిన యాతిదొకడు. వ్యాసునివలె లోకముతో
సంపర్కము గలిగి సుఖదుఃఖములలో పాల్గొనుచు వీరచరితాదుల
నందిచ్చిన యాతిదొకడు. శృంగార వైషణ్య వారపరితాది
యీ కవుల కావ్యములయందు వైష్ణవ్యము గలదు. నియతముగ
నాయకానాయకుల పుత్రము లేయుగకవుల వాక్కించినది.
వీరిగళవారి విఖ్యాతిగన్న కుభిముఖి మాతృక శ్రీనాథుని రా
యంద రాయబారి కానుడదా. ఇటు రసస్వరూపమును నిర్ణ
యించు ప్రయత్న మొనరించిరి. రసాస్వాదన సందర్భమున
విషయము రసస్వరూపము రసోద్రేకము రసానుభవము కవిస్వంత
ములు అంతరంగికములు రసవర్ణకీకరణ ప్రయత్నమున కార్య
విమర్శనలు నెడలినవి. కవివిషయముతో వారంభించిన నానా
కొనయందు వ్యక్తికరణాభి భావ మూలమున బయలుపడలిన
కావ్యముతో విమర్శకుడు ప్రారంభించి మొదటికి బోవును.
స్వాభావమును వ్యక్తికరించు నభిలాష యేకావ్యమునకుగాని
మంచి విమర్శనకుగాని కారణము. ఇది ప్రాణికోటికి సహజమున
చాపల్యము.

ఈకవిచాపల్యమునకు పురాణకవి

చాపల్యమున కున్న వాచికన్న బలవత్తరమగు కారణ
ము గలదు. తననభివేదించి, తన జీవితమును సూక్తికరించిన
దొక్క రసములో నైకమైపోయి తనస్వాభుభవమును, తనయభి
యచియన్న సుత్తమును వ్యక్తము చేయుచున్నాడు. నిదర్శన
ముగ పోతన భాగవతమునందలి కళాస్థానములు, శ్రీనాథుని
పిఠిపాటకు వీరచరితలయందలి భావోద్రేకము, వేమన నీతికవి
తయందలి గొడ్డలిపెట్టువలె తనభావమును బయటపెట్టు మహాశ
క్తిమాపించి, పోతన పద్యము “కొందరకు దెనుగుగురువు” నన్న
ది పండితుల దృష్టిభావమొదలనే యున్నదని ఋజువు కాగలదు
తాముచే చిరకాలమువఱకు పోతన భాగవతమును లక్ష్యాగ్రంథము
గా గైకొనక పోవుటయు, వేమనను కవిగా గణించుకుండుటకు
భావము ప్రధానముగ చేసికొనుటకు ప్రబంధవిమర్శనములు. భాగ
వతమున ప్రహ్లాద, గజేంద్రాది పాత్రలయందలి సంఘసందర్భరా
మున కనుకూలముయిన, వర్తనను సుబరించగలిగిన, మహాశక్తియిం
చుక చర్చించితిని. కవి ముఖ్యముగ తనస్వాభుభవమునే వ్యక్తికరించ
ప్రయత్నించు వలెననును.

వాల్మీకి యుద్ధేక పూరితముగ “మనసాద...” యని
తనకరుణను కావ్యముఖమున వ్యక్తికర్తించిన కళాస్వరూపమున
కును... ఆంధ్ర చాల్మీకి వానికొలను సుబ్బారావుగారు ప్రతి
ష్ఠాకమునకును ననువాదము నీయప్రయత్నించుచు తెలియుమా
రిపాడుండో అని తెనుగున వాల్మీక నిలుపుకొనుట కొనర్చిన
పయత్నమునను తొరతమ్మము మాపి కళానూత్రము స్పష్టము
నీసిరి.

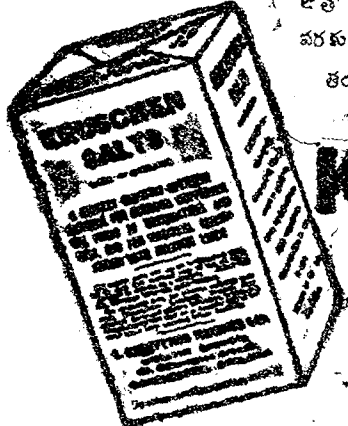
అరుణుల నన్నయ తిక్కనాదుల యనువాదములు
క్రొవ్వుములే యయినను నిజీవలినారి యనువాదములకీక్రి పడలి
ది. అట్లే శ్రీనాథ వినవీరధరుల ననుసరించి దారితీసిన ప్రబం
ధోరణి, పెద్దన, రామరాజ భూషణ, కృష్ణరాయ, ముక్కు
మృగ, రామకృష్ణ, వేంకటకవులలో సరసముగనున్నను ముద్దు
నని కావ్యమున నింకను పూర్వకవుల పేర్లడి యిట్టివలెప్పు
నన్న గ్రంథము లకళ కీ జించినది.
ని కవిత్వవేది మోహ శృంగారమున, జీవాప్రబంధమున కొం
బను చాడినారు. “పదే నొక్క మనోహరాంగకముచే” నని
డితునకు మాత్రమే తెలియునట్లు, అందఱకు తెలియునకుడు.

ధనవంతుడు ఖర్చు పెట్టునది 10,000 రూపాయలు!
బీదవాడు ఖర్చు పెట్టునది కొలదిఅణాలు మాత్రమే!
ఉభయులకువచ్చు ఫలము మాత్రము సమానమే!

ఒక ధనవంతుడు చాలజబ్బుగాయుండెను. వారిచెయ్యడు “మీ కిరారోగ్యము కొఱకు
విరోపాదేశము పెడలి, యచట భూమియండి వచ్చెడు ఆరోగ్యమైన నీటిని త్రాగవలయు
నని” చెప్పెను. ఈ ధనవంతుడు విరోపాదేశమునకువెళ్లి, యచట ఆరుమాసములుండెను.
కొంతకాలమునకు ఆరోగ్యముచేరుచెను. కాని కొన్ని జీవరూపములు ఖర్చయియుండెను.
హిందూదేశమందు బీదవాడు పైవానివలెనే వ్యాధిచే బాధపడెను. అప్పుడు చెయ్యడు “బ
బాదనకువెళ్లి కొలది అణాలు వెల గల ఒకనీసా కృష్ణవేసాల్లును కొని, కొద్దిగ తేదీనీళ్లలో
గలిపి ప్రతిదినము ఉదయం పుచ్చుకొనుడు. కొలది రోజులలో యారోగ్యమును పొంద
గలవ”ని చెప్పెను. బీదవాడు పైవిధముగచేసి యారోగ్యమును పొందెను. వీరు ఆరోగ్య
మును కొలది అణాను విలువగల నీసా కృష్ణవేసాల్లుతోను, ధనవంతుడు పదిజీవరూప
ములు ఖర్చుచేసి యారోగ్యదకమును పొనముచేసి, ఆరోగ్యమును పొందిరి.
కృష్ణవేసాల్లునాడు ఆరువిధములైన లవణములు కలసియుండి, గర్భము ఊపిరితిత్తులు, మల
తయను, రక్తము, అశ్లేష్మము, బలహీనత, తలనొప్పులు, మలబద్దకము, కీళ్లనొప్పులు, జ్వర
ము, చర్మవ్యాధులు మొదలైనవాటిని బోగొట్టుగలవు.
మీరు బలహీనముగ నున్నపుడు కొద్దిగ కృష్ణవేసాల్లును ఉష్ణదకముతో ఉదయముపూట
పుచ్చుకొనుడు. కొలదిరోజులలో యారోగ్యముండులగుదురు. ఈ లవణమును కాఫీ లేక తేనీ
జీతో ఉదయముపూట నీసాపైయొందు ఒక చిన్నగీటు
వరకు పుచ్చుకొనవలయును.

తయారచేయునపుడుగూడ చేతితో అంటబడలేదు.

KRUSCHEN SALTS

గి. గ్రీన్బర్గ్ మాన్యగ్స్, లిమిటెడ్.
(స్థాపితము 1756)
మాన్యగ్స్, ఇంగ్లాండు.

వ్యంగ్యముగ నొక్క-నొక్క నన్న శ్రీనాథుని తలదాటి యీ
మోహ శృంగారములందు నెరుగొద్దు లిప్పించి యింకను పచ్చి
పచ్చిగ రతంతయు వెలుగు నిండుక భావ పరిచయముగ వార
ల కర్మమునట్లు భావను దేలివేయుటచే వెలుగయినది. ప్రబం
ధము భావ ప్రాధిమ్యము పుట్టినిల్లు. భావ శేషివేయుటచే
నది జీవించినది. అర్థము కాకుండ పండిత పాఠకు నాడైంది
వ్రాసిన పనుచరిత్ర, ఆయనాదులు ప్రశంసనీయుటలే.
పురాణ కవులకన్న వేమన, శ్రీనాథ పోతనలలో కళకు
ప్రధాన సూత్రమయిన యనుభవ వ్యక్తికరము తెలపించుచున్న
ది. తిక్కన ద్విత్వీయపదముల కట్టి యుద్ధేకమున కనువలెతావు
ల మూలమును విడిచి పెట్టి యుటలేని శక్తిని ప్రవేశపెట్టియం
డుటయే కారణము. ఇక పెద్దనాదుల ప్రబంధములయందువర్ణ
న లభికము. శృంగార రసము ప్రధానము. ఇందు పాశ్ర పోవ
ణముపట్ల వారు మాసిన శక్తి వెత్కిరిని. నరూధిని ప్రవరాఖ్య
ల వృత్తము, మువ్వన్నె మేకము తొలగరించిన జడదారివృత్తి
స్వాదయమున నాగును. కృత ప్రజాఖ్య నిజ సర్వాధికలృత
మున చిత్తము బొక్కదు. కుచిముఖి పాత్ర అద్భుతము. మంత్రి
యంగంధరారులను బురుడించును. రాయల శ్రీమ స్థానీయ
ము. ప్రకృతి పరీలమునకు చదువరిని ప్రేరేపును. మోహశృం
గార ప్రబంధము లభియత్ర-భావ యందును భావయందును
తేలిపోయినవి. ప్రబంధములును పలువురు పలువిధములనివిధిం
చు చున్నారు. కొండలు పండితుల స్వాదయముల కందలి కళ
జ్ఞానమునది. పండితులు స్వయము నారి యానందించుటకై
వి యు ద్దేశం ప బ డి క న ప ప న్నారు. అ ట్టి
గంధము ల మ దూ డి ం ధ న ప మ లే దు. కొం

న అు ప్ర బంధ ము లు కు ప్ప టే ప్ప టే
ప్రతి ముగిసిపోయిన పనుచున్నారు. ఈ తేలిపోయిన పనుచర
ము. నిజమున కవి భావ సామర్థ్యమును, శ్రేష్ఠకవిత్వ సంప
త్తిని వ్యక్తికరించ ప్రయత్నించినవి. లోలుదొల్ల పెడలిన వాటి
యందు కళగలదు. జీవించిన ప్రబంధముల సంఘ జీవనము
గాని, వారి వివిధ భావములుగాని కన్నట్లువు. అందఱు శృంగా
రరసమునే నర్పించిన, సంగంకము అను పదకగదిలోని వర్ణ
హారమును విప్పిచెప్పిన, సందర్శన రాత్రింబవళ్లట్లు ప్రవర్తించి
రందుచు, కాదు. అట్టి రచనను ప్రభువు గౌరవించుటచే,
పండితు డెద్దానిని శ్లాఘించుటచే, రాజగౌరవము బడపి ధన
మార్గించుట కాసాన పండితుని మెప్పువసరముగలచే, నందఱు
నద్దానిని శేషట్టిరి. ఇందు కవికి స్వాతంత్ర్యములేదు. ప్రత్యేకత
నశించినది. అంగంక వర్ణ ప్రధానమయిన గ్రంథమున ప్ర
త్యేక భావముల కనువెడి? ఊహాచతువునకు, విద్యావతువున
కందిన యాపహర్యలంకార భేదములచే వర్ణన నేలుగ లట్టినను
వనువొక్కటియే యగుట తనకాలపు భేదతత్వ మెట్లు
వ్యక్తము చేయుగలుగును? ప్రతిభగలిగిన యాద్యులు సమయము
మాది యట్టివి ప్రవేశపెట్టి సుతిపాత్రులయిరి.
ప్రబంధముల మతిధర్మముల పట్టు పడలినచో నిత్య
జీవితముతోడి సంబంధములేదు. తమ స్వభావమునందైన పభి
దచియున్న దేమో యనునదియు గానరాదు. కావ్యములు
వ్యక్తముగలుగులేదు. భావ సాందర్యమునకై, జీవనమలేని కథిర
మునకై, రాజామెచ్చి ధనవిచ్చుక గనుక పాట్లుపడిరి. లోక
హితమును మఱచిరి. ధనము అనుచు...

హిందీ-దాని ఉత్పత్తి

ప్రతిదేశమునను రాజకార్యనిర్వహణమునకు అనేకములు పలుభాషలవారు సామాన్యముగా మాట్లాడుచు వారిభాష ములు తెలియజేయుటకు నొకసామాన్యభాష వుండటం ఆవశ్యకము. అట్టిభాషనే రాష్ట్రభాష యందురు. అట్టిభాష యంతవరకు మనభారతదేశమునకు ఏర్పడియుండలేదు. కాని రాజకార్యములు మాత్రము కొన్నివేల మైళ్లనుండి వచ్చిన ఇంగ్లీషునందు జరుగుచున్నవి. దానిని మనవారిపుడు మాటికి రంగు మాత్రమే యెరుగుదురు. అది మనకుసామాన్యభాషగాజాలదు. మనసామాన్యభాష మనదేశభాషగాను బహుజనులు యెరిగినట్టిదిగాను వుండవలెను. అట్టిదానినే మనవారలు హిందీయని చెప్పుచున్నారు. దానిని దేశమునందు వ్యాపింపజేయుచున్నారు. లక్షలధనమును చెల్పించి అట్టిహిందీ మనమాతృభాషయగు సంస్కృతవిద్వత్తా లేక ఫారసీ ఆరభి మొదలగు విజాతీయవిద్వత్తా అనునది మిగుల విచారణీయము.

ఆర్యులు-వారి ఆదిమనివాసము

ఆర్యుల ఆదిమనివాసమునుగూర్చి పరిశోధించిన పరిశోధకులలో పలువురు గారు మొదలు నివసించినది హిందూదేశమనియు కాకేమనియు ఉత్తరపశ్చిమ యూరపు, అనియు అరవి ఆక్ష్వానల తీరమనియు పలు అభిప్రాయముల నిచ్చియుండిరి. కాని చివర కందరును అసియా యూరపు ఎల్లయందున్న పూర్వదక్షిణ ప్రదేశముని నిధాంతరికరించిరి.

ఆర్యులు ఆకాలమునం దొక్కచో స్థిరముగా నివసించక ఆర్యగృహములను ప్రదేశములందును దొంగలభయము లేని స్థలములందును నివసించుచు పశుపాలనము చేసుకొనుచు వ్యవసాయమునందున్న అభిరుచిలన అందులకు వలయు ప్రదేశాన్వేషణ నిమిత్తమై నెమ్మది నెమ్మదిగా తూర్పు పడమరలకు పోని మొదటిదిరి. అట్లు పశ్చిమమునకు జననవారి నుండియే గ్రీకు లాటికా కొట్టికొట్టుట్యూనిక్ మొదలగుభాష మాటలాడు జాతులుత్పన్నమయ్యెను. అట్లు తూర్పునకు వనినవారినుండి ఆర్య భాషలు మాటలాడు జాతులుత్పన్నమయ్యెను. అందుద్వారించినదే ఆర్యజాతి.

పురాతన సంస్కృతము

మనదేశమునకు ఆర్యులు ఒక్కసారిగా రాక అనేక సార్లు వచ్చిరి. మొదట వచ్చినవారిని తరువాత వచ్చినవారు యాదవున జయించి వాటిప్రదేశముల నాక్రమించుకొని వారి నచ్చల నుండి పారద్రోలుచుండిరి. ఇందువలన వారికి మనస్ఫుర్త తెగ్గవయ్యెను. వారిభాషకు సంపర్కములేకపోయెను. కాని అందరు ఒక్కప్రదేశముననే భిన్నభిన్న స్థలములందు నివసించుటచే కొన్ని దినములకు ఒక సంకరభాష ఉత్పన్నమయ్యెను. అదియే పురాతన సంస్కృతము.

సంస్కృతోత్పత్తి ఆర్యభాషలు

సంస్కృత సంపర్కము గల యిప్పటి హిందూదేశపు భాషలు రెండు తెగలుగా నున్నవి. మొదటిది మధ్య దేశమున రెండవది మధ్యదేశమునకు మూడువైపులను మాటలాడబడుచున్నది. దీనినుండి పుత్పన్నమయిన భాషలే కాశ్మీరమునుండి పశ్చిమ, పంజాబువరకును సిరర్ సింధూ మహారాష్ట్ర బెంగాల్ ఒరిస్సా, బీహార్, అసామ్ మొదలగు దేశములందు వ్యాపించినవి. గుజరాతును మధ్యమును జయించుటచే అది మధ్యదేశ సంపర్కము నెక్కువగా కలిగియున్నది.

అంతఃకాళి: బహిఃకాళి

మధ్య దేశములోని వారిభాషకు అంతఃకాళి యనియు, చుట్టునుండు భాషలకు బహిఃకాళి యనియు, తెలికగా నుండుటకు సేరు నిడుదము. ఈ రెండు కాళులవారికి ఉచ్చారణయం దొకంత భేదమున్నది. మధ్యదేశములోని కొన్ శబ్దము సింధులో కొహూగాను తూర్పు బంగాళమునందు సలి గాను అసామునందు సలి చా గాను కాశ్మీరమున హు|| గాను మారును. క్రియలందేగాక వాక్యములందును మార్పు జరిగెను. బహిఃకాళిలో క్రియలు కర్తలు గలని వాడబడుచున్నవి. అంతఃకాళిలోని మైనెమరా) నేను చంపిరిని) పోయి బహిఃకాళిలో మార్మరా చంపిరిని రాముని అయిపోవును.

ప్రచారము: హద్దులు

అంతఃకాళికు తూర్పున బహరగునుంచిపోవుచున్న కాంకేళి దక్షిణమున నర్మదానది దక్షిణతీరము, పడమర జిలమనది ఉత్తరము హిమాలయము హద్దులని చెప్పవచ్చును. కాని తూర్పు పడమరలుచినాదనుచున్నవి. అచ్చట బహిఃఅంతఃకాళిలు రెండు మాట్లాడబడుటవలన రెండును కలసి మెలసి యున్నవి. సర్ హిందీ, షిలమ్ నదులమధ్య మాట్లాడు భాష పంజాబీ. ఇది లోపలి కాళితో నెక్కువసంబంధమును కలిగియున్నది. బయటి కాళివారి మాటలును కొన్నిగలవు. మొదట బయటి కాళి వారు వసించిన తదుపరి లోపలికాళివారు వారిని జయించి తమ భాషను వ్యాపింపజేసిరిని చెప్పవచ్చును. అవధ బఘ్టాండ చత్తన్ గాడ్ లం దు మాటలాడు భాషయే

పూర్వహిందీ. దీనియందు రెండు కాళులు మాటలును లోపల అవభ్రంశ

దీనినుండి చాలవరకు నేటి హిందీభాష ఉత్పన్నమయ్యెను. యిది శూరనేను భాషను, ఎర్రమాన పశ్చిమ హిందీని, పంజాబీని సృష్టించెను. దీనికి అంతరి యను రూపాంతరముగలదు. రాజస్థానీ దీని విడదయే. గౌరగ్ దీనినుండియే జనించెను. తూర్పు పంజాబునుండి నేపాలువరకు ఉండు భాషలు యెక్కువగా దీనితో సంబంధమును కలిగియున్నవి. వారి పూర్వులు రాజస్థానమునుండి వచ్చి యిచట నివసించిరిని వదంతి కలదు. యీ వదంతి యంతవరకు నిజమాగాని, యిది రాజస్థానీతో నెక్కువ సంబంధమును కలిగియున్నది. గుజరాతీయందు దీనిప్రభావము నెక్కువగా పడినదని చెప్పవచ్చును.

పరిమార్చిత సంస్కృతము

అధునిక హిందూసాసపు భాషలకు మూలమును ప్రాకృతమునుండియే నేటి సంస్కృతము జనించెను. దానిని వైయాణులు బంధించివైచుటచే, రూపు చెడకుండ అట్లే నిలిచియుండెను

హిందీశబ్దములు-విభాగములు

హిందీ యన పూర్వపశ్చిమహిందీల రెంటికి నర్థము. సంస్కృతమునందులె హిందీయందు శబ్దవిభాగము కలదు. అరబీ, పారసీ, తుర్కీ, ఇంగ్లీషు, ద్రావిడభాషా శబ్దములు పోను మిగత శబ్దములను తత్వములని, తద్యవములని అర్థతత్వములని మూడుభాగములను కలిగియున్నవి. హిందీయందున్న తద్యవములన్నియు ప్రారంభ ప్రాకృతమునుండియు, ప్రాకృతోద్భవ సంస్కృతమునుండియు జనించినవి. తృతీయప్రాకృతమునాటి కవి, తద్యవములో తత్వములో చెప్పలేముగాని, నేటిభాషలందు మాత్రము తద్యవము లని చెప్పవలయును. నేటి తత్వము తద్యవములు పరిమార్చిత సంస్కృతమునుండియే జనించెను. ఉదా: ఆజ్ఞా సంస్కృతము. ఇది యిట్లే హిందీలోనికీ పరివర్తితమయ్యెను. ఇది తత్వము. దీని అర్థతత్వమును (ఆగ్యాం) చదువురాని మోటువారలు వాడుచున్నారు. దీని తద్యవశబ్ద మగు (ఆనా)సంస్కృతమునుండి గాక రెండవ ప్రాకృతమగు (అనిరా) జనిత మనియే చెప్పవలయును.

సంస్కృతాక్రమణ

అధునిక భారతభాషలందు కొన్ని వత్సరములకిందటనే సంస్కృత ఆక్రమణ జరిగెను. సంస్కృతమునందున్న అనంతశబ్దములు హిందీయందు లీనమయ్యెను. కాని సంస్కృత వ్యాకరణాక్రమణ జరగలేదు. సంస్కృతశబ్దములు దినదినము హిందీయందు అభివృద్ధి పొందుచున్నను, అవి సంస్కృత వ్యాకరణానుసారముగాక హిందీ వ్యాకరణానుసారమే ఉపయోగింపబడుచున్నవి.

ద్రావిడభాషాక్రమణ

సంస్కృతోత్పత్తి ఆర్యభాషలందు ద్రావిడశబ్ద ప్రయోగములును జరిగెను. ఆర్యులు యిచ్చటకు రాకముందే యచ్చట కొందరుజనులు నివించుచుండిరి. వారే ద్రావిడులు. ఆర్యులు మొదలు నివసించిన ప్రదేశండు మనదేశమునందున్న వనమాలికలుగాని, వస్తువులుగాని లేవు. కానికి ఈపేర్లు తెలియలేదు. ఆపేర్లను ద్రావిడులనడిగి తెలిసిని ఉపయోగించుచుండిరి. అట్టి శబ్దములే హిందీయందు దొరకును.

అన్యభాషాక్రమణ

హిందీయందు ముస్లీముల రాజ్యకాలమున అనేకభాషా శబ్దములు మిళితమయ్యెను. అందు ఫారసీ, అరబ్బీ, తుర్కీ శబ్దములు ముఖ్యములు. ఇంగ్లీషు, పోర్చుగీసు శబ్దశబ్దములును హిందీయందు కలసినవి. హిందీ శబ్దములధికమయినవి గాని, భాష మార్పుమయ పొందలేదు.

పూర్వహిందీ-హిందీభాగములు

అర్ధమాగధిప్రాకృతివలన పూర్వహిందీ యుద్భవించెను. జైనని మతగురువులు ఈ భాషయందే తమ మతప్రచార మొనర్చిరి. వారిగ్రంథము లిందేయున్నవి. తులసీదాసురామాయణ మిందే కలదు. యిది మూడుభాగములు కలిగియున్నది. 1. అవధి, 2. బఘ్టీ, 3. చత్తన్ గాడ్.

అవధి

అవధియందే మాలిమహమ్మదు, జయసీ, తులసిదాసు, అదిమహాకవుల గ్రంథములు విలసిల్లినవి. ప్రజభాషతో పోటి చేయవలసిన అవధియే చేయవలయును.

బఘ్టీ

బఘ్టీయందు రీవా, దరబాన్, మొదలగు కొందరు కవులు గ్రంథములు వ్రాసియుండిరి. కాని అవధియందుండు గ్రంథములతో తులనగజాలవు.

చత్తన్ గాడ్

చత్తన్ గాడ్ నందు సాధారణముగా సాహిత్యమే లేదని చెప్పవలయును.

పశ్చిమహిందీ: భాగములు

యిది లో హిందూస్తాన్ బయలుదేరినది. దీనియందు ప్రజభాషా కన్నా ప్రశస్తి, బుందెలి, బంగాల్, ఆదిభేదములు

ప్రజభాష

యిది గంగ యమున మధ్యదేశమునందును దానికి దక్షిణమున ఢిల్లీయందును గుడవాడ, భరతపూర్ గ్వాలియర్ అది దేశములందును మాటలాడుబడుచున్నది. యిందు, నూరదాసు పీఠారి మొదలగు ప్రఖ్యాతకవులున్నవించియుండిరి.

కన్నోజీ

ఈ భాషయు ఇంచుమించు ప్రజభాషయందు మిళితమగుచున్నది. ఇది ఇటవానుండి అలహాబాదువరకు, అంతర్వేదముందు, అవధలోని గారవోయి, ఉన్నవ, జిల్లాలయందు మాటలాడబడుచున్నది. ఇందు సాహిత్యము లేదు.

మిళితమైయుండుటచే దీనిని మనము మధ్యపరిహిందీ యని చెప్పవచ్చును. పశ్చిమమున దీనికాళి రాజస్థానీ రూపమును దాల్చి సింధునందు పంజాబీరూపమును ధరించి, "లహాడ"యందు కలసిపోవుచున్నది. లహాడ, పంజాబునకు పడమరనున్న మలతాను భావలాపూర్లందు మాట్లాడబడుచున్నది. గుజరాతీ యందును లోపలికాళి ప్రధానముగనున్నది. మిగిలినవి బయటి కాళి భావోత్పన్నములే.

బహిఃకాళి మధ్యపరికాళి అంతఃకాళి. బహిఃకాళిను ఉత్తరపశ్చిమ మనియుదక్షిణ మనియును పూర్వమనియు మూడుభాగములుగా విభజింపవచ్చును. మధ్యపరి మధ్యపరి యనియే చెప్పవచ్చును. అంతఃకాళి పశ్చిమ ఉత్తరము అని రెండుభాగములుగా చేయవచ్చును.

బహిః కాళి

ఉత్తరపశ్చిమ	దక్షిణ	పూర్వ
1. కాశ్మీర్		1. ఉడియా
2. మోహిస్తాన్	మరాఠీ	2. బీహారు
3. లహాడ్		3. బెంగాలు
4. సింధి		4. అసామీ

మధ్యపరికాళి

పశ్చిమ	ఉత్తర
1. పశ్చిమహిందీ	1. పశ్చిమపహాడీ
2. రాజస్థానీ	2. మధ్యపరి పహాడీ
3. గుజరాతీ	3. ప్రాగ్భాషాడీ
4. పంజాబీ	మొదలగు భాషలుత్పన్నమయ్యెను.

ప్రాకృతము - దానిభేదములు

పూర్వము ఉత్తర హిందూదేశమున భిన్నభిన్న శబ్దములతోగూడిన యొకభాష గలదనియు, అదియే పురాతన సంస్కృతమనియు వైని చెప్పియుంటిమి. దానినుండి అనేకభాషలు పుట్టెను. దానినుండి పరివర్తితసంస్కృత ముత్పన్నమయ్యెను.

మిగిలినమాటలే ప్రాకృతరూపమును నిశించెను. ప్రాకృత మన, న్యాభావికము, సంస్కృతమనసంస్కరింపబడినదని అర్థము. నేడమంత్రములు ప్రాకృతమందును పరిమార్చితసంస్కృతమందును ఉండుటచేత అది ఆకాలనుందలిజనులచే మాట్లాడు భాష యని తెలియుచున్నది. దీనిని రెండవప్రాకృత మనవచ్చును.

ఇది పరిమార్చిత సంస్కృతముతో సమముగా అభివృద్ధి పొందెను. కాని వైయాకరణములు సంస్కృతమును మారకుండునట్లు పగ్గములచే విగించుటలొన అది మార్పు జెందక అభివృద్ధి పొందెను. ప్రాకృతదేశికాలపాత్రల ననుసరించి మారి మూడవరూపమును ధరించెను. యిదియేనేటి హిందీ పురాతన సంస్కృతము 2 (ప్రాకృతము (పాళీ) మూడు (హిందీ).

మొదటిప్రాకృతము - దానిలక్షణములు

ఇది మొదట కర్ణాటకలోరములగు ఉచ్చారణను కలిగియుండెను. కాని నెమ్మదిగా తన ఉచ్చారణను తేలికచేసికొన్నో నేటిరూపమును పొందెను.

రెండవప్రాకృతము

ఇది మొదట ద్రావిడముగా మాటలాడబడెనో లేక అనేకవిధములుగా మాట్లాడబడెనో మనకు బాగుగా తెలియదుగాని వైదికకాలమునకుమాత్రము అనేకవిధములుగా మాట్లాడబడుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. దానిభేదములు శిలాశిలవలన రెండువిధములుగా తెలియుచున్నది. 1 పూర్వ. 2 పశ్చిమ. ఇది బౌద్ధప్రచారమువలన మిగుల అభివృద్ధి పొందెను. వారు దీనియందే పుస్తకములవ్రాసి ఉపన్యాసములిచ్చియుండిరి. దీనినే మన వారు పాళియనుచున్నారు. "పాళీ" పరివర్తనమగునో నేటి మాగధి. శూరనేని మహారాష్ట్రరూపముల ధరించెను. కాని మనవారలు పాళీభాషనుగాని అప్పటిభాషలనుగాని ప్రాకృత మనక నేటి మాగధి శూరనేనలను ముత్రమే ప్రాకృతమనుచున్నాడు.

సాహిత్యప్రాకృతి

ప్రాకృతి రాజకీయ, అర్థిక, వైదిక, ధార్మిక, వ్యాఖ్యానములవలన కావ్యనాటక అలంకారములవలన అభివృద్ధి పొంది నూరువత్సరము లట్టే యుండి తిరిగి దీపచ్ఛ పమయ్యెను. గ్రం

సకారులు గ్రంథములను సామాన్యపురుషులకు మర్చింపి వ్రాసుటచే గ్రంథభావమును వ్యవహారభావమును భేదమేర్పడెను. ఈ భేదమెంతవరకునో తెలియదు గాని, అశోకుని శిలా శాసనములనాటికి రెండువిధములయ్యెను. 1 పశ్చిమ. 2 పూర్వ.

అపభ్రంశభాషోత్పత్తి (మూడవ ప్రాకృతము)

ప్రాకృతము వికారమునకుండును, గ్రాంథిక భాషకును, వ్యవహార భాషకును వ్యత్యాస మేర్పడెను. గ్రాంథిక భాష పండితులకు దప్ప పామరులకు తెలియదయ్యెను. ఇందు వలన, గ్రంథములు వ్యవహారభాషయందే వ్రాయబడసాగెను. వ్యాకరణానుసారముగాక యిచ్చవచ్చిగటుల వ్రాయబడె, కొన్ని నందల వత్సరములకు మూడవవిధమున ప్రాకృతము జనించెను ఈ ప్రాకృతము నేటి భారతభాషల జనని. కాని, కొందరు సంస్కృతము నేటి భాషలకు జనని అనుచున్నారు. యిందానంతరము సత్యము లేదు. నేటి భారతభాషలందు తప్పక సంస్కృతప్రభావము పడెను.

భావారీ అపభ్రంశ

భావారీ అపభ్రంశమందేయే మధ్యదేశమునకు చెట్టునున్న పర్వతాన భారతభాషలు ఉత్పన్న మయ్యెను. పూర్వ, పశ్చిమ, ప్రాకృతములను, మధ్యపర్వత ప్రాకృత మను నొకభాష ఉత్పన్న మయ్యెను. దానినే ఆరమాగధ అనెదరు. దానినుండే పూర్వహిందీ పుట్టెను. ఇది ఆంధ్ర. బహుళిండ్. భత్తర్ గడ్డ, లందు మాట్లాడబడుచున్నది.

అనువాదముగ రూపముకము లగు కొన్ని పుస్తకములు మాత్రమే కలవు. ఇప్పటికిని అప్పటికిని మిక్కిలి అంతరము గలదు.

బృందేలి

బృందేలి, బృందేలిఖండముందు మాటలాడబడు భాష యే. ఇది ఝాంసీ, జాలాసి, హమీర్, పూర్, గ్వాలియర్, రాజ్యముల తూర్పుభాగముల మధ్యపర్వతాలలోని ధమోహ, సిప్రసి, నరసింహపూర్, జిల్లాలందు మాటలాడబడుచున్నది. ఇందు, సగము బైటిలు గ్రంథానువాదముగాక, యింకే గ్రంథమును లేదు. యిది ప్రజభాషతో నెక్కువసంబంధమును కలిగి యున్నది.

బంగరు

హింసార, ఝింద, రోహత్, కరనాల్, జిల్లాలందు మాటలాడబడుచున్నది. దీనినే హరియానీ, జాటి, అని పిలుచుచున్నారు.

దక్షిణ

దక్షిణదేశపు మహమ్మదీయులచే మాటలాడు భాషనే దక్షిణీ అనుచున్నారు. ఇది బొంబాయి, బరోడ, దీవార్, మధ్యపర్వతాల, కరోచి, కర్ణ, హైదరాబాదు, మదరాసు, మైసూరు, తిరువాన్కూరు, అది పర్వతాలయందు అచ్చటచ్చట మాట్లాడబడుచున్నది. వీరు తమభాషను ఫారసీలిపీయందు వ్రాయుచున్నారు. వీరు (మద్రాస్) మద్రాస్లో స్థానమున, (మేర) యని వాడుచున్నారు. మైసూరువాదా యనుటకు బహు మైరవానా రవాదా అని అనుచున్నారు.

హిందూస్థానీ

హిందూస్థానీ రెండుభాగముల గలిగియున్నది. 1. పశ్చిమహిందీ, 2. సాహిత్యహిందీ. ఇందు మొదటిది. గంగాయమున మధ్యదేశములకు త్తరమున, రులేఖాఖండమునందును, అంబలాజిల్లా తూర్పుభాగమునందును, మాటలాడబడుచున్నది. ఇది నెమ్మది నెమ్మదిగా పంజాబునందు వ్యాపించెను. మెరసపమిషమున, దాని కుత్తరమున, హిందీ వ్యాకరణానుసారము వ్రాయబడుచున్నది. సాహిత్య హిందీ పుస్తకములందును, వార్తాపత్రికలందును వ్రాయబడుచున్నది. హిందూస్థానీ ఉత్పత్తి క్రమమున, కాస్త్రు కేత్తలు తప్పింపుట దుగులు కేయ చున్నారు. ఇది ఢిల్లీ బహదూరు నానాజాతినమ్మేళనమున పుట్టిన దనుచున్నారు. కాని ఢిల్లీ యనందు పుట్టలేదు. స్వదేశభాష యందు యెక్కువగా క్షీణములు కలియుటచే మార్పు జెందెను. ఫారసీవారు దేశము రాక పూర్వమే ఇది మనదేశముందు గలదు మహమ్మదీయులు దీనిని బాగుగా ప్రచారము చేసిరి. వారు వెల్లిన చోటికెల్ల దీనిని తీసుకొని వెళ్లిరి. యిందువలన యిది దివదినాభివృద్ధి గాంచెను. హిందూస్థానీ యన అంతర్గత సాహిత్యహిందీ సాధారణహిందీ దక్షిణహిందీ యని ద్విభాగమునకు విభజింపబడినది.

ఉరుదూ

ఉరుదూ వేరుభాషగాదు. ఇది హిందీ ఒక రూపమే. హిందీకి ఉర్దూకు కేవలము లిపుల మాత్రము భేదమే. హిందీ నాగరికీయందు సంస్కృత శబ్దభాషాశ్యముచేతను పురుదూ ఫారసీలిపీయందును ఫారసీ అరబ్బీ శబ్దభాషాశ్యము చేతను నిండియుండుచున్నది. దీనికి రెంటికి నిండియే భేదము.

హిందీ

హిందీ శబ్దము అనేకార్థముల తెలియజేయుచున్నది. హిందీ దేవనాగరిలిపియందు వ్రాయబడి కొన్ని సంస్కృత శబ్దములతోను కొన్ని ఫారసీ శబ్దములచేతను కొన్ని అరబ్బీ శబ్దములచేతను మిశ్రమైయున్నప్పుడే నేటి హిందూదేశమునకు రాష్ట్రభాష కాగలదు.

అంగమాడి కోటేశ్వరరావుచాదరి.

జాగు

చేయకుము—“ఎ సెప్టో”

శీఘ్రములో

శ్రమ

నివారణ యిచ్చును

“ఎ సెప్టో” తక్షణమే వాడుము. తీరువల్ల కలుగు సహింపమాడని నొప్పికి, చేమరకాయలు, తామర యనువ్యాధికిని, నెత్తివర్చులుపై కలుగు వ్యాధులకును—అదియే చర్మమునందలి సమస్త బాధలను పరిహరముచేయగలదని నిరూపింపబడినది. “ఎ సెప్టో” క్రాంతిపోగుండ చేయునట్టిదియు, చర్మమును మృత్యు పరిచి అచ్చునట్టి టాయిలట్ నును.

Asepto

నర్వవిధములైన చర్మ వ్యాధులకు

EDWARD COOK & CO. LTD., LONDON.

1-A 5-168

ఈ దిగువ స్థలములందు మాత్రమే

ఆంధ్ర పత్రికకు యేజంట్లు తక్షణమే కావలెను

రూ. 200 ధరావత్తు చెల్లించగలిగినట్టియు, మంచి పలుకుబడి, యోగ్యతగలవారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. దరఖాస్తుదారులు యెచ్చట ఏజంట్లుగానుండగోరెదరో అచ్చటనే వారి నివాసముండుట ముఖ్యము. మిగత వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు ఒక అణా స్టాంపుతో వ్రాయవలెను. విల్ల పంపనివారికి బదులు వ్రాయబడదు.

పెద్దాపురం	చీరాల	వికాశోత్	కడప	రైచూరు
రాజేప్పల్లి గూడెం	నర్సారావుపేట	వికాఖపట్టణము	కర్నూలు	హిందూపూరు
అనకాపల్లి	సత్తెనపల్లె	పర్లాకిమిడి	భువ్వారి	తాటిపత్రి
యలగంచిలి	బొబ్బిలి	చిత్తూరు	గుత్తి	నంద్యాల
పార్వతీపురం	తుని	మదనపల్లె	అనంతపూరు	మార్కాపురం
బాపట్ల				

మేనేజరు (ఏ): ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేజిరి)

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 29:—నిన్న 28వ తేదీ సాయంత్రము సరిగ 4 గంటలకు బయలుదేరి శాంతిపైరిషలు చొల్లంగి యజ్ఞశాలవద్దకు వెళ్లిరి. అక్కడ 8000 మంది ప్రజలు ఉప్పు కాసమును ధిక్కరించిరి. పోలీసువా రేమియు ఆలంకరణలేదు. అతిశాంతియుతముగా సమష్టికాసనోల్లంఘనము జరిగెను. రాజమహేంద్రవరమునందే వచ్చిన స్త్రీచాలంటియై ఉప్పును తయారుచేసి ఉప్పుబట్టను ధిక్కరించిరి. వారి కేర్లు ఈ క్రింద నుదాహరింపబడినవి.

(1) బ్రహ్మజోష్యుల లక్ష్మీ నరసమ్మగారు (డాక్టరు నుబ్రహ్మగంగారి తల్లిగారు) (2) శివరాజు నుబ్రమ్మగారు (డాక్టరుఎన్.వి.రామరావుగారి తల్లిగారు) (3) దిగుమర్తి బుచ్చి కృష్ణమ్మగారు కీ|| శ్రీ||దిగుమర్తి హనుమంతరావుగారి భార్య, పల్లిపాడు సత్యాగ్రహశ్రమ సంస్థాపకులు) (4, 5) పందిర వీరన్నగారి కుమార్తెలు యద్దరు, (6) పందిర మల్లికార్జునరావుగారి సతీమణి (7) పాలకోడేటి శ్యామలాంబగారు (పాలకోడేటి మార్కాపురాపు గారి సతీమణి)

ఇదివరలో ఉప్పుబట్టమును ధిక్కరించిన కాకినాడ స్త్రీలును యింకా తదితర స్త్రీలును ఉప్పునుతయారుచేసిరి. చొల్లంగి యజ్ఞశాలవద్ద ఉప్పు తయారుచేయుటకు మళ్లను కట్టి నీరు తోడించుచున్నారు. రెండు మూడు రోజులలో వాటినుంచి ఉప్పు తీయుదురు.

మధ్యపాన నిషేధప్రచారము బాగుగా జరుగుచున్నది. చాలంటియై కాంతమందిరి తాంబూల ప్రచారమునకు పంపిరి. మ. నెనూ 4-0-0 మంతయు కట్టుకట్టి పవరము, గోదావరిజిల్లా, ఏమియు గాముల

నరసాపురంతాలూకాభివృద్ధి

సంఘము

ఆంధ్రస్త్రీల బహుమతివరీక్ష

ఏప్రిల్ 21:—1980 సం|| డిసెంబరు 6, 7 తారీఖులలో వచ్చే పరీక్ష జరుగును. అందుకు పరీక్షయగ్రంథములనుగా నీక్రిందివి యేర్పాటు గావించబడెను. గణితము మాత్రము మామూలుప్రకారము.

సాహిత్యము పద్యకావ్యము:—నర్మదాపరిణయము శిష్టాగోసాలం బి. ఏ. ఎల్.టి.గారిచే వ్రాయబడినది. ఖరీదు రు 0-4-0.

వచనము:—తేనెనోర్మికలు దిగుమర్తి కోడండరాసు స్వామి, బి. ఏ. ఎల్.టి.గారిచే వ్రాయబడినది. ఖరీదు రు 0-10-0.

వ్యాకరణము:—మహాపురుషుల జీవితములు రెండవ భాగము (బొంబాయి) చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిది రు 0-10-0.

కాస్త్రుము:—అశోగ్యదర్పణము:—ప్రభాద శేషాస్త్రీ రి. ఏ. ఎల్.టి.గారిచే వ్రాయబడినది. ఖరీదు రు. 0-8-0.

పైని చెప్పబడిన పుస్తకములన్నియు నరసాపురం, మైల రోడ్డు తపాలాలా ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయూత దిగుమర్తి కోడండరాసుస్వామి దియే. ఎల్.టి.గారికి వ్రాసిన చో లభించును. అభ్యర్థియులు ప్రతిపుస్తకమునకు బి. ఏ. ఖర్చులు లేకుండా అన్నియు ఒకేసారి ఒకరివద్దనుండి మాత్రమే పొందులాగున వాసాకర్మముగొర కిసారియేర్పాటు గావించబడినది.

అద్దంగి బిందుమాధవరావు,

కార్యదర్శి.

అమృతాంజనము డిపో వారి

మృత సేవా మధ్యమం జాబితా

	రు.అ
1. తీర్థరసాయనము మృతల అక్షిణమునకు	1-4
2. వజ్రరసాయనము భాగ్యపుష్టికి	1-0
3. జ్వరహరి. జ్వరములకు నీసా 1-3	0-12
4. అమృతాంజనము నీసా 1-3	0-10
5. మాంసశంకుల తైలము డబ్బి 1-3	0-12
6. శామర తైలము, తామర, తీటకు	0-6
7. కలరా మృతల, వాంతి భేదములకు	0-6
8. తేలుమందు, తేలుకాటుకు నీసా 1-3	0-8
9. చంద్రకాలహరి, పండ్లపాటుకు	0-8
10. కర్ణకాలహరి, చెవిపాటుకు	0-6
11. గజ్జిక తైలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-3	0-4
12. పసుళ్లకు తైలము, శిశువగుళ్లకు	0-6
13. శీలకు మందు నీసా 1-3	0-4
14. చందన అత్తరు 1 డబ్బు	2-8
15. కుంభకు తైలము, డబ్బి 1-3	0-8
16. భీమచూర్ణము, పండ్లతో ముటుకు	0-2
17. కుంభకు తైలము	1-0
18. కుంభకు తైలము, పుండ్లకు	1-0
19. శోమహరి, చెంద్రుకలు డబ్బులకు	0-8
20. మోహిని తైలము, చెంద్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21. యందుకు శాన నీసా 1-3	0-8
22. గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-3	0-8
23. జాలాభి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుకుమరమాత్రలు, కుకుమరవాగ్ధులకు	1-0
25. పాపి ద్రావకము నీసా 1-3	1-0
26. కళహరి, శిశుకు డబ్బులకు	1-0
27. కళహరిచూర్ణము, దగ్ధ ఉబ్బసములకు డబ్బి	0-8
28. కుందరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-3	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పిలకు	0-12
30. శేత్రాంజనము, కంటివాగ్ధులకు	0-4
31. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0
32. కుంకుమపువ్వు తు 1-3	8-0
33. పచ్చకర్పూరం తు 1-3	8-0
34. కస్తూరి	40-0
35. జాన్న తు 1-3	8-0

హస్తకర్పూర ప్రత్యేకము.

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి — మదరాసు
నెం 7, తంబు సెట్టివీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

కృష్ణాపార్థసేన-బెజవాడ

ఆంధ్రదేశముందు అతి ప్రసిద్ధులగు మానుండలకు
మా పెద్ద కేట్రానునకు కేజీ వ్రాయును.

AMRUTANJAN-DEPOT
Price Annas 10 only.
MADRAS & BOMBAY.

ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయమున దొరకు గ్రంథములు

సత్త్వసత్త్వపాఖ్యానము — మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పములతో నిండియున్నది. 1-0-0

గురుబోధామృతము (వేదసార గ్రంథము) — శ్రీమతి కట్టించి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసవర్ణనలకులగు పాటలు 0-4

తిలకు మహాకాయుని, సంపూర్ణముగ జీవితములు — మానికోండ సత్త్వసారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి 420 పుటలు. 2-4-0

తత్త్వమంద్రికా (ప్రథమభాగము) — సన్నిధానము నూర్య వారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0

సంగీత శేషంతకముడి. 0-8-0

మహర్షి దేవేంద్రాచార్య తామరగారి స్వీయచరిత్రము — మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. ప్రతివృత్తియు ముఖ్యముగ జరుపవలసినది. ఘనైక్యముకాగితము. పుటలు 214 కావ్యలిఖితం. (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు) 2-8-0

ఆంధ్రకవిచరిత్రము (సంకీర్ణము) — పారనంది రామశాస్త్రిగారు 0-12-0

పోర్టుకర్పూర ప్రత్యేకము. రాష్ట్రభాషాసాహిత్యప్రథమ పుస్తకము — రామానందకర్మగారు 0-8-0

శ్రీరామవిజయము (నాటకము) — కే. చెంకటరమణరావుగారు. 0-8-0

కారదాంబ, (స్త్రీధర్మబోధిని) నాటకము — టి. శ్రీనివాసరావుగారు. 0-4-0

శబ్దకామిని (నిఘంటువు) — శిరోధూషణము, వేంకటరంగాచార్యులుగారు. చాలాఉపయోగకరము. చేబులోనిముద్రము. 1-4-0

ఆంధ్రోద్యమము — మొనటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములు కలవు. 1-8-0

ఆత్మజ్ఞానాసంఘము — పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు. శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0

ఆంధ్ర ప్రతికాకార్యాలయము,

7, తంబు సెట్టివీధి, మదరాసు.

సువర్ణసుందరసము సర్వసేవామేహములకు నంజీవిచింతిది

ఎటువంటి సహమేహములైన గుడుర్పును, ఇక జెక్కును అనవసరం. వీరుపట్టులు మొదలైన దుర్బలములు లేవు. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నాడు. 60 ఏండ్లు వైద్యమున అనుభవముగల డి. శే. కేట్రానునందరకాశ్రి గారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంపబడును.

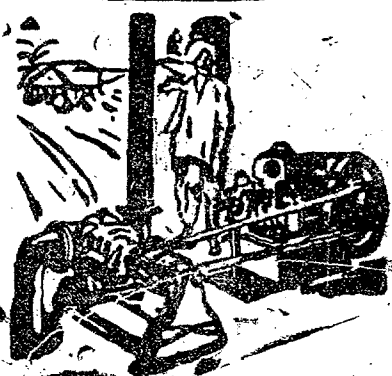
చెల: 50 మాత్రలు రు 5-0-0.

ఆర్థరసాయనశాల, ముక్కావల. (కృష్ణా)

నవీన

46-1

వాల్ కార్డు డి శే త్

వోల్కార్డు, 4 స్ట్రోకుల కోట్లు పూర్తిగా

భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది. చమురు ఖర్చు తక్కువ, అత్యధికముగ నమృత కలది. పంపించు అన్ని పరిశ్రమములకు ఆధర్మనియమైన ఇంజను.

7 1/2 హెచ్. పి. నుండి 30 హెచ్. పి. వరకు అనేక సైజులలో తయారుచేయబడినవి. విగత వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్స్,

అర్మీనియను వీధి, మద్రాస్.

తెలుగు జిల్లాలకు ప్రతినెలలు:—

మద్రాస్ బ్రదర్స్, రాజమండ్రి.

ప్రదర్శనము కల స్థానములు.

చెంగురూరు, మధుర, కోయంబటూరు, బెజవాడ.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రు. 1-0-0. వై ప్రతిప్రశ్నకు రు. 0-4-0 ప్రశ్న వ్రాయుకాలమున తెలుపవలెను. డి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషవిలయం, తిరు త్తణి. P. O.

నేషనల్ యిండియన్ లైపుంగ్స్

రెన్సుకంపెని లిమిటెడ్

సామాన్య కేట్రతో నిర్మితమైయు

అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.

మానేజ్మెంటు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ పాపిచాలా నులభమైనది. ఆకాశానికిమీద అత్యధికముగ టిని యిప్పుడు విారు ప్రేమితులుగా మాత్రం కట్టుకుండవలెను. పాపి తీర్మానముకాగానే విాకుగానీ, చనిపోయినప్పుడు విాసంతతి వారికిగాని ఇన్నూవేషు మొత్తమును యిచ్చినేయును. కష్టమైన నిర్బంధములతో తమ గాము యివ్వబడును.

శ్రీమాచేరినవారున్న ఏజంటుగావుండుటకు తలకుబ పెద్దమునుపులున్న అప్లికేషన్లు ఈ క్రిందివారికి ఎక నుడు.

టి. వి. రాఘవయ్య యస్కయర్,

పాడ్డాపేను కలకత్తా

చీఫ్ ఏజంటు,

నార్తరక నర్కార్లు, బెజవాడ.

నమలు: నూరుపేట Chetty Street, Madras.

అ శ్వ న్

రి జు వే నే ట రు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు. నరములను, శరీరమును, మెదడును వృద్ధిచేయును. విద్యాపాఠశాలకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.
Calcutta

ప్రాక్ యంతువారలు:—
ఎస్. దేశాయ్ గౌన్డర్ అండ్ కో.,
41, బందరువీధి, మద్రాసు.
నాథన్ అండ్ కో.,
కొచ్చిక్.